

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Diplomová práce

Analýza hospodaření vybraných obcí

Bc. Markéta Kolářiková

© 2017 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Markéta Kolářiková

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Analýza hospodaření vybraných obcí

Název anglicky

The Economy of the municipalities

Cíle práce

Hlavním cílem této práce je zhodnotit a porovnat hospodaření dvou obcí Plzeňského kraje – obce Pačejov a obce Myslív a navrhnout opatření vedoucí k efektivnějšímu hospodaření obcí, případně k odstranění nedostatků, které mu brání. Dílčím cílem je zhodnotit hospodaření obcí z pohledu představitelů vybraných obcí a definovat problémy, jež považují za nejvýznamnější. Práce je zaměřena na období uplynulých pěti let, tedy období 2012 – 2016.

Metodika

Práce se skládá ze dvou částí – teoretické a praktické. Teoretická část práce vymezí základní pojmosloví související s danou problematikou. Pozornost bude věnována zejména tématu územní samosprávy, obcí, nástrojů finančního řízení obcí, struktuře rozpočtu obcí, analýze hospodaření a zadluženosti obcí. Teoretická část práce bude zpracována na základě studia odborné literatury, související legislativy a dalších dokumentů. Jejím cílem bude definovat základní pojmosloví, díky kterému pak bude možné zpracovat část praktickou. Praktickou část uvede charakteristika obcí Pačejov a Myslív, pozornost bude věnována zejména základním údajům, struktuře obyvatelstva a majetku obcí. Následovat bude analýza rozpočtového hospodaření obcí, ve které bude zhodnocena příjmová a výdajová stránka rozpočtu a zhodnocení celkového hospodaření. Na to naváže finanční analýza vybraných obcí, která bude zaměřena na hodnocení soběstačnosti, likvidity a zadluženosti obcí. Zjištěná data budou přepočítána na jednoho obyvatele, aby bylo možné obce porovnat, což je cílem práce. Praktická část práce bude založena na studiu dokumentů poskytnutých obecními úřady, internetových stránek obcí, kronik a dalších relevantních zdrojů. Na základě zjištěných dat bude provedeno zhodnocení a porovnání hospodaření obcí a budou navržena opatření a doporučení pro odstranění případných nedostatků a efektivnější hospodaření obcí. Praktickou část práce doplní empirické šetření, ve kterém bude prostřednictvím rozhovorů s představiteli obcí zjišťován jejich pohled na hospodaření obcí a budou definovány problémy, jež v hospodaření považují za nejpodstatnější. Celá práce bude zaměřena na období 2012 – 2016.

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

územní samospráva, obec, rozpočet obce, hospodaření obce, finanční analýza

Doporučené zdroje informací

JETMAR, M. – PEKOVÁ, J. – PILNÝ, J. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5.

KRAFTOVÁ, I. *Finanční analýza municipální firmy*. Praha: C.H. Beck, 2002. ISBN 80-7179-778-2.

OTRUSINOVÁ, M. *Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek: po novele zákona o účetnictví*. Praha: C.H. Beck, 2011. ISBN 978-80-7400-342-4.

PEKOVÁ, J. *Finance územní samosprávy : teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. ISBN 978-80-7357-614-1.

PEKOVÁ, J. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Praha: 2004. ISBN 80-7261-086-4.

PROVAZNÍKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů : teorie a praxe*. Praha: Grada, 2015. ISBN 978-80-247-5608-0.

TOTH, P. *Ekonomické aktivity obcí a měst*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-491-6.

Územní monitor. In: <http://monitor.statnipokladna.cz>

Zákon č. 128/2000 Sb. o obcích. In: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>

Předběžný termín obhajoby

2017/18 ZS – PEF (únor 2018)

Vedoucí práce

prof. Ing. Jaroslav Homolka, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 14. 11. 2017

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 14. 11. 2017

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 26. 11. 2017

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Analýza hospodaření vybraných obcí" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 26. 11. 2017

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala prof. Ing. Jaroslavu Homolkovi, CSc. za odborné vedení diplomové práce, cenné rady a připomínky. Dále bych ráda poděkovala zaměstnancům obce Pačejov a obce Myslív za poskytnutí potřebných dokumentů a informací pro zpracování této práce.

Analýza hospodaření vybraných obcí

Souhrn

Tato diplomová práce se zabývá hospodařením obcí, a to na příkladu obcí Pačejov a Myslív v období 2012 – 2016. Obě obce se nacházejí v Plzeňském kraji a svou velikostí se řadí mezi obce venkovské.

Práce je rozdělena na část teoretickou a praktickou. V teoretické části jsou definovány pojmy související tématem územní samosprávy, obce, hospodaření obce a finanční analýzy. Na tyto poznatky navazuje část praktická, ve které jsou nejprve vybrané obce charakterizovány, následuje analýza rozpočtového hospodaření obcí, v rámci které jsou zkoumány příjmy, výdaje a saldo hospodaření obcí, dále jsou hodnoceny ukazatele finanční analýzy se zaměřením na soběstačnost, likviditu a zadluženost obcí. Praktická část práce je doplněna o názory představitelů vybraných obcí na problematiku hospodaření, které byly zjišťovány pomocí rozhovorů. V závěrečné části práce jsou obce porovnány a jsou navržena doporučení pro zefektivnění hospodaření obcí.

Klíčová slova: územní samospráva, obec, rozpočet obce, hospodaření obce, finanční analýza

The Economy of the Municipalities

Abstract

This diploma thesis deals with a management of two municipalities, Pačejov and Myslív between 2012 - 2016. Both municipalities are located in Pilsen region and both are characterized as rural villages.

The thesis is divided into two parts, theoretical and practical. In the theoretical part are defined notions regarding territorial self-government, municipality, management of a municipality and financial analysis. The practical part characterizes the compared municipalities and analyzes budgetary management of municipalities where the incomes, expenditures and balance of the management of the municipalities are examined. In addition, indicators of the financial analysis with focus on a self-sufficiency, liquidity and indebtedness of the municipalities are evaluated. The practical part also includes opinions of representatives of these municipalities focused on a management of the municipalities. A result of this thesis is a recommendation to the municipalities how to manage the finances more effectively.

Keywords: local government, municipality, municipal budget, management of the municipality, financial analysis

Obsah

1 Úvod.....	11
2 Cíl práce a metodika	12
3 Územní samospráva jako součást veřejné správy	14
3.1 Reforma veřejné správy a územní samosprávy.....	14
3.2 Finanční systém územní samosprávy.....	15
3.2.1 Struktura územního rozpočtu.....	16
3.2.2 Specifika územních rozpočtů v České republice	17
3.2.3 Fiskální federalismus v České republice	18
4 Obec.....	19
4.1 Působnost obce.....	20
4.2 Orgány obce a jejich činnost	21
5 Hospodaření obce	23
5.1 Majetek obce	24
5.2 Příjmy obecního rozpočtu	25
5.3 Výdaje obecního rozpočtu.....	31
5.4 Zadluženost obcí	33
5.5 Možnosti hodnocení hospodaření obce	34
5.6 Hospodaření obcí ČR v období 2012 – 2016.....	38
6 Vlastní práce	41
6.1 Charakteristika zkoumaných obcí	41
6.1.1 Obec Pačejov	42
6.1.2 Obec Myslív.....	43
6.2 Rozpočtové hospodaření obcí Pačejov a Myslív	45
6.2.1 Analýza příjmů zkoumaných obcí	45

6.2.2	Analýza výdajů zkoumaných obcí	53
6.2.3	Zhodnocení salda obcí	57
6.2.4	Porovnání obcí z hlediska rozpočtového hospodaření.....	59
6.3	Vybrané ukazatele finanční analýzy	65
6.3.1	Porovnání obcí z hlediska vybraných ukazatelů finanční analýzy	68
6.4	Vyhodnocení výsledků a doporučení obcím pro zlepšení hospodaření	69
7	Empirické šetření o hospodaření obcí Pačejov a Myslív	72
7.1	Shrnutí empirického šetření o hospodaření obcí Pačejov a Myslív	74
8	Závěr.....	76
9	Seznam použitých zdrojů	78
10	Přílohy	82

Seznam tabulek

Tabulka 1: Počet členů zastupitelstva obce	22
Tabulka 2: Rozpočtové určení daní platné pro rok 2017	27
Tabulka 3: Druhové členění výdajů obcí	32
Tabulka 4: Klasifikace obce dle NUTS	42
Tabulka 5: Struktura obyvatelstva obce Pačejov v období 2012 - 2016	43
Tabulka 6: Struktura majetku obce Pačejov v období 2012 -2016 (Kč/obyvatel).....	43
Tabulka 7: Klasifikace obce dle NUTS	43
Tabulka 8: Struktura obyvatelstva obce Myslív v období 2012 - 2016.....	44
Tabulka 9:Struktura majetku obce Myslív v období 2012 – 2016 (Kč/obyvatel)	44
Tabulka 10: Daňové příjmy obce Pačejov v období 2012 – 2016 (Kč/obyvatel).....	47
Tabulka 11: Nedaňové příjmy obce Pačejov v období 2012 – 2016 (Kč/obyvatel).....	48
Tabulka 12: Kapitálové příjmy obce Pačejov v období 2012 – 2016 (Kč/obyvatel)	48
Tabulka 13: Přijaté dotace obce Pačejov v období 2012 – 2016 (Kč/ obyvatel).....	49
Tabulka 14: Daňové příjmy obce Myslív v období 2012 – 2016 (Kč/obyvatel).....	51
Tabulka 15: Nedaňové příjmy obce Myslív v období 2012 – 2016 (Kč/ obyvatel)	52
Tabulka 16: Kapitálové příjmy obce Myslív v období 2012 – 2016 (Kč/obyvatel).....	52
Tabulka 17: Přijaté dotace obce Myslív v období 2012 – 2016 (Kč/obyvatel)	53
Tabulka 18: Vývoj běžných výdajů obce Pačejov v období 2012 – 2016 (%).....	54
Tabulka 19: Vývoj kapitálových výdajů obce Pačejov v období 2012 – 2016 (%)	54
Tabulka 20: Výdaje obce Pačejov dle oblastí v období 2012 – 2016 (Kč/obyvatel).....	55
Tabulka 21: Vývoj běžných výdajů obce Myslív v období 2012 – 2016 (%).....	56
Tabulka 22: Vývoj kapitálových výdajů obce Myslív v období 2012 – 2016 (%).....	56
Tabulka 23: Výdaje obce Myslív dle oblastí 2012 – 2016 (Kč/obyvatel)	57
Tabulka 24: Saldo hospodaření obce Pačejov v období 2012 – 2016 (Kč/obyvatel)	58
Tabulka 25: Provozní saldo hospodaření obce Pačejov v období 2012 – 2016 (Kč/obyvatel)	58

Tabulka 26: Saldo hospodaření obce Myslív v období 2012 – 2016 (Kč/obyvatel)	59
Tabulka 27: Provozní saldo hospodaření obce Myslív v období 2012 – 2016 (Kč/obyvatel)	59
Tabulka 28: Podíl dílčích příjmů na celkových příjmech obcí v období 2012 – 2016 (%)	62
Tabulka 29: Podíl běžných a kapitálových výdajů na celkových výdajích obcí v období 2012 – 2016(%)	63
Tabulka 30: Podíl výdajů obcí dle zvolených oblastí v období 2012 – 2016 (%)	64
Tabulka 31: Ukazatele autarkie obce Pačejov v období 2012 - 2016.....	66
Tabulka 32: Ukazatele likvidity obce Pačejov v období 2012 - 2016.....	66
Tabulka 33: Ukazatele zadluženost obce Pačejov v období 2012 - 2016.....	67
Tabulka 34: Ukazatele autarkie obce Myslív v období 2012 - 2016.....	67
Tabulka 35: Ukazatele likvidity obce Myslív v období 2012 - 2016	67
Tabulka 36: Ukazatele zadluženosti obce Myslív v období 2012 - 2016.....	68

Seznam obrázků

Obrázek 1: Vztah mezi běžným a kapitálovým rozpočtem	17
Obrázek 2: Současný model kombinovaného fiskálního federalismu v České republice ...	20
Obrázek 3: Postavení obcí v systému veřejné správy	21
Obrázek 4: Obecné schéma výdajů obcí.....	34
Obrázek 5: Mapa Plzeňského kraje	42

Seznam grafů

Graf 1: Příjmy obcí v období 2012 - 2016.....	40
Graf 2: Výdaje obcí v období 2012 - 2016	41
Graf 3: Příjmy obce Pačejov v období 2012 - 2016	47
Graf 4: Příjmy obce Myslív v období 2012 - 2016.....	51
Graf 5: Výdaje obce Pačejov v období 2012 - 2016.....	55
Graf 6: Výdaje obce Myslív v období 2012 - 2016	57
Graf 7: Celkové příjmy obcí v období 2012 - 2016.....	61
Graf 8: Daňové příjmy obcí v období 2012 - 2016.....	61
Graf 9: Nedaňové příjmy obcí v období 2012 - 2016.....	61
Graf 10: Kapitálové příjmy obcí v období 2012 - 2016	62
Graf 11: Přijaté dotace obcí v období 2012 - 2016.....	62
Graf 12: Celkové výdaje obcí v období 2012 - 2016.....	63
Graf 13: Běžné výdaje obcí v období 2012 - 2016.....	64
Graf 14: Kapitálové výdaje obcí v období 2012 - 2016	64
Graf 15: Saldo hospodaření obcí v období 2012 - 2016.....	66
Graf 16: Provozní saldo hospodaření obcí v období 2012 - 2016	66

1 Úvod

Po roce 1989 byla v rámci reformy veřejné správy obnovena samospráva. Decentralizace byla v té době považována za velmi důležitý prvek transformace veřejné správy, neboť obecní zřízení převzaly funkci zrušených národních výborů a staly se základním územním samosprávným celkem. V této době se dostává do popředí zájmu i problematika hospodaření obcí, neboť na základě zákona č. 172/1991 Sb. o přechodu některých věcí z majetku České republiky do vlastnictví obcí byl obcím, navrácen majetek, který byl v roce 1950 znárodněn a připadl tak státu bez náhrady. S hospodařením související ekonomický základ obce je jednou z nejdůležitějších složek obecní samosprávy, jelikož hraje významnou, ne – li stěžejní roli ve svobodném rozvoji obce a uspokojování potřeb občanů obce, což, dle zákona č. 128/2000 Sb. o obcích, tvoří dva základní úkoly obce (Čmejrek, Čopík, Bubeníček, 2010; zákon č. 128/2000 Sb. o obcích).

V České republice je velmi rozdrobená sídlení struktura, tzn., že zde existuje velký počet malých obcí. Jako důsledek zmíněné reformy veřejné správy zde došlo v roce 1990 k dezintegračním procesům. Česká republika je v rámci Evropy na prvním místě v počtu obcí, jejichž počet obyvatel nepřesahuje 1 tis. Malé obce vykazují určité dlouhodobě působící trendy, lze zmínit například postupné stárnutí obyvatelstva, nedostatek finančních prostředků k zajištění základních funkcí a rozvojových záměrů, menší úspěšnost při čerpání dotací, omezená soběstačnost, a další (www.dvs.cz).

Právě problematice hospodaření malých obcí se bude v odpovídajícím rozsahu věnovat tato diplomová práce. Bude zkoumáno a hodnoceno hospodaření dvou různě velkých venkovských obcí Plzeňského kraje – obce Pačejov a obce Myslív. Obec Myslív byla vybrána z toho důvodu, že zde žiji od svého narození, tudíž k ní mám velmi blízký vztah a velmi dobře ji znám. Obec Pačejov, která je od obce Myslív vzdálená přibližně 6 km, byla rovněž vybrána kvůli dobré znalosti místního prostředí a místních obyvatel. Dalším důvodem je fakt, že obě obce lze vzhledem počtu obyvatel řadit mezi venkovské a dále hrál důležitou roli i snadný přístup k potřebným informacím.

Obě obce jsou mi velice blízké, proto bych je ráda zhodnotila a porovnala z hlediska jejich hospodaření, což může být přínosné nejen pro mě, ale i pro představitele obcí, případně pro jejich občany.

2 Cíl práce a metodika

Hlavním cílem této práce je zhodnotit a porovnat hospodaření dvou obcí Plzeňského kraje – obce Pačejov a obce Myslív a navrhnout opatření vedoucí k efektivnějšímu hospodaření obcí, případně k odstranění nedostatků, které mu brání. Dílčím cílem bude zhodnotit hospodaření obcí z pohledu představitelů vybraných obcí a definovat problémy, jež považují za nejvýznamnější. Práce bude zaměřena na období uplynulých pěti let, tedy období 2012 – 2016.

Práce se skládá ze dvou částí – teoretické a praktické. Teoretická část práce bude zpracována na základě studia odborné literatury, související legislativy a dalších dokumentů, které se týkají zkoumané problematiky. Pozornost bude věnována zejména tématu veřejné správy a veřejných financí, územní samosprávy, finančního systému územní samosprávy, obcí, rozpočtu a majetku obcí a analýzy hospodaření obcí. Cílem teoretické části práce bude definovat základní pojmosloví, na jehož základě bude zpracována část praktická.

Praktická (vlastní) část práce bude zpracována pomocí technik kvantitativního výzkumu, neboť bude založena na numerickém šetření. Nejprve budou zkoumané obce představeny z různých hledisek, což vytvoří určitý základ pro pochopení a následné zhodnocení jejich hospodaření. Následovat bude analýza rozpočtového hospodaření obcí, ve které budou podrobně zkoumány příjmy, výdaje a saldo hospodaření. Pro potřeby této části práce budou použity matematické a statistické metody, jako bazický a řetězový index, což umožní posoudit vývoj hospodaření obcí v průběhu sledovaného období. Na toto naváže zhodnocení vybraných ukazatelů finanční analýzy, ve které bude pozornost věnována soběstačnosti obcí, likviditě a zadluženosti obcí. Obce budou z těchto hledisek porovnány, a to metodou komparativní, která umožní najít a definovat shody a rozdíly mezi zkoumanými obcemi. Pro možnost porovnání obcí bude celá praktická část práce pracovat s daty přepočtenými na jednoho obyvatele. V závěrečném shrnutí vlastní práce bude zhodnoceno hospodaření obcí a budou navržena doporučení vedoucí k efektivnějšímu hospodaření, případně budou definovány problémy, které mu brání a budou tak splněny cíle práce (Hudečková a kol., 2009).

Praktickou část práce doplní empirické šetření, jež se řadí ke kvalitativním metodám výzkumu¹. Jako nástroj budou použity rozhovory s představiteli obcí, ve kterých bude zkoumán jejich pohled na hospodaření obcí a budou definovány problémy hospodaření, jež považují za nejpodstatnější.

Zpracování praktické části práce bude podmíněno studiem dokumentů poskytnutých obecními úřady, internetových stránek obcí, účetních výkazů za sledované období a dalších relevantních zdrojů.

¹ Kvalitativní výzkum je mnohými metodology chápán jako pouhý doplněk kvantitativních výzkumných strategií, jiní odborníci k němu přistupují jako k protipólu. Nelze vymezit jediný možný způsob, jakým lze kvalitativní výzkum provádět. Jednou z možných definic je podle Glasera a Corbinové (1989) „*jakýkoliv výzkum, jehož výsledků se nedosahuje pomocí statistických metod nebo jiných způsobů kvantifikace*“ (Hendl, 2005).

3 Územní samospráva jako součást veřejné správy

Vývoj územní samosprávy je velmi rozporuplný. Historicky lze nalézt jak období s velkým omezením samostatného postavení územní samosprávy (např. ve válečné době), tak i období s výraznou autonomií, zejména v 2. polovině 20. století. Ve 20. století se postavení územní samosprávy postupně měnilo a po druhé světové válce se její role stávala důležitější. Ekonomické činnosti státu se částečně přenesly na jednotlivé stupně územní samosprávy, stejně jako odpovědnost za zabezpečování veřejných statků. Dle Pekové bylo postavení územní samosprávy ve 2. polovině 20. století ovlivněno zejména teorií veřejné volby a teorií fiskálního federalismu, která dále řešila ekonomickou funkci územní samosprávy a zároveň „*praktické výsledky pokračující decentralizace věcných kompetencí na územní samosprávu, míra decentralizace ekonomické funkce na územní samosprávu ovlivňují další rozvoj teorie fiskálního federalismu, zejména rozpracování faktorů ovlivňujících dosažení vyšší alokační efektivnosti veřejných financí.*“. Pojem samospráva je často užíváno jako synonymum demokracie, avšak toto označení nelze považovat za správné (Peková, 2011; Lane, 2016).

3.1 Reforma veřejné správy a územní samosprávy

V posledních desetiletích probíhají v řadě vyspělých zemí reformy veřejné správy. Cílem reform je rozdělení kompetencí mezi jednotlivé články veřejné správy a tím pádem přiblížení státní správy lidem. Většinou je součástí reformy veřejné správy i reforma územní samosprávy, jejímž cílem je zvýšit její finanční soběstačnost. V České republice začala reforma veřejné správy po roce 1989, kdy došlo k obnovení samosprávy v obcích. V souvislosti s tím obce získaly zpět majetek a možnost ovlivňovat rozvoj svého území. Reforma veřejné správy v ČR se obvykle dělí do tří fází. **První fáze** je spojená se vznikem vyšších územně samosprávných celků, tedy krajů, které zahájily svou činnost k 1.1.2001, čímž se vytvořil další stupeň samosprávy. V rámci samostatné a přenesené působnosti byly krajům svěřeny některé záležitosti státu a zároveň na ně byl převeden některý majetek státu. S první fází reformy územní samosprávy je spojeno i přijetí zákona č. 129/2000 Sb. o krajích, se kterým byl zároveň přijat i zákon č. 128/2000 Sb. o obcích. **Druhá fáze** reformy veřejné správy souvisí s ukončením činnosti okresních úřadů, jejichž činnosti převzaly zejména obce s rozšířenou působností. Menší část kompetencí pak přešla na krajské úřady, jednalo se zejména o ty záležitosti, které nevyžadovaly přímou účast občanů

při jejich vyřizování. Přenesením kompetencí na obce s rozšířenou působností bylo dosaženo lepší dostupnosti veřejné správy občanům. Z toho vyplývá, že ve druhé fázi reformy také začaly orgány územní samosprávy vykonávat kromě samostatné působnosti i působnost přenesenou. **Třetí fáze** reformy veřejné správy pokračuje dodnes a směřuje k modernizaci ústřední státní správy. Dle Postráneckého „*zkvalitněním fungování veřejné správy, jako služby občanům, se chce Česká republika zařadit p vstupu do Evropské unie mezi její plnohodnotné členy a dokázat tak efektivně spolupracovat na místní a regionální úrovni i na úrovni ústřední státní správy s jejími členskými zeměmi.*“ (Postránecký in Grospič, 2007; Peková, 2008).

3.2 Finanční systém územní samosprávy

Financování potřeb veřejného sektoru se prioritně zabývá finanční management, který řeší otázky efektivního rozdělení finančních prostředků. Soustředí se na rozpočtové plánování, pomocí kterého je dosahováno efektivnosti rozpočtového hospodaření a jeho kontroly. Stát i každá úroveň územní samosprávy hospodaří dle svého rozpočtu. Počet veřejných rozpočtů se odvíjí od celkového uspořádání státu – čím je složitější, tím více veřejných rozpočtů bude existovat. Mimo veřejné rozpočty existují také mimorozpočtové fondy, které jsou zpravidla účelové. Všechny tyto veřejné rozpočty a mimorozpočtové fondy jsou součástí tzv. **rozpočtové soustavy**.

Územní rozpočty vznikají jak přerozdělení prostředků v rámci rozpočtové soustavy, tak vlastní činností subjektu. Pro územní rozpočty platí, stejně jako pro všechny veřejné rozpočty, princip nenávratnosti, neekvivalentnosti a nedobrovolnosti². „*Rozpočet a celý rozpočtový proces lze chápat jako nástroj zabezpečení a financování obecní politiky, nástroj, který dává do souladu plánované příjmy a výdaje*“. Rozpočet lze považovat za bilanci, která „*bilancuje příjmy a výdaje za rozpočtové období shodné s rozpočtový obdobím celé soustavy veřejných rozpočtů*“, V České republice je tímto obdobím kalendářní rok. Dále lze rozpočet chápat jako finanční plán, který slouží k zajištění solventnosti obce, tzn., že připouští ty výdaje, které jsou kryty příjmy, rezervami či půjčkami. Územní rozpočet může být také považován za nástroj prosazování cílů

² Princip nenávratnosti = neexistuje nárok na vrácení platby (např. cla)

Princip neekvivalentnosti = neexistence přímé vazby mezi odvedenými a přijatými platbami

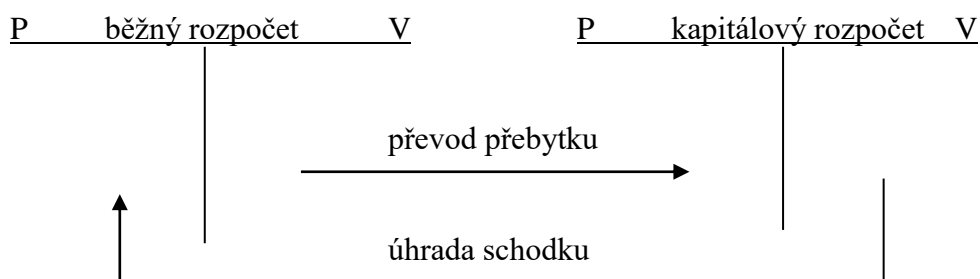
Princip nedobrovolnosti = existence povinnosti odvádět platby do státního rozpočtu (Provazníková, 2007).

regionální a municipální politiky, v rámci které má sloužit k socio-ekonomickému rozvoji území. Jako nástroj k prosazování regionální a municipální ekonomiky plní tři funkce, a to rozhodovací, v rámci které rozhoduje o tom, čeho chce územní celek dosáhnout; řídicí, kdy rozděluje zdroje mezi jednotlivé organizační jednotky územního celku a kontrolní (Peková, 2008; Provazníková, 2007).

3.2.1 Struktura územního rozpočtu

Zpravidla je územní rozpočet sestavován ve dvojím průřezu – jako běžný a kapitálový. Díky tomuto rozdělení je možné analyzovat, na co jsou příjmy vynakládány a jestli je nutné využít návratných zdrojů. Běžný rozpočet je bilancí běžných příjmů a běžných výdajů, jehož charakteristickým znakem je pravidelnost opakování. Běžný rozpočet je sestavován jako vyrovnaný, což znamená, že příjmy se rovnají výdajům. V tom případě je územní celek schopen pokrýt běžnými příjmy pouze běžné výdaje. Další možností je sestavit deficitní rozpočet, který vyjadřuje neschopnost subjektu pokrýt běžné výdaje běžnými příjmy. V obou zmíněných případech nedokáže subjekt pokrýt dluhovou službu, pokud existuje, která pak musí být hrazena z kapitálového rozpočtu. Provazníková zdůrazňuje, že při dlouhodobém využívání kapitálového rozpočtu k pokrytí dluhové služby může být ohroženo celé hospodaření subjektu, neboť to znamená neustálé rozprodávání majetku či neustálé půjčky. Kapitálový rozpočet pak zahrnuje jednorázové příjmy a výdaje, tedy ty, které se pravidelně neopakují. Vztah mezi běžným a kapitálovým rozpočtem zobrazuje obrázek 1.

Obrázek 1: Vztah mezi běžným a kapitálovým rozpočtem

Zdroj: Provazníková, 2008

V souvislosti s rozdělování výdajů do běžného a kapitálového rozpočtu lze zmínit tzv. šedé oblasti, které zahrnují výdaje na majetek, který lze zahrnout jak do běžného, tak kapitálového rozpočtu, podle způsobu jeho užívání (Provazníková, 2007).

3.2.2 Specifika územních rozpočtů v České republice

V České republice jsou mezi územní rozpočty řazeny rozpočty obcí, rozpočty krajů, rozpočty dobrovolných svazků obcí, rozpočty regionálních rad regionů soudržnosti³, rozpočty příspěvkových organizací obcí a krajů a mimorozpočtové peněžní fondy na úrovni obcí a krajů.

Rozpočtový proces je soubor po sobě jdoucích činností, který umožňuje územním celkům řídit jejich hospodaření v daném rozpočtovém období. V České republice trvá rozpočtový proces 1,5 – 2 roky. Lze ho rozdělit na jednotlivé fáze. První fází je analýza minulosti a sestavení návrhu rozpočtu, což je zpravidla svěřeno do rukou výkonného orgánu územního celku. Návrh by měl vycházet z analýzy hospodaření uplynulých let (alespoň dvou). Podkladem pro návrh rozpočtu je tzv. rozpočtový výhled (viz. dále). Druhou fází – projednávání rozpočtu provádí finanční výbor a rada územního celku, tedy rovněž výkonné orgány. Následuje třetí fáze, kterou je schvalování rozpočtu. Tato fáze je v kompetenci zastupitelstva. Při schvalování rozpočtu se dbá na to, aby splňoval zásadu reálnosti, pravdivosti a úplnosti. Tyto zásady mají význam v další fázi rozpočtového procesu, kterou je kontrola plnění rozpočtu a vypracování závěrečného účtu. Sestavování závěrečného účtu má na starost zastupitelstvo, které ručí za sestavení stručného, přehledného a vypovídajícího závěrečného účtu. Rozpočet by měl být schválen do nového rozpočtového období, pokud tomu tak není, hospodaří obce dle rozpočtového provizoria, o kterém rozhoduje opět zastupitelstvo.

Rozpočtový výhled sestavují územní celky od roku 2001 a to na základě zákona č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Jedná se o střednědobý finanční plán, který by měl obsahovat alespoň celkové příjmy, celkové výdaje, celkové pohledávky a celkové závazky, ovšem může být i podrobnější, záleží na rozhodnutí konkrétního územního celku. Rozpočtový výhled je důležitý pro plánování investičních

³ Regionální rady regionů soudržnosti zahájily činnost v roce 2006 a jejich úkolem je zajišťovat čerpání finančních prostředků poskytovaných z fondů EU.

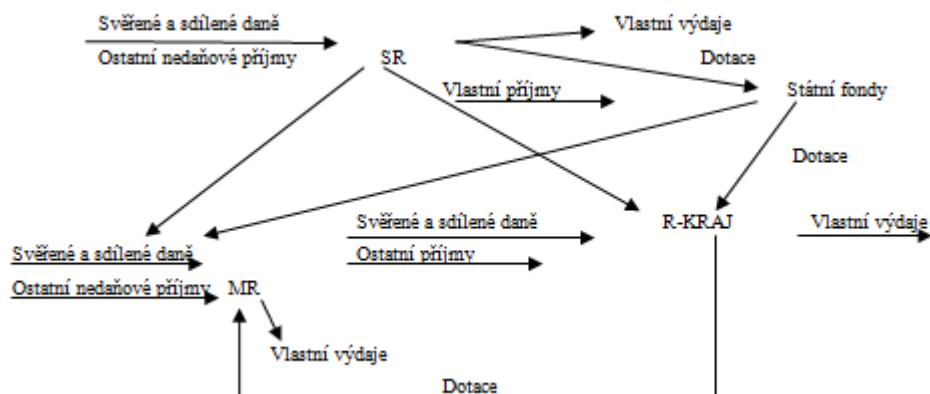
potřeb a možností jejich financování. Problémem při sestavování výhledu může být odhadnout příjmy, výdaje a jejich meziroční vývoj (např. velikost daňových příjmů ovlivňuje míra nezaměstnanosti apod.).

Územní celek má ze zákona č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů právo na vytváření tzv. **mimorozpočtových fondů**, které mohou být buď účelové či neúčelové. Častěji jsou vytvářeny účelové fondy, které jsou určeny na konkrétní účel. Specifickým fondem vytvářeným kraji či velkými městy je tzv. fond rezerv a rozvoje, ve kterém se shromažďují prostředky na financování investic, či financování schodku rozpočtu. Nevýhodou mimorozpočtových fondů může být např. přebytek prostředků v jednom a nedostatek v jiném fondu, jelikož není možné prostředky mezi fondy v průběhu rozpočtového období převádět. Jako další nevýhodu lze jmenovat omezení volnosti v rozhodování orgánů, jak s prostředky naložit. Vytvoření mimorozpočtového fondu lze nahradit ukládáním prostředků na vkladové účty, což je v posledních letech hojně využíváno z důvodu zmíněných nedostatků mimorozpočtových fond (Provazníková, 2015; Peková, 2011).

3.2.3 Fiskální federalismus v České republice

Stát a územní samospráva musí při plnění svěřených úkolů, mezi které patří zejména zajišťování veřejných statků a služeb, dodržovat tzv. fiskální disciplínu. Územní samospráva musí při svém hospodaření dodržovat státem nastavená fiskální pravidla (Wokoun a kol., 2011). S tím souvisí teorie fiskálního federalismu, jejíž podstatou je *„zkoumání finančních vztahů mezi ústřední vládou a nižšími správními úrovněmi veřejné správy. Zabývá se optimálním přiřazením příjmů, rozdělením odpovědnosti za zabezpečování a financování veřejných statků mezi jednotlivými články, či úrovněmi fiskálního systému“*. Existuje několik modelů fiskálního federalismu. V České republice je v současné době využíván kombinovaný model s určitými decentralizačními prvky. Znamená to, že obce ani kraje nejsou zcela finančně soběstačné, avšak zvýšení jejich soběstačnosti přispěl v roce 1993 zákon 331/1993 Sb. o rozpočtovém určení daní daně důchodového typu a DPH. Dalším důležitým faktorem je systém dotací na financování veřejných statků a služeb (Provazníková, 2015). Model fiskálního federalismu podrobněji charakterizuje následující obrázek.

Obrázek 2: Současný model kombinovaného fiskálního federalismu v České republice

Zdroj: Provažníková, 2015

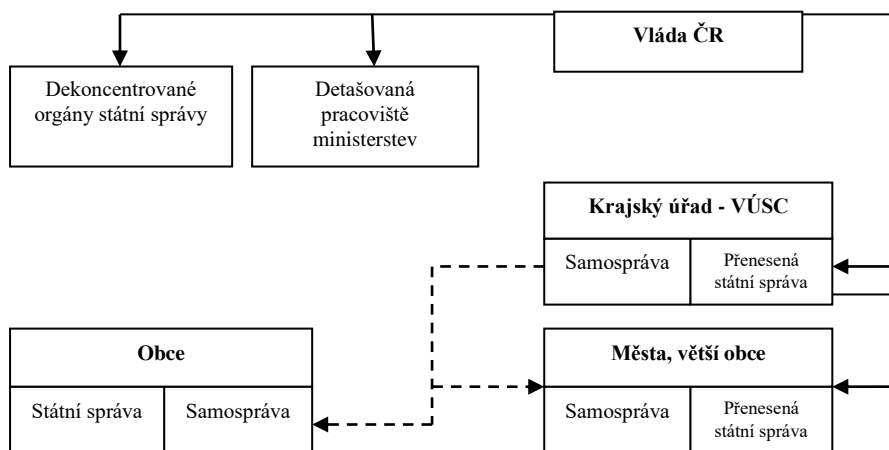
4 Obec

Zákon č. 128/2000 Sb. o obcích uvádí, že obec je základním samosprávným společenstvím občanů, které tvoří územní celek vymezen hranicí obce. Jedná se o veřejnoprávní korporaci, která má dle Pekové za úkol pečovat o všestranný socio-ekonomický rozvoj svého území a přitom brát ohledy na místní specifika a zájmy obyvatel žijících na její území. Jako ekonomický subjekt má obec právní subjektivitu, zabezpečuje veřejné statky a služby pro své občany a zřizuje neziskové organizace. Obec je nositelem veřejné moci. V samostatné působnosti vydává obecně závazné vyhlášky, v přenesené působnosti nařízení obce⁴ (Peková a kol, 2012; zákon č. 128/2000 Sb. o obcích). Obce jsou dle určitých kritérií děleny na města a venkovské obce. Dle těchto kritérií jsou za města označeny ty obce, které mají více než 3000 obyvatel a např. pokud tak stanoví předseda Poslanecké sněmovny po schválení vlády (zákon č. 128/2000 Sb. o obcích). Zvláštní skupinu měst tvoří tzv. statutární města, která své vnitřní poměry upravují statutem. Od ostatních měst se liší především samosprávou městských částí. Odlišnost jednotlivých obcí spočívá dle Provažníkové zejména v rozsahu výkonu státní správy v přenesené působnosti. Dle tohoto kritéria jsou děleny na obce se základním rozsahem přenesené působnosti, kterou vykonávají všechny obce, a obce s širším rozsahem přenesené působnosti, které

⁴ Působnosti obce je věnována kapitola 4.1.

vykonávají státní správu nejen pro sebe, ale i pro obce ve svém správním obvodu. Obrázek níže zobrazuje postavení obcí v struktuře veřejné správy (Provazníková, 2015).

Obrázek 3: Postavení obcí v systému veřejné správy.

Zdroj: Provazníková, 2015

V sociologickém slova smyslu je obcí „územní společenství, ve kterém dochází k vzájemnému působení a interakci místních obyvatel a institucí při dosahování hospodářských, sociálních a kulturních cílů. V soudobých společnostech je život obcí stále více podmiňován globální společností k uspokojování základních potřeb každodenního života (Velký sociologický slovník, 1996).

4.1 Působnost obce

Pojem působnost obcí definuje Koudelka jako „oblast činnosti subjektu veřejné správy (obce) v rámci úpravy určitých společenských vztahů, na určitém území, vůči určitému okruhu osob a v určitém čase“. Jako základní členění působnosti uvádí působnost věcnou, územní, osobní a časovou. Věcná působnost obcí je dále členěna na samostatnou a přenesenou působnost obce. V rámci samostatné působnosti si obce spravují své záležitosti, které jsou v zájmu obce a jejích občanů, pokud není v zákoně uvedeno jinak. V zákoně č. 128/2000 Sb. o obcích jsou uvedeny záležitosti, které obec v rámci samostatné působnosti zastává. Jedná se zejména o hospodaření obce se svým majetkem, poskytování a přijímání půjček, vydávání komunálních dluhopisů, sestavování rozpočtu obce, zpracování závěrečného účtu, přezkoumání hospodaření, zřizování právnických osob obce, organizačních složek a příspěvkových organizací obce, vydávání obecně závazných

vyhlášek, rozhodování o místním referendu, dále lze jmenovat např. návrh změn katastrálního území obce, zřizování obecní policie či výběr místních poplatků. Dle samostatné působnosti jsou si obce právně rovny, nerovnost lze shledávat v rámci materiálního zabezpečení, která je dána rozdílnou velikostí obcí.

V rámci přenesené působnosti obce vykonávají státní správu, která je na obce v určité míře přenesena. Při výkonu přenesené působnosti je pro obce závazný právní řád, usnesení vlády a směrnice ústředních orgánů státní správy. Dle míry, ve které obce vykonávají státní správu, se rozlišují do několika skupin. Jedná se o obce s matričním úřadem, obce se stavebním úřadem, obce s pověřeným obecním úřadem, které jsou zároveň obcemi s matričním a stavebním úřadem, obce s rozšířenou působností, které jsou zároveň obcemi s pověřeným obecním úřadem, statutární města, Brno se zvláštní přenesenou působností a Praha s působností kraje.

Územní působnost obcí se rozumí území, na kterém obec vykonává své záležitosti. Územní působnost je zakotvena v zákoně č. 128/2000 Sb. o obcích a vztahuje se na administrativní území obce, zatímco v rámci přenesené působnosti může obec vykonávat určité úkony i pro sousední obce.

Osobní působnost se týká všech osob na území dané obce, tedy osob fyzických i právnických (Koudelka, 2007).

4.2 Orgány obce a jejich činnost

Obec navenek jedná prostřednictvím svým orgánů, jež jsou definovány v zákoně č. 128/2000 Sb. o obcích. Jsou jimi **zastupitelstvo obce, rada obce, starosta, obecní úřad, zvláštní orgány obce a komise**. Nejvýznamnějším orgánem obce z hlediska rozhodování je **zastupitelstvo obce**. Zastupitelstvo rozhoduje ve všech záležitostech spadajících do samostatné působnosti obce, které jsou vymezeny v kapitole 4.1. Zastupitelstvo také rozhoduje o majetkových záležitostech, jako je např. nabytí a převod majetku, zastavení majetku, atd. V přenesené působnosti je v kompetencích zastupitelstva zejména schvalovat územně plánovací dokumentaci. Rozhodování zastupitelstva je omezené pouze ve věcech spadajících do rozhodovací pravomoci kraje. Členové zastupitelstva jsou voleni na čtyři roky v komunálních volbách. Počet členů je dán

zákonem č. 128/2000 Sb. o obcích a stanoví se dle počtu obyvatel dané obce. Počet členů zastupitelstva je zobrazen v následující tabulce.

Tabulka 1: Počet členů zastupitelstva obce

Počet obyvatel obce	Počet členů zastupitelstva
Méně než 500	5 – 9
501 – 3000	7 – 15
3001 – 10000	11 – 25
10001 – 50000	15 – 35
50001 - 150000	25 – 45
Více než 150000	35 - 55

Zdroj: Vlastní zpracování dle Pekové, 2007

Jednání zastupitelstva probíhají dle zákona minimálně čtyřikrát ročně a jsou veřejně přístupná.

Dalším orgánem obce je **rada obce**, jejíž členové jsou voleni z řad zastupitelstva, ovšem jen tehdy, má-li zastupitelstvo obce alespoň 15 členů. Počet členů rady obce je 5 – 11, avšak nesmí přesahovat jednu třetinu členů zastupitelstva. Současně počet členů rady obce musí být lichý. Členy rady obce jsou starosta, místostarosta a další členové či ve velkých městech primátor a jeho náměstci. Na rozdíl od zastupitelstva jsou jednání rady obce neveřejná. Úkolem rady je rozhodovat v přenesené působnosti ve věcech stanovených zákonem, v samostatné působnosti podléhá zastupitelstvu.

Starosta a místostarosta obce je orgánem, který obec zastupuje navenek. Plní i funkci tajemníka v obcích, ve kterých není tato funkce zřízena zvlášť. Úkolem starosty je např. kontrolovat a řídit pracovníky obce, připravovat a svolávat schůze obecního zastupitelstva a rady, odpovídá za provedení přezkoumání hospodaření obce atd. Starostu volí zastupitelstvo obce z řad svých členů na dobu čtyř let. Za výkon své funkce odpovídá zastupitelstvu. Místostarosta zastupuje starostu obce v době jeho nepřítomnosti.

Výbory jsou zřizovány jako kontrolní orgány zastupitelstva obce, které rozhoduje o jejich zřízení. Počet členů výboru musí být, stejně jako u rady obec, lichý. Dle zákona povinně musí být zřízen výbor finanční a kontrolní. Finanční výbor má za hlavní úkol kontrolovat hospodaření obce a plnit další úkoly, které mu uloží zastupitelstvo. Úkolem kontrolního výboru je kontrolovat plnění usnesení zastupitelstva a rady obce. Počet členů výborů je minimálně tři a současně jimi nesmí být starosta, místostarosta a další členové, kteří mají co dočinění s hospodařením obce.

Poradním orgánem rady obce jsou tzv. **komise**, které radě předkládají návrhy v rámci samostatné působnosti obce. Komise mohou po rozhodnutí starosty vykonávat státní správu, tzn. záležitosti spadající do přenesené působnosti obce, a to na svěřeném úseku činnosti.

„Výkon samosprávy v přenesené působnosti i výkon státní správy zabezpečují zaměstnanci, kteří pracují ve výkonných orgánech obecního úřadu“, který je dalším orgánem obce.

Obecní úřad řídí tajemník, pokud není v obci tato funkce zřízena, plní ji starosta. Obecní úřad je výkonným orgánem, který plní zejména organizační a administrativní úkoly. Ve městech plní funkci obecního úřadu městský úřad, ve statutárních městech magistrát (Balík, 2009; Peková a kol., 2008).

5 Hospodaření obce

Problematika hospodaření obcí spadá do jejich samostatné působnosti. Obce se v rámci hospodaření řídí stanovenými pravidly, jež lze nalézt v Ústavě České republiky, jako základním dokumentu. Za nejvýznamnější z hlediska počtu úprav jednotlivých složek obecního hospodaření je považován zákon č. 128/2000 Sb. o obcích. Jako další z významných předpisů lze zmínit zákon č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, který upravuje finanční hospodaření obcí a krajů, věnuje se tvorbě, postavení, obsahu a funkci rozpočtů obcí a krajů, zřizování právnických osob a příspěvkových organizací obcemi či kraji. Dalším souvisejícím předpisem je zákon č. 320/2001 Sb. o finanční kontrole ve veřejné správě či zákon č. 420/2004 Sb. o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí.

Obec se v rámci hospodaření řídí základními principy, uvedenými v zákoně 128/2000 Sb. o obcích. Jde zejména o hospodárné a účelné využívání majetku, ochranou před zničením, odcizením a neoprávněnými zásahy, o majetek pečovat a rozvíjet ho, vést majetek v evidenci, dozor nad dlužníky, při úplatném převodu majetku sjednat cenu, která odpovídá v daném místě a čase, s nepotřebným majetkem naložit dle zvláštních předpisů a další. Více konkrétní se pak jeví například nemožnost (s výjimkami) ručit za závazky fyzických a právnických osob, každoroční sestavování rozpočtu obce, závěrečného účtu

obce a hospodaření dle schváleného rozpočtu obce, a další (Provazníková, 2015; Marková, 2008).

5.1 Majetek obce

Provazníková, Toth a Marková se shodují v tvrzení, že právo majetek vlastnit a hospodařit s ním je jedním ze základních předpokladů existence územní samosprávy. Územně samosprávné celky, tedy i obce, jsou oprávněny hospodařit se svým majetkem samostatně, bez zásahu státu. Provazníková dále zdůrazňuje význam majetku jako nástroje místní a regionální politiky, který ovlivňuje ekonomický a sociální rozvoj daného území – lze na něj pohlížet jako na předpoklad existence podnikatelské činnosti obce, předpoklad rozvoje veřejné správy a předpoklad získání návratných příjmů do rozpočtu obce (Provazníková, 2015; Toth, 2014; Marková, 2008).

Majetek obce není definován žádným zákonem, tzn., že obce mohou vlastnit majetek dle vlastního rozhodnutí. Dá se však říci, že je omezena povinnostmi, které jí ukládá zákon, a to zejména pečovat o všestranný rozvoj svého území a potřeby občanů a zároveň chránit veřejný zájem. Z toho vyplývá, že obec musí vlastnit minimálně tolik majetku, aby byla schopna plnit tyto úkoly a zabezpečit potřeby občanů v oblasti zdravotnictví, školství, sociální péče, v dopravě, bydlení, apod. (Toth, 2014; Havlan, 2013).

Jako základní členění majetku uvádí Havlan dvě skupiny – **hmotný** a **nehmotný**. Hmotným majetkem se rozumí věci, byty a nebytové prostory, za majetek nehmotný jsou považována práva a jiné majetkové hodnoty. Dle právního hlediska je majetek dále dělen na **movitý** a **nemovitý**. Za nemovitosti jsou považovány pozemky a stavby spojené se zemí pevným základem, nemovitostmi jsou všechny ostatní věci, tj. věci, se kterými lze pohybovat. Další třídění majetku jsou kombinace výše uvedených, avšak mohou mít rovněž praktický význam. Jedná se např. o majetek určený k privatizaci či majetek členěný pro účetnictví na hmotný, nehmotný a finanční a majetek **dlouhodobý** a **krátkodobý**. Za dlouhodobý hmotný majetek je považován ten majetek, jehož doba použitelnosti je delší než jeden rok a ocenění jedné položky převyšuje částku 40 000 Kč, či drobný majetek, jehož ocenění je v rozmezí 3 – 40 tis. Kč. U dlouhodobého nehmotného je doba použitelnosti majetku stejná jako u dlouhodobého hmotného, liší se však výše ocenění,

kteře je zde větší než 60 000 Kč, či drobný majetek v rozmezí ocenění 7 – 60 tis. Kč. Krátkodobým majetkem jsou zásoby bez ohledu na výši ocenění a s dobou použitelnosti kratší než jeden rok (Havlan, 2013). Další možné členění uvádí Pilný, který se zaměřuje na členění dle účelu použití na **majetek sloužící k výkonu funkcí samosprávy** (příp. funkcí veřejné správy v přenesené působnosti), **majetek sloužící k veřejným účelům** a **majetek určený k podnikání**. Jako majetek sloužící k výkonu samosprávy označuje ten majetek, který je možné použít na činnost orgánů obce či uspokojení potřeb obce. Správa tohoto majetku je financována z rozpočtu obce či účelového fondu. Jedná se např. o budovu obecního úřadu a její vybavení. Majetek sloužící k veřejně prospěšným účelům je považován za nejrozšířenější. Patří sem místní komunikace, veřejná prostranství, veřejné osvětlení, čističky odpadních vod, kanalizace, různá kulturní zařízení, školská zařízení, apod. Tento majetek je přístupný veřejnosti a lze za jeho použití vybírat místní poplatky. *„Podnikatelská činnost obcí je v širším smyslu chápána jako činnost, při které je obecní majetek v pohybu a přináší efekty buď v podobě zisku nebo v podobě vytváření vhodného prostředí pro podnikatelskou aktivitu různých vlastnických vztahů. Majetek určený na podnikatelskou činnost slouží na vytváření a doplnění vlastních zdrojů rozpočtu (nedaňové příjmy). Aktivita obce vytváří konkurenční prostředí jiným subjektům, kteří podnikají na území obce. Do majetku určeného k podnikání patří i majetek, který obec pronajme“*. Pilný dodává, že nejčastěji je obecní majetek tvořen nemovitostmi (lesními, zemědělskými, stavebními pozemky a budovami), movitými věcmi (stroje), majetkovými právy (pohledávky), peněžními prostředky a cennými papíry (Pilný in www.dvs.cz).

5.2 Příjmy obecního rozpočtu

Za základní dělení příjmů lze uvést příjmy běžné a kapitálové, jak bylo uvedeno v kapitole 3.2.1. Další používané členění je uvedeno v následujícím textu.

Daňové příjmy

Provazníková uvádí, že daňové příjmy jsou nejdůležitější položkou příjmové stránky rozpočtu obcí. V průměru se na celkových příjmech podílejí až jednou polovinou. S tímto tvrzením souhlasí i Peková, dle které *„daňové příjmy tvoří nejvýznamnější skupinu příjmů územních rozpočtů ve většině vyspělých zemí“*. V České republice plynou do rozpočtů obcí příjmy daňové povahy na základě zákona č. 243/2000 Sb. o rozpočtovém určení daní.

Výnos daní, který celý plyne do rozpočtů obcí, se nazývá **svěřená daň**, výnos daní, který do rozpočtů obcí a krajů plyne jen z části, se nazývá **sdílená daň**. Mezi svěřené daně se v České republice řadí daň z nemovitosti⁵, která je vybrána na území obce a celé výši plyne do rozpočtu obce. Řídí se zákonem č. 338/1992 Sb. o dani z nemovitosti a je tvořena daní z pozemků a ze staveb. Povinnost platit daň z nemovitosti vyplývá z vlastnického vztahu k majetku. Peková uvádí, že majetkové daně zdaňují bohatství, avšak kvůli výpočtu daně, který nezohledňuje příjmy poplatníka, ze kterých je daň placena, může nastat problém s platbou daně. I z toho důvodu je v praxi problematika majetkové daně stále diskutovanou záležitostí.

Mezi sdílené daně se zpravidla řadí daně důchodového typu, které se ve větší míře začaly využívat ve 20. století. Jedná se o daň z příjmů fyzických osob a daň z příjmů právnických osob. Další sdílenou daní je v České republice daň z přidané hodnoty upravenou zákonem č. 235/2004 Sb. o dani z přidané hodnoty. Jednotlivé sdílené daně budou podrobně charakterizovány níže v rámci rozpočtového určení daní. Peková uvádí několik výhod a nevýhod sdílených daní. Jako výhodou lze uvést zejména snižování rozdílů v daňových příjmech (při správně zvoleném kritérii dělení výnosu mezi obce). Za hlavní nevýhodu je pak považována nemožnost pravomoci územní samosprávy, tzn., že se jedná o účelově stanovené použití daňových příjmů. Marková dle zákona č. 565/1991 Sb. o místních poplatcích rozšiřuje daňové příjmy obcí o **místní poplatky**, o jejichž zavedení a výši rozhoduje sama obec. V současné době se mezi místní poplatky řadí poplatek ze psů, poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt, poplatek z ubytovací kapacity, poplatek za užívání veřejného prostranství, poplatek za povolení vjezdu s motorovým vozidlem do určitých míst, poplatek ze vstupného, poplatek z provozu výherních hracích přístrojů, poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, poplatek za zhodnocení stavebního pozemku s možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace. Dále do daňových příjmů řadí **správní poplatky a platby na úseku péče o životní prostředí** (Peková, 2011; Provazníková, 2015; Marková, 2008).

⁵ Majetkové daně lze však řadit i mezi daně sdílené, a to ty, které „zdaňují transfer vlastnických práv k majetku, o jejichž výnos se dělí státní rozpočet a zpravidla rozpočty regionů“ (Peková, 2011).

Rozpočtové určení daní

S daňovými příjmy souvisí pojem rozpočtové určení daní, který vyjadřuje určení rozpočtů, do jakých plyne příslušná daň nebo její část. Rozpočtové určení daní je upraveno zákonem č. 243/2000 Sb. o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům, který upravuje rozpočtové určení daně z přidané hodnoty, daní spotřebních, daní z příjmů, daně z nemovitých věcí a daně silniční. Dle tohoto zákona jsou daňové příjmy převáděny nejméně jedenkrát měsíčně. Rozpočtové určení daní platné pro rok 2017 zobrazuje tabulka 1. (Peterová, 2014; zákon č. 243/2000 Sb. o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům).

Tabulka 2: Rozpočtové určení daní platné pro rok 2017

	Obec	Kraj	Státní rozpočet
Daň z přidané hodnoty	21,4%	8,92%	69,68%
Daň z příjmů právnických osob bez daně placené obcemi a kraji	23,58%	8,92%	67,5%
Daň z příjmů právnických osob z daně placené obcemi a kraji	100% daně placené obcí	100% daně placené krajem	
Daň z nemovitostí	100%		
Daň z příjmů fyzických osob vybraných srážkou	23,58%	8,92%	67,5%
Daň z příjmů fyzických osob ze samostatně výdělečné činnosti	23,58% z 60% celkového výběru	8,92% z 60% celkového výběru	40% z celkového výběru + 67,5% z 60% celkového výběru
Daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti	25,08%	8,92%	66%

Zdroj: vlastní zpracování dle www.financnisprava.cz

Nedaňové příjmy

Po daňových příjmech tvoří nejvýznamnější skupinu příjmů příjmy nedaňového charakteru. Na rozdíl od příjmů daňových má u této skupiny příjmů obec možnost ovlivňovat jejich výši, jelikož souvisí s podnikatelskou činností obce. Stejně, jako příjmy daňové, lze i příjmy nedaňového charakteru rozdělit do dvou základních skupin – na běžné (pravidelně se opakující) a kapitálové (jednorázové). Podrobněji je pak Peková a Provazníková člení na příjmy z vlastního podnikání, uživatelské poplatky, příjmy z vlastní správní činnosti, pokuty, příjmy z mimorozpočtových fondů, ze sdružování finančních prostředků, ze sbírek a darů. **Příjmy z vlastního podnikání** tvoří ve vyspělých zemích 10 – 15% podíl na celkových příjmech a lze konstatovat, že v posledních letech jejich význam roste. Patří sem zejména zisk municipálních podniků, který závisí na počtu

a velikosti těchto podniků, charakteru jejich činnosti a na tržbách a nákladech vynaložených na produkci služeb. Pokud ovšem hospodaří na neziskovém principu (tzn. jsou zřizovány na pro poskytování veřejných služeb), pak je tento příjem spíše ojedinělý. Jako další do této skupiny lze zařadit podíl na zisku podniku s majetkovým vkladem obce, a to v případě, že o tomto vkladu rozhodne zastupitelstvo obce. Je však spojen s rizikem neprosperity podniku, v případě které ztrácí i obec, vklad se znehodnocuje. Příjem z prodeje či pronájmu obecního majetku je další možností příjmu z vlastního podnikání. Za nejvýznamnější majetek obce se dle Pařízkové považují pozemky. „*Pronájem, zejména dlouhodobý, nebo prodej pozemků může přinést obci významné finanční prostředky do jejího rozpočtu. Na výši těchto příjmů má vliv nejen množství pozemků, ale i jejich ocenění*“. Dále mezi tyto příjmy řadí Peková příjmy z finančního investování např. formou terminovaného vkladu za vyšší úrok, investicí do obchodovatelných cenných papírů. **Uživatelské poplatky** jsou založeny na zásadě prospěchu a užitku ze spotřeby statku. Jsou využívány zejména u smíšených veřejných statků. Předpokladem zde je možnost změřit využívání statku konkrétním uživatelem a možnost ho ze spotřeby vyloučit, což často není možné či je to nákladné. Nejčastějším uživatelským poplatkem může být např. poplatek za odvoz odpadů, využívání skládek, vodné, stočné. **Příjmy z vlastní správní činnosti** zahrnují příjmy z poplatků za správní úkony vykonávané obcí v samostatné či přenesené působnosti. Jejich výši nestanoví obec, ale udává ji zákon. Jedná se např. o výpisy z matrik, vystavení dokladů, ověření pravosti dokladů či podpisů apod. Výnos z poplatků za správní úkony představuje do 5% celkových příjmů obcí.

Ostatními nedaňovými příjmy mohou být již zmíněné **příjmy z mimorozpočtových fondů, pokuty, příjmy ze sdružování finančních prostředků s dalšími obcemi** či nahodilé a ne příliš významné **příjmy z darů a výnosů ze sbírek** (Peková, 2011; Provazníková, 2015; Pařízková, 2008).

Nenávratné přijaté peněžní transfery

Protože obce většinou nejsou ve svém finančním hospodaření soběstačné, tvoří transfery významnou položku v jejich příjmech. Dle Pekové jsou dotace do územních rozpočtů projevem solidarity. „*Potřeba dotací se většinou zdůvodňuje potřebou obecné podpory obcí a regionů i podporou specifických činností, na kterých má stát zájem, které jsou také většinou výsledkem přenesené odpovědnosti za zabezpečování některých, zejména preferovaných veřejných statků ze státu na obec a vyšší stupně územní samosprávy*“.

Dodává, že v posledních letech lze pozorovat snahu o snižování poskytování dotací tím, že se pomocí daňového určení zvyšuje finanční soběstačnost obcí. Je tomu tak z důvodu snahy o hospodárné využívání všech veřejných příjmů. „*Dotace zpravidla vedou k růstu veřejných výdajů a ke snížení zájmu o efektivní využití veřejných příjmů*“ (Peková, 2011). Konkrétněji se k důležitosti dotací staví Provazníková, která jako hlavní důvody jejich potřeby řadí zmírnění vertikální fiskální nerovnováhy, což se týká jejich rozdělení mezi jednotlivé úrovně veřejné správy, aby se zabezpečila rovnováha jejich rozpočtů; dále pak zabezpečení horizontální fiskální rovnováhy, aby byly efektivně poskytovány statky a služby určité úrovně; omezení externalit mezi obcemi; komparace speciálního břemene, což se týká např. rozdílů v ekologických podmínkách a další. Dotace jsou poskytovány na základě kritérií, která rozhodnou o jejich potřebnosti a výši. Tato kritéria nejsou jednotná a zpravidla jsou kombinována. Jedná se zejména o kritéria vystihující zvláštnosti jednotlivých obcí (např. počet obydlí, rozloha, zadluženost, atd). V současné době přijaté dotace představují přibližně čtvrtinu celkových příjmů obcí České republiky a řadí se obecně na druhé místo za daňové příjmy z hlediska významnosti pro rozpočet obcí. Dotace jsou obcím poskytovány ze zdrojů nadnárodních (evropské fondy) a národních. Provazníková dělí dotace na dva základní typy – specifické účelové, jejichž účel je předem stanoven a všeobecné neúčelové, které jsou využity podle rozhodnutí obcí. Oba typy mohou být využity na financování kapitálových a běžných výdajů. „*Účelové dotace mohou být podmíněny v tom smyslu, že vyžadují od obcí jejich účast na financování daných výdajů. Dotace bez spoluúčasti jsou dotace, které představují pevnou částku, kterou vyšší vládní úroveň poskytne obci na předem určené statky a služby bez ohledu na to, jestli obec vynakládá ještě své finanční prostředky na danou službu. Pokud má dotace formu určitého procentního podílu na celkové vynaložené částce, jde o dotace se spoluúčastí. V tomto smyslu rozlišujeme rovnocennou podmíněnou účelovou dotaci v případě pevně stanoveného rovnocenného dílu obce a státu na financování služby. Někdy se lze setkat s označením takového dotace jako dotace otevřené, kdy výška dotace závisí pouze na činnosti obce či kraje.*“ Dalším typem dotací jsou dotace nerovnocenné podmíněné účelové neboli uzavřené, které jsou stanoveny bez ohledu na výši vlastních zdrojů uvolněných obcí na dané služby. Podmíněné dotace nutí obce k větší zodpovědnosti za jejich výdaje, ale zároveň zvýhodňují bohatší lokality (Provazníková, 2015). V České republice se obcím a krajům vyplácí především účelové dotace z důvodu zabezpečení

určitého standardu poskytovaných statků a služeb. Peková pak zdůrazňuje důležitost členění na nárokové a nenárokové. Jestliže obce dostávají dotace automaticky a pravidelně, aniž by o ně musely žádat, jde o tzv. nárokové dotace (např. dotace určené na výkon veřejné správy), nenárokové dotace pak závisí na splnění stanovených kritérií, obec na ně nemá automaticky nárok. Stanovená kritéria a administrativní náročnost pak mohou odrazovat od žádání o dotaci, a to zejména malé obce. Nenárokové dotace se pak zpravidla rozdělují na dotace investiční a dotace neinvestiční (Peková, 2011). Problémem dotací může být to, že obvykle nepokryjí celkové náklady na projekt, ale jen určitou část. Zbývající část pak musí obec pokrýt svými finančními prostředky. V případě dotací z nadnárodních zdrojů (fondů Evropské unie) se zde uplatňuje tzv. princip zpětného financování, který spočívá v pokrytí celkových nákladů na projekt před přijetím dotace, což může být pro obce problém v případě, že nemají dostatek finančních prostředků (Toth, 2005).

Návratné příjmy

Pokud se obec dostane do situace, kdy nemá dostatečné množství návratných finančních prostředků na financování potřeb, lze využít možnost návratných finančních zdrojů, které za stanovenou dobu musí vrátit věřiteli. Tyto příjmy jsou spojeny s úrokovým zatížením, tzn. obce musí kromě splátky jistiny zaplatit navíc úrok, což může ovlivnit budoucí hospodaření obce. Návratné příjmy obce využívají zejména pro financování dlouhodobých investic, které si obce mohou dovolit financovat z běžných příjmů či dotací jen těžko. Jako formy návratných příjmů obcí uvádí Peková a Provazníková úvěr, emise obligací či akcií a návratné půjčky a finanční výpomoci od jiných subjektů, z nichž nejčastěji využívaným je právě bankovní úvěr. Jedná se smluvní vztah mezi obcí a bankou. Tento vztah může být buď krátkodobý (se splatností do jednoho roku), střednědobý (se splatností do deseti let) či dlouhodobý (se splatností nad deset let). Krátkodobé úvěry jsou obcemi využívány běžně na dočasné doplnění chybějících příjmů, jen zřídka na financování investic. Na financování investic jsou zpravidla využívány střednědobé a dlouhodobé úvěry, za které se obec musí zaručit svým majetkem či budoucími příjmy, někdy i třetí osobou. To může být problém zejména pro malé obce, které nemají dostatek vlastního majetku. Zda využít možnost úvěru musí být řádně promyšleno a zváženo, zda je obec schopna splatit své závazky. Návratné příjmy lze získat také emisí cenných papírů, zejména obligací. Finanční

prostředky získané touto cestou jsou využívány k financování investičních potřeb obcí. Stejně jako v případě úvěru musí být tento způsob jištěn. Jako výhodu emise obligací uvádí Peková získání finančních prostředků okamžitě (po skončení jejich prodeje), avšak jsou sníženy o náklady emise, mezi které lze zmínit např. náklady na tisk cenných papírů, náklady na zprostředkování emise a úrokové náklady. Jako další typy návratných příjmů obcí uvádí finanční leasing, mezi jehož výhody řadí např. rychlost pořízení investice, pružnost splátkového kalendáře, za nevýhodu pak považuje zejména finanční náročnost. Pomocí finančního leasingu bývají pořizovány komunální investice. Posledním typem jsou směnky, které umožňují uhradit finanční závazky s určitým časovým odstupem. *„Směnka nahrazuje hotové peníze při placení. Vystavením směnky si může subjekt poměrně jednoduchým a pružným způsobem obstarat potřebné chybějící finanční prostředky. V případě nutnosti lze poměrně snadno a rychle soudní cestou vymoci směnečnou sumu ve zkráceném směnečném řízení“* (Peková, 2011; Provazníková, 2015).

5.3 Výdaje obecního rozpočtu

V důsledku decentralizace veřejného sektoru (polovina 20. století) obce stále více zabezpečují, a tedy i financují, veřejné statky pro své občany. Dle Pekové je decentralizace zabezpečování veřejných statků *„dlouhotrvající proces, který je spojen s významnou mírou fiskální decentralizace i decentralizace alokační funkce veřejných financí“* (Peková, 2011). Výdaje obce lze členit dle několika hledisek. Za základní členění považuje Marková členění na výdaje běžné a kapitálové, které se dále člení duhově dle jednotlivých oblastí, které financují. Možné druhové členění výdajů je zobrazeno v následující tabulce.

Tabulka 3: Druhové členění výdajů obcí

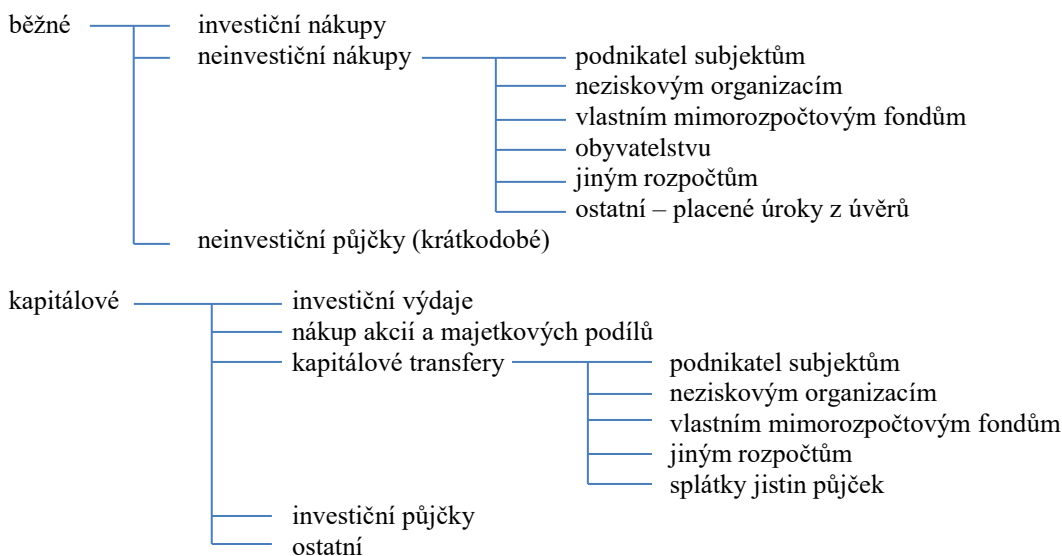
Skupina výdajů	Výdajové oblasti
Zemědělství, lesní hospodářství a rybářství	- Obhospodařování půdního fondu - Obhospodařování obecních lesů
Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství	- Provoz veřejné silniční dopravy - Údržba silnic, chodníků, veřejných prostranství - Zajišťování pitné vody - Odvod a čištění odpadních vod - Podpora rozvoje podnikání - Sběr surovin
Služby pro obyvatelstvo	- Základní a mateřské školy - Kultura - Podpora tělovýchovy a zájmových organizací - Zdravotnictví - Komunální služby - Bydlení - Životní prostředí
Sociální věci a politika zaměstnanosti	- Některé sociální dávky - Zřizování sociálních zařízení
Bezpečnost státu a právní ochrana	- Civilní obrana - Obecní policie - Požární ochrana
Všeobecná veřejná správa a služby	- Zastupitelské orgány - Činnost obecního úřadu - Finanční operace

Zdroj: Provazníková, 2015

Běžné (provozní) výdaje financují běžné potřeby obce, zatímco kapitálové výdaje bývají nahodilé a financují zejména investiční potřeby obce. Peková zdůrazňuje důležitost členění výdajů na plánované a neplánované, které je významné při sestavování rozpočtu obce i při jeho plnění. Plánované výdaje lze relativně přesně naplánovat, může se například jednat o výdaje na platy zaměstnanců. Neplánované výdaje lze naplánovat jen těžko, jsou to výdaje nahodilé, jako příklad lze uvést výdaje související s živelnými pohromami. Jako další možné členění výdajů lze uvést členění na výdaje nenávratné a návratné (například půjčky jiným subjektům rozpočtové soustavy). Provazníková a Peková dále uvádí rozdělení výdajů dle funkcí veřejných financí, tedy na výdaje na alokační činnosti, mezi které řadí výdaje na nákup služeb od soukromých firem a výdaje na uhrazení ztráty vlastních podniků, u kterých je obec zakladatelem. Alokační výdaje zabezpečují zejména financování čistých a smíšených veřejných statků pro občany. Redistribuční výdaje souvisejí hlavně s peněžními transfery obyvatelstvu. Jedná se například sociální dávky, příspěvky na nájemné. Jde však pouze o doplňkové transfery, většina těchto transferů je poskytována z rozpočtu ústřední vlády (Peková, 2011; Provazníková, 2015; Marková, 2008).

Obecné členění výdajů zobrazuje Peková v následujícím schématu.

Obrázek 4:Obecné schéma výdajů obcí

Zdroj: Peková, 2011

5.4 Zadluženost obcí

Téma zadluženosti obcí se začalo dostávat do popředí po roce 1993, kdy obce ve snaze o opravu poničené infrastruktury začaly ve velké míře využívat kapitálový trh z důvodu nedostatku jejich běžných příjmů.

V současné době jsou obcemi využívány na krytí výdajů zejména úvěry. Dalšími zdroji, kterými obce financují svůj dluh, jsou např. výnosy z emitovaných komunálních dluhopisů a návratné finanční výpomoci a půjčky ze státního rozpočtu a státních fondů. Úvěry obcím poskytují zejména banky působící na území České republiky, ale některé obce využívají i např. Evropskou investiční banku. Na rozdíl od 90. let 20. století, kdy bylo tempo růstu dluhu obcí poměrně vysoké, v současnosti, i přes pomalý růst příjmů, toto tempo stagnuje. Jednou z příčin zadluženosti obcí je směřování kapitálových výdajů na neziskové projekty, tudíž tyto projekty nijak nemohou přispět ke splácení dluhu. Ten pak musí být splácen běžnými příjmy, což může ohrozit základní fungování obce. Další příčinou může být i finanční spoluúčast na investičním projektu částečně financovaným dotací. Na tuto spoluúčast obce ve velké míře využívají bankovní úvěr. Stejně tak, pokud obce využívají možnost čerpat finanční prostředky ze strukturálních fondů Evropské unie, kdy se obce půjčují finanční prostředky v celkové výši projektu, jelikož prostředky ze strukturálních fondů jsou obci poskytovány až zpětně, po realizaci projektu. Toto se týká zejména malých

obcí, jelikož objem jejich finančních prostředků se během roku může měnit, což staví obce do rizikové situace.

Z textu výše vyplývá, že obce mají volný přístup k finančním trhům, ovšem s tím spojené problémy zejména menších obcí dávají záminku pro existenci určité regulace zadluženosti obcí, jež v České republice existuje pouze nepřímo. Určitá regulace plyne ze zákona č. 128/2000 Sb. o obcích, dále pak ze zákona č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ze zákona č. 420/2004 Sb. o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a zákona č. 23/2017 Sb. o pravidlech rozpočtové odpovědnosti (Provazníková, 2015).

5.5 Možnosti hodnocení hospodaření obce

Hospodaření obce lze hodnotit několika různými způsoby. Samotný zákon č. 128/2000 Sb. o obcích ukládá obcím povinnost nechat si přezkoumat své hospodaření za předchozí kalendářní rok. Obce si nechávají přezkoumat hospodaření buď krajským úřadem nebo nezávislým auditorem. V případě, že obec nepožádá o přezkoumání hospodaření, přezkoumání provede příslušný krajský úřad. Obce si nechávají své hospodaření přezkoumat z důvodu možnosti odhalení nedostatků v rozpočtové či účetní oblasti a nedostatků v hospodaření s obecním majetkem. Výhodou přezkoumání krajským úřadem je oproti využití auditora bezplatný výkon této služby. Přezkoumávání hospodaření upravuje zákon č. 420/2004 Sb. o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí. Dobrovolně mohou obce zhodnotit své hospodaření pomocí několika metod. Jednou z nich je **finanční a majetková analýza (FAMA)**⁶, jejímž cílem je analyzovat obec ze širšího hlediska a zahrnuje mimo finančních aspektů i aspekt socio-ekonomický (www.dvs.cz; Toth, 2014). Dále je možné zhodnotit hospodaření obcí dle **ukazatelů finanční analýzy**. Finanční analýza tvoří významnou součást finančního řízení firmy, ať veřejného či soukromého sektoru. Tradičně se v soukromém sektoru hodnotí rentabilita, likvidita, tok hotovosti, financování, aktivita a kapitálový trh. V oblasti municipální firmy se může jednat o ukazatele rentability, likvidity, autarkie, aktivity, produktivity, investičního rozvoje/útlumu a financování, s tím, že nejvýznamnější a nejvíce používanými ukazateli, jsou dle Kraftové ukazatele likvidity a autarkie. Ostatní lze

⁶ V této práci nebude metoda FAMA použita, neboť by svým rozsahem stačila na vypracování samostatné diplomové práce.

považovat za doplňkové. **Rentabilita** se řadí k základním ukazatelům finanční analýzy u soukromých firem. Pomocí tohoto ukazatele se zjišťuje prostřednictvím zisku, jak velké náklady firma na své produkty spotřebovala a zároveň výnosy, které při určování zisku o tyto náklady snižují. Použití ukazatelů rentability u municipálních firem je však stále diskutovanou záležitostí, jelikož účetní zisk není cílem municipální firmy. V oblasti hlavní činnosti je cílem vyrovnanost nákladů a výnosů, pokud obec realizuje i doplňkovou hospodářskou činnost, pak je cílem její ziskovost. Rentabilita nákladů doplňkové činnosti se pak spočítá dle vzorce:

$$R_{ND\check{c}} = HV_{D\check{c}}/N_{D\check{c}} * 100 (\%)$$

$R_{ND\check{c}}$ = rentabilita nákladů doplňkové činnosti

$HV_{D\check{c}}$ = hospodářský výsledek doplňkové činnosti

$N_{D\check{c}}$ = náklady doplňkové činnosti

Cílem je maximalizace ukazatele. Prostředky získané doplňkovou činností mají za úkol podporovat činnost hlavní. Pokud by byl výsledek záporný, měla by firma od provozování doplňkové činnosti upustit. Dalším ukazatelem rentability municipální firmy může být například míra pokrytí ztráty z hlavní činnosti ziskem z doplňkové činnosti, který lze kvantifikovat pouze tehdy, není – li hospodářský výsledek z hlavní činnosti roven nule. Spočítat lze dle vzorce:

$$Z'' = \text{zisk } D\check{c} / \text{ztráta } H\check{c} * 100 (\%)$$

Z'' = míra pokrytí ztráty z hlavní činnosti ziskem z doplňkové činnosti

Zisk $D\check{c}$ = zisk z doplňkové činnosti

Ztráta $H\check{c}$ = ztráta z hlavní činnosti

Ukazatel vyjadřuje, v jaké míře je ziskem z doplňkové činnosti pokrývána ztráta z hlavní činnosti, cílem je maximalizace ukazatele.

Ukazatele nejčastěji používané pro hodnocení finančního hospodaření municipální firmy jsou **ukazatele likvidity**. Tyto ukazatele mohou být okamžité, pohotové a běžné. Většinou je užívána likvidita okamžitá a likvidita pohotová. Ukazatele likvidity se řadí mezi tzv. ukazatele stavových hodnot, což znamená, že zachycují stav pouze k danému okamžiku. Okamžitá likvidita se vypočítá dle vzorce:

$$L_I = Pe/KZv$$

L_I = okamžitá likvidita

Pe = peníze a jejich ekvivalenty

KZv = krátkodobé závazky

Hodnota okamžité likvidity firmy soukromého sektoru by se měla pohybovat okolo 0,2, což by znamenalo, že peníze představují 20% celkové hodnoty krátkodobých závazků. U municipální firmy bývá tato hodnota vyšší, zpravidla se uvádí 0,4. Pohotová likvidita by se měla pohybovat okolo 1, což vyjadřuje vyrovnanost mezi krátkodobými pohledávkami a závazky. Pokud je hodnota nižší, než 1, značí to nebezpečí nesolventnosti, pokud tato hodnota převyšuje 1, znamená to naopak neefektivní vázání prostředků v penězích a pohledávkách. Pohotová likvidita se tedy spočítá dle vzorce:

$$L_{II} = (Pe+Po)/KZv$$

L_{II} = pohotová likvidita

Pe = peníze a jejich ekvivalenty

Po = krátkodobé pohledávky

KZv = krátkodobé závazky

Ukazatele autarkie vyjadřují, nakolik je municipální firma soběstačná. Dle použitých dat lze autarkii hodnotit na bázi výnosově nákladové či příjmově výdajové. Autarkie výnosově nákladová má v sobě obsaženy účetní principy, zatímco příjmově výdajová metoda zahrnuje tok peněžních prostředků. Metoda příjmově výdajová je vhodná pro municipální firmy, které sledují příjmy a výdaje v návaznosti na rozpočet. Lze použít ukazatel celkové

autarkie na bázi příjmů a výdajů, který může být zaměřen na celkové či běžné příjmy a výdaje municipality. Spočítat lze dle vzorce:

$$A_{CF} = P_y/V_e * 100 \text{ resp. } A_{CF} = NIP_y/NIV_e * 100$$

A_{CF} = autarkie na příjmově výdajové bázi

P_y = příjmy celkem

V_e = výdaje celkem

NIP_y = provozní příjmy

NIV_e = provozní výdaje

Vyrovnanost hospodaření municipality je dána 100% pokrytím výdajů příjmy. Při hodnotě převyšující 100% by bylo vhodné uvažovat o zhodnocení dočasně volných prostředků, při hodnotě menší než 100% je nutné hledat příčiny (Kraftová, 2002).

Dle Otrusinové jsou jedním z nejvýznamnějších ukazatelů finanční analýzy municipální firmy **ukazatele finanční struktury**, neboli ukazatele zadluženosti, mezi které řadí ukazatel věřitelského rizika, který vyjadřuje, jaký má jednotka podíl cizích zdrojů na celkových zdrojích, koeficient samofinancování a ukazatel podílu cizího kapitálu na vlastním kapitálu. Vzorec pro výpočet ukazatele věřitelského rizika je následující:

$$\text{cizí zdroje/celková aktiva (pasiva)} * 100 (\%)$$

Cílem je maximalizace tohoto ukazatele.

Koeficient samofinancování, který je doplňkovým zdrojem ukazatele věřitelského rizika vyjadřuje podíl vlastních zdrojů na celkových zdrojích a jeho výpočet lze provést následovně:

$$\text{vlastní kapitál/celková aktiva (pasiva)} * 100 (\%)$$

Ukazatel podílu cizího kapitálu na vlastním kapitálu vyjadřuje, kolik jednotek cizího kapitálu je vázáno na jednotku vlastního kapitálu. Vyjadřuje tak v podstatě zadluženost vlastního kapitálu. Spočítat ho lze dle vzorce:

cizí zdroje/vlastní kapitál

Pokud je výsledná hodnota menší, než 1, znamená to relativně nízkou zadluženost, neboť cizích zdrojů je méně, než vlastních. V opačném případě se jedná o vyšší zadluženost (Otrusínová, Kubíčková, 2011).

Dle ministerstva financí je nejdůležitějším ukazatelem zadluženosti **ukazatel dluhové služby**. Stanovenou hranicí, kterou by obce neměly překročit je 30%. Při překročení této hranice jsou obce povinné do tří měsíců zdůvodnit tento stav a předložit návrh opatření, aby se v příštím období ukazatel dluhové služby snížil pod stanovenou hranici. Ukazatel dluhové služby je jedním z kritérií, na základě kterých jsou obcím přidělovány dotace. Lze ho spočítat dle vzorce:

dluhová služba/dluhová základna * 100 (%)

Dluhová služba = úroky + splátky jistin a dluhopisů + splátky leasingu

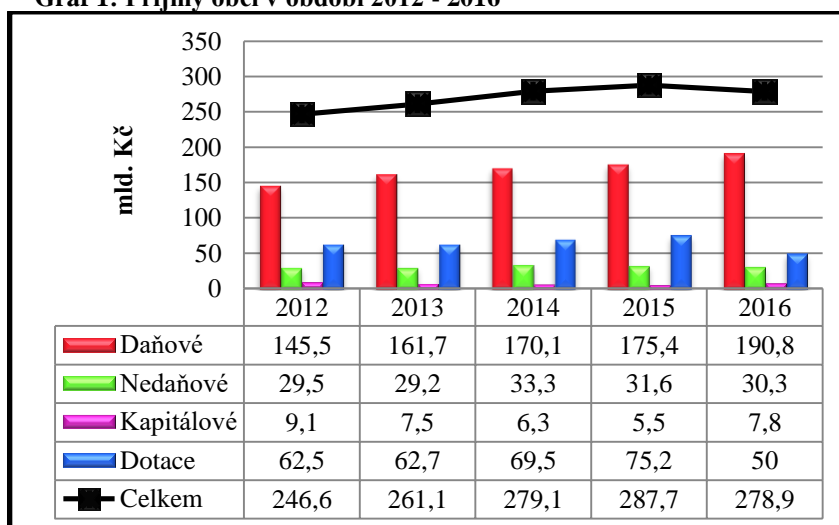
Dluhová základna = daňové příjmy + nedaňové příjmy + přijaté dotace
(www.denik.obce.cz).

5.6 Hospodaření obcí ČR v období 2012 – 2016

V roce 2012 dosáhly celkové příjmy všech obcí hodnoty 246,8 mld. Kč. Největší podíl na celkových příjmech obcí mají příjmy daňového charakteru, konkrétně sdílené daně. Následují příjmy z přijatých dotací, nedaňové příjmy a nejmenší část příjmů tvoří příjmy kapitálové. V roce 2013 dosáhly obce celkových příjmů ve vší 261, 1 mld. Kč, což je o 14,5 mld. Kč více, než v roce 2012. Zásahu na tom mají zejména daňové příjmy, a to hlavně růst objemu DPH a daní z příjmů, což způsobil a novelizace RUD. Celkové daňové příjmy se v tom roce zvýšili o 16,2 mld. Kč. Kapitálové příjmy a příjmy nedaňové zaznamenaly mírný pokles, dotace mírný růst, který se týkal výhradně neinvestičních

dotací. V roce 2014 vzrostly celkové příjmy obcí o 18 mld. Kč na 279,1 mld. Kč. Růst byl zaznamenán opět v oblasti daňových příjmů, a to o 8,4 mld. Kč a nedaňových příjmů o 4,1 mld. Kč, kapitálové příjmy opět klesly. Celkový objem přijatých dotací se zvýšil o 6,8 mld. Kč. V roce 2015 vzrostly celkové příjmy obcí o 8,6 mld. Kč a jejich výše tedy činila 287,7 mld. Kč. Růst byl opět zaznamenán zejména v oblasti daňových příjmů, jejichž hodnota se zvýšila o 5,3 mld. Kč. Nedaňové příjmy obcí v tomto roce činily 31,6 mld. Kč, což znamená pokles oproti předchozímu roku o 1,7 mld. Kč, tento pokles je přisuzován oblasti výnosů z finančního majetku. Pokles byl zaznamenán i v oblasti kapitálových příjmů. Přijaté dotace obcí vzrostly 5,7 mld. Kč. Přestože daňové příjmy oproti předchozímu roku vzrostly o 15,4 mld. Kč. Nejvýraznější nárůst v oblasti daňových příjmů zaznamenal růst daně z příjmů FO, jež ovlivnilo zvyšování mezd zaměstnanců. Přijaté dotace obcí poklesly na 50 mld. Kč, a to zejména kvůli poklesu investičních dotací. Nedaňové příjmy obcí také mírně poklesly, kapitálové příjmy naopak zaznamenaly růst o 2,4 mld. Kč. Vývoj příjmů obcí v období 2012 – 2016 je zobrazen v následujícím grafu.

Graf 1: Příjmy obcí v období 2012 - 2016

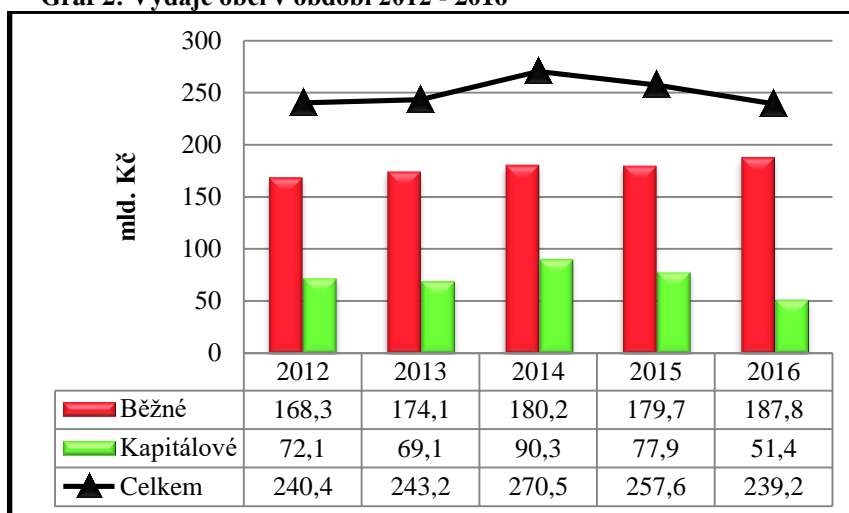
Zdroj: Vlastní zpracování dle www.dvs.cz

Nejvýraznější položkou celkových příjmů obcí jsou v celém období daňové příjmy, které tvoří víc jak polovinu celkových příjmů. Druhou nejvýznamnější položkou jsou ve sledovaném období přijaté dotace, které se na celkových příjmech obcí podílejí zhruba 25%. Následují nedaňové příjmy a nakonec příjmy kapitálové.

Celkové výdaje obcí jsou z drtivé většiny tvořeny běžnými výdaji a jejich hodnota v roce 2012 činila 168,3 mld. Kč. Kapitálové výdaje v tomto roce činily 72,1 mld. Kč. I přes

poměrně velký nárůst příjmů se v roce 2013 výdaje obcí zvýšily pouze o 2,7 mld. Kč na 243,2 mld. Kč. Běžné výdaje obcí se zvýšily pouze o 2,7 mld. Kč na 243,2 mld. Kč. Běžné výdaje obcí se zvýšily na 174,1 mld. Kč a objem kapitálových výdajů klesl na 69,1 mld. Kč. K poklesu kapitálových výdajů došlo z důvodu poklesu investic a snížení investičních dotací. V roce 2014 činily celkové výdaje obcí 270,6 mld. Kč, což je ve srovnání s rokem předchozím o 27,4 mld. Kč více. Běžné výdaje v tom roce vzrostly na 180,3 mld. Kč, zde se nejvíce promítly transfery poskytnuté různým subjektům. Kapitálové výdaje vzrostly na 90,3 mld. Kč a ve srovnání s předchozím rokem vzrostly o 21,2 mld. Kč, což je výrazná změna oproti předchozím letům, kdy vykazovaly pokles. Nejvíce se na tom podílely investiční projekty, které byly v minulosti odkládány. V roce 2015 byl zaznamenán pokles v objemu výdajů obcí, a to o 4,4 mld. Kč. Běžné výdaje dosáhly 179,7 mld. Kč, což ve srovnání s rokem 2014 znamená nárůst o 0,8 mld. Kč. Kapitálové výdaje obcí naopak klesly a to o 5,1 mld. Kč. Celkové výdaje obcí v roce 2016 poklesly o 18,4 mld. Kč. Důvodem toho byl negativní vývoj kapitálových výdajů, jejichž objem se snížil o více jak 26 mld. Kč. Běžné výdaje dále vykazovaly rostoucí trend. Vývoj výdajů obcí v období 2012 – 2016 je zaznamenán v grafu.

Graf 2: Výdaje obcí v období 2012 - 2016

Zdroj: Vlastní zpracování dle www.dvs.cz

Jak je z grafu patrné, běžné výdaje tvoří výrazně větší část celkových výdajů, než výdaje kapitálové. Procentuální podíl se pohybuje okolo 70%.

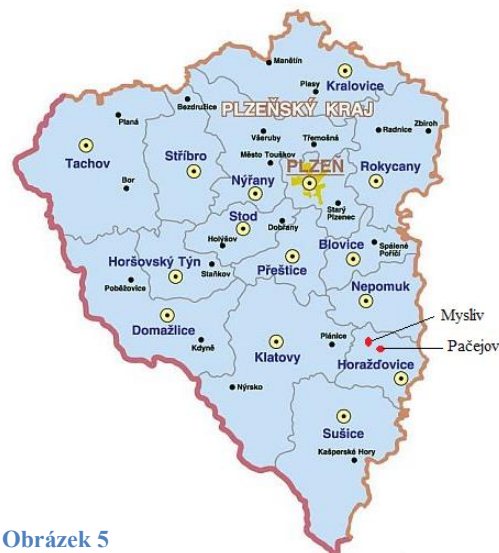
Celkově obce v průběhu období 2012 – 2016 hospodařily v přebytku, tudíž saldo se pohyboval v kladných hodnotách (www.dvs.cz).

6 Vlastní práce

Tato část práce se zabývá analýzou hospodaření obcí Pačejov a Myslív v období 2012 - 2016. Nejprve budou obce charakterizovány z různých hledisek (základní údaje, struktura obyvatelstva a struktura majetku obcí), následně bude provedena analýza rozpočtového hospodaření obcí, ve které bude pozornost věnována příjmové a výdajové složce rozpočtu a saldu hospodaření. Následovat bude zhodnocení hospodaření dle vybraných ukazatelů finanční analýzy, které budou zaměřeny na zadluženost obcí, schopnost obcí plnit své závazky a soběstačnost obcí. Obce budou porovnány jak z hlediska rozpočtového hospodaření, tak podle ukazatelů finanční analýzy, následně bude provedeno zhodnocení hospodaření obcí a budou navržena doporučení pro případné zefektivnění hospodaření. Následovat bude empirické šetření, které doplní praktickou část práce. Prostřednictvím rozhovorů s představiteli obcí bude zjišťován jejich názor na hospodaření obcí a budou definovány problémy, jež považují za nejvýznamnější v hospodaření obce. Pro vypracování této části práce budou použity zejména dokumenty poskytnuté obecními úřady, internetové stránky obcí a další relevantní zdroje.

6.1 Charakteristika zkoumaných obcí

Obce Pačejov a Myslív byly pro účely vypracování této práce vybrány zejména z důvodu dobré znalosti místního prostředí, skutečnosti, že jde o obce venkovské a v neposlední řadě snadnému přístupu k potřebným informacím. Obě obce se nachází na jihozápadě Plzeňského kraje (viz obrázek 5) v bývalém okrese Klatovy a dělí je vzdálenost přibližně 6 km. V následujících dvou podkapitolách budou představeny jednotlivé obce z různých hledisek. Nejprve

Obrázek 5

budou shrnuty základní údaje o obcích, následovat bude hledisko demografické (struktura obyvatelstva) a hledisko majetkové situace. Údaje o obcích byly čerpány zejména z internetových stránek obcí, jimi poskytnutých dokumentů a portálu www.risy.cz.

6.1.1 Obec Pačejov

Obec Pačejov se skládá z pěti místních částí, kterými jsou samotná obec Pačejov, Pačejov Nádraží, Strážovice, Týřovice a Velešice. Rozloha obce činí 1 663 ha a nadmořská výška průměrně 548 m.n.m. Obcí s pověřeným obecním úřadem a obcí s rozšířenou působností je cca 10 km vzdálené město Horažďovice. Obec je členem mikroregionu Horažďovice, Šance pro jihozápad, Prácheňsko a Slavník, dále působí v místní akční skupině Pošumaví. Dle nomenklatury územních statistických jednotek je obec řazena do skupiny LAU 2, viz tabulka 4.

Tabulka 4: Klasifikace obce dle NUTS

Nuts 1	Česká republika
Nuts 2	Jihozápad
Nuts 3	Plzeňský kraj
Lau 1	
Lau 2	Obec Pačejov

Zdroj: vlastní zpracování www.risy.cz

Občanská vybavenost obce je poměrně široká, nachází se zde pošta, knihovna, kulturní dům, hospoda, kostel, hřbitov, škola základní i mateřská, několik hřišť na sportovní vyžití, zdravotní středisko a konzum. Z technické vybavenosti je v obci veřejný vodovod, kanalizace, ČOV, hasičská zbrojnice, zastávka autobusu a vlaku s pravidelným spojením do Plzně a Českých Budějovic.

Struktura obyvatelstva obce Pačejov

Struktura obyvatelstva a další údaje o obyvatelstvu obce Pačejov za sledované období jsou zobrazeny v tabulce 5. Průměrný počet obyvatel obce Pačejov se pohybuje v rozmezí 7 a 8 set. V období 2013 – 2016 počet obyvatel klesá, mezi roky 2012 a 2013 je patrný mírný nárůst na 793 obyvatel. V celém sledovaném období je počet mužů vyšší než počet žen. Průměrný věk obyvatel se postupně zvyšuje, nejvyšší je zaznamenán v roce 2016, a to 44,6 let. Průměrný věk v obci převyšuje průměrný věk celého Plzeňského kraje, který je 42,8⁷ let. Plzeňský kraj přitom patří k jednomu z nejstarších, tudíž se dá říct, že i průměrný věk obci Pačejov je poměrně vysoký.

⁷ https://www.czso.cz/csu/xl/130624_vek_kraje

Tabulka 5: Struktura obyvatelstva obce Pačejov v období 2012 - 2016

	2012	2013	2014	2015	2016
Počet obyvatel celkem	786	793	784	782	766
Počet mužů	404	408	399	402	388
Počet žen	382	385	385	380	378
Průměrný věk obyvatel	42,9	43,7	43,7	44,5	44,6

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů z www.czso.cz, www.statnipokladna.cz

Struktura majetku obce Pačejov

Hodnota majetku obce ve sledovaném období je zobrazena v tabulce 6.

Tabulka 6: Struktura majetku obce Pačejov v období 2012 -2016 (Kč/obyvatel)

	2012	2013	2014	2015	2016
Hmotný majetek	109051,2	107750,1	109254	117295,1	119537
Nehmotný majetek	2436,6	7352,3	9726	18007,4	21938,8

Zdroj: vlastní zpracování

Hmotný majetek obce tvoří výrazně větší část celkového majetku obce v celém sledovaném období. Nejvíce se na tom podílí hodnota staveb a pozemků obce. Nejvyšší hodnotu hmotného majetku vykazuje obec v roce 2016, a to 119 537 Kč na jednoho obyvatele. Ve stejném roce lze sledovat nejvyšší hodnotu nehmotného majetku ve výši 21 938,8 Kč na obyvatele, která je oproti nejnižší hodnotě v roce 2012 vyšší o více než 19 tis. Kč.

6.1.2 Obec Myslív

Obec Myslív leží v průměrné nadmořské výšce 583 m.n.m. a její rozloha činí 1574 ha. Obec se skládá ze čtyř místních částí, a to obce Myslív, Milčice, Loužná a Nový Dvůr. Obcí s pověřeným úřadem a obcí s rozšířenou působností je město Horažďovice, které je od obce Myslív vzdáleně přibližně 17 km. Obec patří do mikroregionu Horažďovicko, Šance pro jihozápad, Prácheňsko a Slavník, dále je členem místní akční skupiny Pošumaví. Dle nomenklatury územních statistických jednotek patří obec Myslív do skupiny LAU 2 (viz tabulka 7).

Tabulka 7: Klasifikace obce dle NUTS

Nuts 1	Česká republika
Nuts 2	Jihozápad
Nuts 3	Plzeňský kraj
Lau 1	
Lau 2	Obec Myslív

Zdroj: vlastní zpracování dle www.risy.cz

V obci lze nalézt základní občanskou a technickou vybavenost. Z občanské vybavenosti lze jmenovat poštu, knihovnu, kulturní dům, hospodu, kostel, hřbitov, fotbalové a tenisové hřiště a konzum. Co se týče technické vybavenosti, disponuje obec veřejným vodovodem, kanalizací, hasičskou zbrojnicí a zastávkou autobusu s pravidelným spojením do Klatov a Horažďovic.

Struktura obyvatelstva obce Myslív

Počet obyvatel obce se ve sledovaném období pohybuje okolo 450. Nejvíce obyvatel v obci žilo v roce 2012, naopak nejméně v roce 2015. V letech 2012 a 2014 zde žilo více žen než mužů, v letech 2015 a 2016 naopak převažují muži. V roce 2014 je počet žen a mužů stejný. Průměrný věk obyvatel obce se pohybuje okolo 44 let a stále se zvyšuje. Jak již bylo zmíněno výše, lze říci, že i průměrný věk obce Myslív je poměrně vysoký (v porovnání s průměrem Plzeňského kraje). Údaje o obyvatelstvu obce za sledované období jsou uvedeny v tabulce 8.

Tabulka 8: Struktura obyvatelstva obce Myslív v období 2012 - 2016

	2012	2013	2014	2015	2016
Počet obyvatel celkem	455	440	431	424	426
Počet mužů	226	220	207	215	219
Počet žen	229	220	214	209	207
Průměrný věk obyvatel	43,6	43,9	44	44,9	44,9

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů z www.czso.cz, www.statnipokladna.cz

Struktura majetku obce Myslív

Struktura majetku obce je zobrazena v tabulce 9. Majetek obce Myslív je z výrazně větší části tvořen hmotným majetkem, a to zejména v podobě staveb a pozemků.

Tabulka 9: Struktura majetku obce Myslív v období 2012 – 2016 (Kč/obyvatel)

	2012	2013	2014	2015	2016
Hmotný majetek	85502	83009,1	95327,3	94279,6	95271,2
Nehmotný majetek	4230,7	3708,9	6747,8	8194,2	7324

Zdroj: vlastní zpracování

Hodnota hmotného majetku obce se pohybuje okolo 90 tis. Kč na jednoho obyvatele v průběhu celého sledovaného období. Nejvyšší hodnotu nehmotného majetku lze sledovat v roce 2015, a to 8 194,2 Kč na jednoho obyvatele.

6.2 Rozpočtové hospodaření obcí Pačejov a Myslív

Následující část práce se zabývá rozpočtovým hospodařením obce Pačejov a obce Myslív v období 2012 - 2016. Postupně budou zkoumány příjmy, výdaje a saldo hospodaření ve sledovaném období. Příjmy budou rozděleny a hodnoceny dle druhu – daňové, nedaňové, kapitálové a přijaté dotace. Oblast výdajů je členěna na výdaje běžné a kapitálové a dále dle jejich použití na výdaje určené k financování zemědělství, průmyslu, služeb obyvatelstvu, ochranu životního prostředí, sociální věci, bezpečnost a veřejné správy. Na analýzu příjmové a výdajové stránky rozpočtů obcí navazuje hodnocení salda zkoumaných obcí za sledované období, aby bylo možné zhodnotit celkové rozpočtové hospodaření obcí. Z důvodu rozdílné velikosti obcí je pracováno s daty přepočtenými na jednoho obyvatele, aby byly patrné rozdíly mezi obcemi a bylo možné obce porovnat, což je cílem této práce. Celkové příjmy a výdaje obcí jsou uvedeny v příloze práce. Informace potřebné pro zpracování této části práce byly čerpány z dokumentů poskytnutých obecními úřady, internetových stránek obcí a portálu www.statnipokladna.cz.

6.2.1 Analýza příjmů zkoumaných obcí

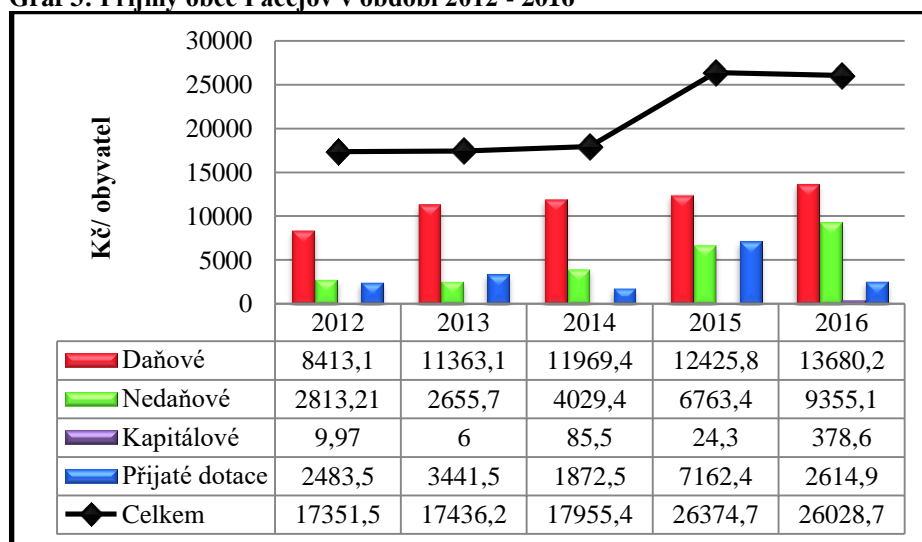
Tato podkapitola se zabývá hodnocením příjmů obcí Pačejov a Myslív. Nejprve bude u každé obce provedena analýza celkových příjmů jednotlivých obcí, následně pak budou příjmy rozděleny na daňové, nedaňové, kapitálové a přijaté dotace. V oblasti daňových příjmů jsou zkoumány daně svěřené, které zahrnují daň z nemovitostí vybranou na území obcí; dále pak daně sdílené, ve kterých je zahrnuta daň z přidané hodnoty, daň z příjmů fyzických osob a daň z příjmů právnických osob; místní poplatky, jež zahrnují poplatky uvedené v kapitole 4.3.2. teoretické části práce; správní poplatky a ostatní příjmy, které zahrnují platby na úseku péče o životní prostředí, tzn. odvody za odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu a za znečišťování ovzduší, a příjmy z loterií a výherních automatů. Následuje analýza nedaňových příjmů obcí, které jsou rozděleny na příjmy z vlastní činnosti, uživatelské poplatky neboli příjmy z poskytování služeb a výrobků a příjmy ostatní. V oblasti příjmů z vlastní činnosti jsou zahrnuty příjmy z prodeje zboží a příjmy z pronájmu majetku. Uživatelské poplatky zahrnují příjmy poskytování služeb a výrobků a příjmy z vlastní správní činnosti. Mezi ostatní příjmy jsou zařazeny přijaté dary, výnosy z finančního majetku, pokuty a další jinam nezařazené příjmy. Skupinu kapitálových příjmů tvoří příjmy z prodeje dlouhodobého majetku a přijaté dary na

pořízení dlouhodobého majetku. Přijaté dotace pak zahrnují dotace nárokové, tzn. dotace určené na výkon veřejné správy, a dotace nenárokové investiční a neinvestiční.

Obec Pačejov

Obec Pačejov dosáhla nejvyšších příjmů na jednoho obyvatele v roce 2015, přesně 26 374,7 Kč, v následujícím roce jsou příjmy nepatrně nižší. V ostatních letech sledovaného období se celkové příjmy pohybují pod hranicí 18 tis. Kč na jednoho obyvatele. V období 2012 – 2015 vykazují celkové příjmy obce Pačejov rostoucí charakter, mezi roky 2015 a 2016 je zaznamenán nepatrný pokles. V období 2012 – 2014 jsou celkové příjmy obce stabilní, od roku 2015 je patrný velký nárůst celkových příjmů, a to zejména díky přijatým dotacím v roce 2015 a růstu nedaňových příjmů. Vývoj celkových příjmů obce Pačejov v období 2012 – 2016 zobrazuje graf 3.

Graf 3: Příjmy obce Pačejov v období 2012 - 2016

Zdroj: vlastní zpracování

Jak je z grafu patrné, největší část celkových příjmů tvoří v celém sledovaném období příjmy daňového charakteru. Druhou nevýznamnější položkou celkových příjmů obce jsou v letech 2012, 2014 a 2016 příjmy nedaňové, v roce 2013 a 2015 tvoří druhou nejvýraznější skupinu příjmů přijaté dotace. Kapitálové příjmy tvoří v celém období zanedbatelnou část celkových příjmů.

Celkové daňové příjmy obce Pačejov mají ve sledovaném období rostoucí charakter, jak je patrné z tabulky 10. Za sledované období zaznamenaly daňové příjmy obce vzrůst na

162,6% původní hodnoty, jak ukazuje hodnota bazického indexu v roce 2016. Nejvyšší hodnota celkových daňových příjmů činí 13 680,2 Kč v roce 2016. Výrazně nejvyšší položku daňových příjmů tvoří sdílené daně. Za sledované období vykazují, stejně jako celkové daňové příjmy, rostoucí charakter a nejvyšší hodnoty tedy dosáhly v roce 2016, přesně 12 148,8 Kč na jednoho obyvatele, nejnižší v roce 2012, a to 6 918,4 Kč. Daňové příjmy obce Pačejov tvoří více jak 50% podíl celkových příjmů obce, s výjimkou roku 2015, kdy tento podíl činil 47,1%, a to zejména díky vysoké přijaté dotaci.

Tabulka 10: Daňové příjmy obce Pačejov v období 2012 – 2016 (Kč/obyvatel)

	2012	2013	2014	2015	2016
Svěřené daně	897	923,3	920,9	943,7	959,2
Sdílené daně	6918,4	9839,9	10477	10873,4	12148,8
Místní poplatky	521,5	524,5	471,9	506,4	490,9
Správní poplatky	34,2	26,7	15,3	19,2	9,1
Ostatní	42	48,7	84,2	83,1	69,2
Daňové příjmy celkem	8413,1	11363,1	11969,4	12425,8	13680,2
Bazický index daňových příjmů (%)	100,0	135,1	142,3	147,7	162,6
Řetězový index daňových příjmů (%)	-	135,1	105,3	103,8	110,1
Podíl daňových příjmů na celkových příjmech(%)	61,3	65,2	66,7	47,1	52,6

Zdroj: vlastní zpracování

Druhou nejvýznamnější položkou daňových příjmů obce Pačejov jsou daně svěřené, které dosáhly nejvyšší hodnoty rovněž v roce 2016, a to 959,2 Kč. V ostatních letech sledovaného období vykazují hodnoty nižší, nejnižší pak v roce 2012. Místní poplatky obce Pačejov se pohybují okolo hodnoty 500 Kč na jednoho obyvatele v průběhu celého období. Nejvyšší jsou zaznamenány v roce 2013, nejnižší pak v roce následujícím. Správní poplatky a daňové příjmy ostatní tvoří nejmenší část z celkových daňových příjmů obce, jak je zřejmé z tabulky 10.

Celkové nedaňové příjmy obce Pačejov vykazují v období 2013 - 2016 rostoucí charakter. Hodnota bazického indexu v roce 2016 činí 332,5%, což znamená vzrůst těchto příjmů na 332,5% základní hodnoty v roce 2012. Mezi roky 2012 a 2013 je zaznamenán nepatrný pokles, jak ukazuje i hodnota řetězového indexu, který činí 94,4%. Nevyšší nedaňové příjmy obce lze sledovat v roce 2016, kdy jejich hodnota činila 9 355,1 Kč na jednoho obyvatele, nejnižší v roce 2013 ve výši 2 655,7 Kč. Nejvyšší položkou nedaňových příjmů jsou v letech 2012 – 2015 užitelské poplatky, které během sledovaného období rostly a jejich výše v roce 2016 činí 3 951,7 Kč. V podobné výši se za celé sledované období pohybují příjmy z vlastní činnosti obce, která činí přibližně 1,2 tis. Kč a tvoří v letech 2012

– 2014 druhou nejvýznamnější položku nedaňových příjmů obce. V letech 2015 jsou druhou nejvýznamnější položkou ostatní příjmy, v roce 2016 tvoří největší část celkových nedaňových příjmů obce. V letech 2015 a 2016 je růst ostatních nedaňových příjmů zdůvodněn prodejem obecního dřeva. Podíl nedaňových příjmů obce se pohybuje okolo 20%, v roce 2016 je tento podíl 35%, a to právě z důvodu vysokých příjmů z prodeje dřeva.

Tabulka 11: Nedaňové příjmy obce Pačejov v období 2012 – 2016 (Kč/obyvatel)

	2012	2013	2014	2015	2016
Příjmy z vlastní činnosti	1014,7	1084,8	1343,1	1254,5	1379,9
Uživatelské poplatky	1079,9	1213,6	2603,3	3452,7	3951,7
Ostatní nedaňové příjmy	105,4	81,9	81,6	2053,7	4023,5
Nedaňové příjmy celkem	2813,2	2655,7	4029,4	6763,4	9355,1
Bazický index nedaňových příjmů (%)	100,0	94,4	143,2	240,4	332,5
Řetězový index nedaňových příjmů (%)	-	94,4	151,7	167,9	138,3
Podíl nedaňových příjmů na celkových příjmech(%)	20,5	15,2	22,4	25,6	35,9

Zdroj: vlastní zpracování

Jak je patrné z tabulky 12, kapitálové příjmy obce Pačejov mají nepravidelný charakter. Nejvyšší hodnotu lze pozorovat v roce 2016, kdy její výše činí 378,6 Kč na jednoho obyvatele, a to zejména díky přijatému příspěvku z nadace ČEZ na výstavbu hřiště u kulturního domu v celkové výši 290 tis. Kč. Nejnižší kapitálové příjmy jsou zaznamenány v roce 2013. Kapitálové příjmy obce jsou pouze doplňkovým příjmem obce, neboť jejich podíl na celkových příjmech se pohybuje okolo 1%.

Tabulka 12: Kapitálové příjmy obce Pačejov v období 2012 – 2016 (Kč/obyvatel)

	2012	2013	2014	2015	2016
Kapitálové příjmy	10	6	85,5	24,3	378,6
Bazický index kapitálových příjmů (%)	100	60	855	243	3786
Řetězový index kapitálových příjmů (%)	-	60,0	1425,0	28,4	1558,0
Podíl kapitálových příjmů na celkových příjmech (%)	0,1	0,0	0,5	0,1	1,5

Celkové přijaté dotace obce Pačejov vykazují za sledované období rovněž nepravidelný charakter, jak je patrné z tabulky 13. Nejvyšší hodnotu přijatých dotací vykazuje obec v roce 2015, kdy jejich výše činí 7 162,4 Kč na jednoho obyvatele a to zejména díky přijaté investiční dotaci určené na zateplení mateřské a základní školy v celkové výši přesahující 4,5 mil Kč. Nejnižší přijaté dotace jsou zaznamenány v roce 2014, kdy jejich výše činí 1 872,5 Kč.

Tabulka 13: Přijaté dotace obce Pačejov v období 2012 – 2016 (Kč/ obyvatel)

	2012	2013	2014	2015	2016
Nárokové dotace	736,6	496,2	523	318,4	557,4
Nenárokové dotace investiční	150,13	1410,9	575,3	6392,6	0
Nenárokové dotace ostatní	1595,4	1535,6	774,2	451,4	2136,4
Přijaté dotace celkem	2483,5	3441,5	1872,5	7162,4	2614,9
Bazický index přijatých dotací (%)	100,0	138,6	75,4	288,4	105,3
Řetězový index přijatých dotací (%)	-	138,6	54,4	382,5	36,5
Podíl přijatých dotací na celkových příjmech (%)	18,1	19,7	10,4	27,2	10,0

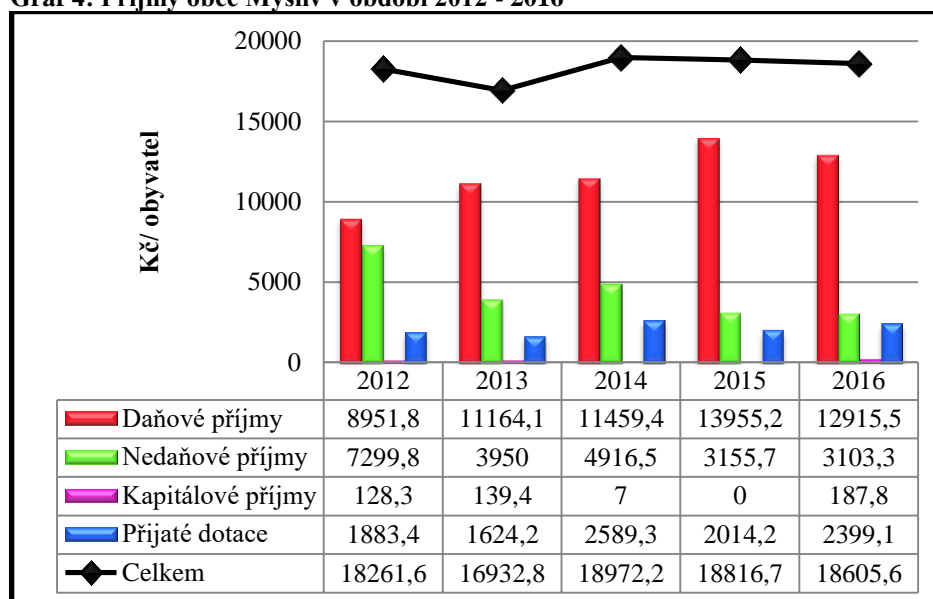
Zdroj: vlastní zpracování

Nárokové dotace, tedy dotace určené na výkon veřejné správy dosahují v průběhu sledovaného období podobné výše, nejvyšší lze pozorovat v roce 2012, kvůli dotaci určené k zabezpečení průběhu voleb do Krajského zastupitelstva a Volby prezidenta ČR. Nenárokové dotace investiční dosáhly nejvyšší hodnoty, jak již bylo zmíněno, v roce 2015, a to ve výši 7 162,4 Kč na jednoho obyvatele, naopak nejnižší v roce následujícím, kdy je hodnota nulová. Nejvyšší hodnotu ostatních nenárokových dotací vykazuje obec v roce 2016, a to ve výši 2 614,9 Kč, nejnižší pak v roce 2015. Podíl přijatých dotací na celkových příjmech obce Pačejov je v průběhu období různý a pohybuje se od 10% do 28%. Největší podíl tvoří v roce 2015 díky zmíněné dotaci na zateplení školních budov.

Obec Myslív

Jak je patrné z grafu 4, celkové příjmy obce Myslív jsou ve sledovaném období relativně konstantní a jejich hodnota se pohybuje okolo 18 tis. Kč na jednoho obyvatele. Nepatrný pokles je zaznamenán v roce 2013, kdy výše celkových příjmů obce činí 16 932,8 Kč.

Graf 4: Příjmy obce Myslív v období 2012 - 2016

Zdroj: vlastní zpracování

Největší část celkových příjmů obce tvoří příjmy daňového charakteru v průběhu celého sledovaného období. Druhou nejvýznamnější položkou jsou příjmy nedaňové, následují přijaté dotace a nakonec příjmy kapitálové, které se pohybují v nejnižších hodnotách.

Vývoj daňových příjmů obce Myslív je zobrazen v tabulce 14. Z tabulky i z grafu 4 je patrné, že celkové daňové příjmy obce vykazují v průběhu období 2012 – 2015 rostoucí charakter, mezi roky 2015 a 2016 je patrný mírný pokles. Oproti základní hodnotě v roce 2012 daňové příjmy obce vzrostly o 44,3%, jak lze vyčíst z hodnoty bazického indexu v roce 2016. Nejvyšší hodnotu daňových příjmů vykazuje obec v roce 2015 a to 13 955,2 Kč na jednoho obyvatele, nejnižší pak v roce 2012. Nejvýznamnější část daňových příjmů obce tvoří sdílené daně, které dosáhly nejvyšší hodnoty v roce 2015, a to 12 023,6 Kč. Stejně, jako celkové daňové příjmy obce, vykazují sdílené daně rostoucí charakter do roku 2015, následuje nepatrný pokles. Druhou největší část daňových příjmů tvoří svěřené daně, které jsou v průběhu sledovaného období relativně stabilní, a pohybují se okolo hodnoty 1,1 tis Kč na jednoho obyvatele. Stejně jako u svěřených daní lze i u místních poplatků pozorovat relativně stabilní hodnoty pohybující se pod hranicí 700 Kč, s výjimkou roku 2012, kdy jejich hodnota činí 423,9 Kč. Správní poplatky a ostatní daňové příjmy se pohybují v zanedbatelných částkách a celkové daňové příjmy spíše doplňují. Daňové příjmy obce Myslív tvoří více jak 60% podíl celkových příjmů obce, s výjimkou roku 2012, kdy byl tento podíl 49%.

Tabulka 14: Daňové příjmy obce Myslív v období 2012 – 2016 (Kč/obyvatel)

	2012	2013	2014	2015	2016
Svěřené daně	1089,3	1106,5	1106,7	1186,3	1187,8
Sdílené daně	7391,1	9347,7	9677,5	12023,6	10983,6
Místní poplatky	423,9	640,5	614,9	686,3	669
Správní poplatky	13,8	8,6	18,6	11,8	16,4
Ostatní	33,7	60,8	41,8	47,2	58,7
Daňové příjmy celkem	8951,8	11164,1	11459,4	13955,2	12915,5
Bazický index daňových příjmů (%)	100,0	124,7	128,0	155,9	144,3
Řetězový index daňových příjmů (%)	-	124,7	102,6	121,8	92,5
Podíl daňových příjmů na celkových příjmech(%)	49,0	65,9	60,4	74,2	69,4

Zdroj: vlastní zpracování

Nedaňové příjmy obce Myslív vykazují ve sledovaném období klesající charakter, s výjimkou mezi roky 2013 a 2014, kdy je zaznamenán nárůst, což lze vyčíst z hodnot řetězového a bazického indexu. Celkové nedaňové příjmy se v průběhu sledovaného období snížili na 42,5% základní hodnoty v roce 2012. Nejvyšší hodnotu nedaňových příjmů vykazuje tedy obec v roce 2012, kdy její výše činila 7 299,8 Kč na jednoho obyvatele. Výrazný pokles je zaznamenán mezi roky 2012 a 2013, kdy došlo k poklesu zejména ostatních příjmů. Zdůvodněno je to tím, že je mezi tyto příjmy v roce 2012 zařazeno pojistné plnění, které bylo obci vyplaceno pojišťovnou za požár konzumu. Nejnižší nedaňové příjmy jsou pak patrné v roce 2016. Největší část nedaňových příjmů obce Myslív tvoří uživatelské poplatky, které, stejně jako celkové nedaňové příjmy, vykazují klesající charakter, s výjimkou mezi roky 2013 a 2014. Příjmy z vlastní činnosti tvoří druhou nejvýznamnější část nedaňových příjmů obce v letech 2014 – 2016. Vykazují rostoucí charakter s výjimkou období 2012 – 2013, kdy je zaznamenán mírný pokles. Nejvyšší příjmy z vlastní činnosti lze tedy sledovat v roce 2016, kdy jejich hodnota činila 875,6 Kč. Ostatní nedaňové příjmy obce tvoří druhou nejvýznamnější část nedaňových příjmů v letech 2012 a 2013. Nejvyšší hodnoty dosahuje v roce 2012, a to ve výši 1 498,9 Kč na jednoho obyvatele. Podíl nedaňových příjmů na celkových příjmech obce klesá, v roce 2012 činil 40% a v roce 2016 pouze 16,7%. Vývoj nedaňových příjmů obce Myslív je zobrazen v tabulce 15.

Tabulka 15: Nedaňové příjmy obce Myslív v období 2012 – 2016 (Kč/ obyvatel)

	2012	2013	2014	2015	2016
Příjmy z vlastní činnosti	482,2	455,2	607,9	608,5	875,6
Uživatelské poplatky	3318,4	3035,6	4118,3	2332,6	2046,9
Ostatní nedaňové příjmy	3498,9	459,2	187,9	214,6	180,8
Nedaňové příjmy celkem	7299,8	3950	4916,5	3155,7	3103,3
Bazický index nedaňových příjmů (%)	100,0	54,1	67,4	43,2	42,5
Řetězový index nedaňových příjmů (%)	-	54,1	124,5	64,2	98,3
Podíl nedaňových příjmů na celkových příjmech (%)	40,0	23,3	25,9	16,8	16,7

Zdroj: vlastní zpracování

Kapitálové příjmy obce Myslív jsou zobrazeny v tabulce 16. Jak je z ní patrné, obec Myslív vykazuje nepravidelné kapitálové příjmy, nejvyšší hodnotu lze sledovat v roce 2016, a to ve výši 187,8 Kč na jednoho obyvatele, nejnižší pak v roce 2015, kdy je hodnota kapitálových příjmů obce nulová. Kapitálové příjmy obce tvoří pouze příjmy z prodeje pozemků. Celkové příjmy obce Myslív jen doplňují, jelikož jejich podíl se pohybuje od 0% do 1%.

Tabulka 16: Kapitálové příjmy obce Myslív v období 2012 – 2016 (Kč/obyvatel)

	2012	2013	2014	2015	2016
Kapitálové příjmy	128,3	139,4	7	0	187,8
Bazický index kapitálových příjmů (%)	100,0	108,7	5,5	0,0	146,4
Řetězový index kapitálových příjmů (%)	-	108,7	5,0	0,0	100,0
Podíl kapitálových příjmů na celkových příjmech (%)	0,7	0,8	0,0	0,0	1,0

Zdroj: vlastní zpracování

Celkové přijaté dotace obce Myslív dosáhly nejvyšší hodnoty v roce 2014, a to 2 589,3 Kč na jednoho obyvatele, nejnižší, jak je patrné z tabulky 17, je zaznamenána v roce 2013. Největší část přijatých dotací obce Myslív tvoří nenárokové neinvestiční dotace ve všech letech sledovaného období, s výjimkou roku 2012, kdy nejvyšší část tvoří dotace investičního charakteru. Neinvestiční dotace vykazují v průběhu období rostoucí charakter. Jedná se o dotace určené např. na každoroční vydávání obecního kalendáře či knižních publikací. Investiční dotace byla přijata v roce 2012 na opravu komunikace a v roce 2014 na vytvoření odpočívadel a informačních tabulí. V ostatních letech sledovaného období jsou přijaté investiční dotace nulové. Dotace určené na výkon veřejné správy se pohybují okolo hodnoty 500 Kč na jednoho obyvatele, s výjimkou roku 2015, kdy je jejich hodnota nižší. Podíl přijatých dotací na celkových příjmech se pohybuje okolo 10%.

Tabulka 17: Přijaté dotace obce Myslív v období 2012 – 2016 (Kč/obyvatel)

	2012	2013	2014	2015	2016
Nárokové dotace	454,9	520,9	596,3	318,4	518,8
Nenárokové dotace investiční	769,2	0	366,6	0	0
Nenárokové dotace ostatní	659,3	1103,3	1628,8	1695,8	1880,3
Přijaté dotace celkem	1883,4	1624,2	2589,3	2014,2	2399,1
Bazický index (%)	100,0	86,2	137,5	106,9	127,4
Řetězový index (%)	-	86,2	159,4	77,8	119,1
Podíl přijatých dotací na celkových příjmech (%)	10,3	9,6	13,6	10,7	12,9

Zdroj: vlastní zpracování

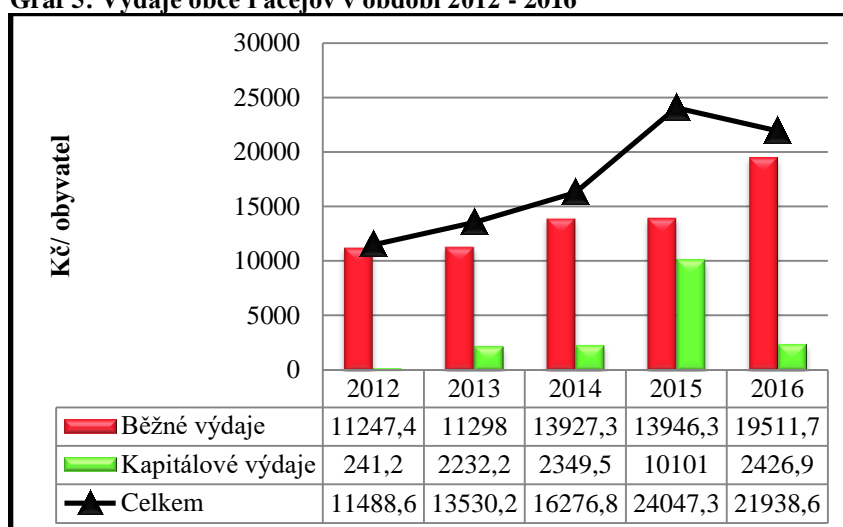
6.2.2 Analýza výdajů zkoumaných obcí

Následující podkapitola rozpočtového hospodaření obcí Pačejov a Myslív je věnována výdajové složce rozpočtů. Oblast výdajů je členěna na výdaje běžné a kapitálové, aby bylo patrné, jak obce nakládali se svými prostředky v rámci zajištění běžného chodu obce a v rámci nahodilých výdajů a dále dle jejich použití na výdaje určené k financování zemědělství, průmyslu, služeb obyvatelstvu, ochranu životního prostředí, sociální věci, bezpečnost a veřejné správy. Výdaje určené na zemědělství zahrnují financování zemědělských činností, lesního hospodářství a rybářství. Výdaje na průmysl se týkají financování komunikací, vodního hospodářství a čištění odpadních vod. Výdaji na služby obyvatelstvu je financována oblast vzdělávání, kultury, tělovýchovy a zájmové činnosti, zdravotnictví, bydlení a další jinam nezařazené služby obyvatelstvu. Výdaje na ochranu životního prostředí zahrnují výdaje určené na nakládání s odpady; výdaje na sociální věci jsou výdaji určené na sociální péči o obyvatelstvo a výdaje určené na veřejnou správu financují činnost místní správy, činnost zastupitelstva, volby a další jinam nezařazené výdaje.

Obec Pačejov

Celkové výdaje obce Pačejov zobrazené v grafu 5 mají rostoucí charakter v období 2012 – 2015, mezi roky 2015 a 2016 celkové výdaje obce mírně poklesly. Běžné výdaje obce výrazně převažují nad výdaji kapitálovými v průběhu celého sledovaného období.

Graf 5: Výdaje obce Pačejov v období 2012 - 2016

Zdroj: Vlastní zpracování

V roce 2015 se běžné a kapitálové výdaje přiblížily nejvíce, a to z důvodu financování zateplení základní a mateřské školy. Běžné výdaje obce Pačejov mají v průběhu sledovaného období rostoucí charakter, jak je patrné z grafu i z tabulky 18, jež vykazuje hodnoty řetězového indexu v průběhu období větší, než 100%. Nejvyšší běžné výdaje tedy vykazuje obec v roce 2016, a to ve výši 19 511,7 Kč na jednoho obyvatele, což je o více než 8 tis. více, než v prvním roce sledovaného období. Kapitálové výdaje obce jsou v letech 2013, 2014 a 2016 přibližně stejně vysoké a vykazují hodnoty mezi 2 a 2,5 tis. Kč. V roce 2012 jsou kapitálové výdaje obce nejnižší, v roce 2015 naopak nejvyšší. Vývoj běžných a kapitálových výdajů a podíl na celkových výdajích obce je zobrazen v následujících tabulkách. Jak je patrné z hodnot bazického indexu v tabulce 18, běžné výdaje oproti základnímu roku 2012 vzrostly o 73,5% v roce 2016.

Tabulka 18: Vývoj běžných výdajů obce Pačejov v období 2012 – 2016 (%)

	2012	2013	2014	2015	2016
Bazický index běžných výdajů	100,0	100,4	123,8	124,0	173,5
Řetězový index běžných výdajů	-	100,4	123,3	100,1	139,9
Podíl běžných výdajů na celkových výdajích	97,9	83,5	85,6	58	88,9

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 19: Vývoj kapitálových výdajů obce Pačejov v období 2012 – 2016 (%)

	2012	2013	2014	2015	2016
Bazický index kapitálových výdajů	100,0	925,5	974,1	4187,8	1006,2
Řetězový index kapitálových výdajů	-	925,5	105,3	429,9	24,0
Podíl kapitálových výdajů na celkových výdajích	2,1	16,5	14,4	42	11,1

Zdroj: vlastní zpracování

Výdaje obce Pačejov rozdělené dle oblastí, jež jsou pomocí nich financované, zobrazuje tabulka 20.

Tabulka 20: Výdaje obce Pačejov dle oblastí v období 2012 – 2016 (Kč/obyvatel)

	2012	2013	2014	2015	2016
Zemědělství	1812,2	1815,2	1937,5	1718,7	2011,7
Podíl na celkových výdajích (%)	15,8	13,4	11,9	7,1	9,2
Průmysl	1097,1	947,4	1585,5	2838,9	4620,1
Podíl na celkových výdajích (%)	9,5	7,0	9,7	11,8	21,1
Služby obyvatelstvu	4390,2	6066,7	7692,6	14989,8	9603,1
Podíl na celkových výdajích (%)	38,2	44,8	47,3	62,3	43,8
Ochrana ŽP	1350	1519,3	1644,1	1856,8	2009,1
Podíl na celkových výdajích (%)	11,8	11,2	10,1	7,7	9,2
Sociální záležitosti	224,2	267,6	261,5	286,4	231,1
Podíl na celkových výdajích (%)	2,0	2,0	1,6	1,2	1,1
Bezpečnost	204,4	394,9	122,4	212,3	539,2
Podíl na celkových výdajích (%)	1,8	2,9	0,8	0,9	2,5
Veřejná správa	2410,5	2519	3035,7	2644,5	2925,6
Podíl na celkových výdajích (%)	21,0	18,6	18,7	11,0	13,3

Zdroj: vlastní zpracování

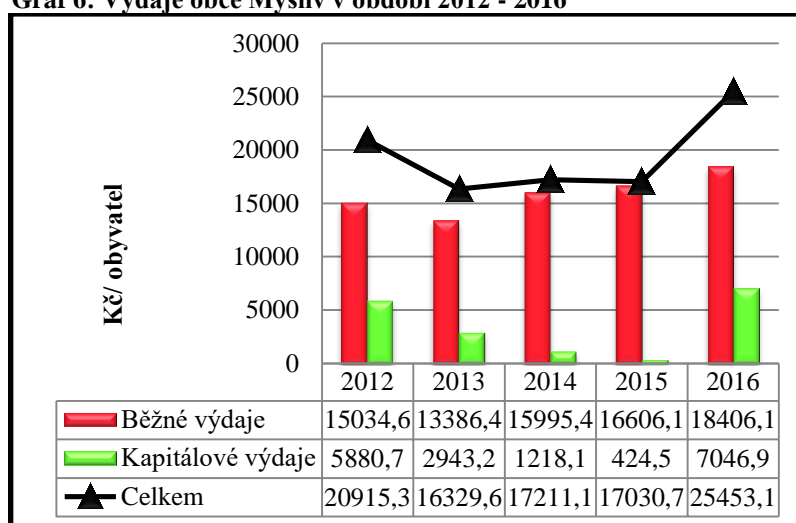
Jak je z tabulky patrné, největší podíl výdajů financuje ve sledovaném období služby obyvatelstvu a pohybuje se okolo 40%. Nevyšší výdaje na služby obyvatelstvu lze sledovat v roce 2015, kdy dosáhly výše 14 989,8 Kč na jednoho obyvatele a jejich podíl byl 62,3%. Je to způsobeno výdaji na již zmíněné zateplení základní a mateřské školy. V ostatních letech mají rostoucí charakter a nejnižší výdaje na služby obyvatelstvu vykazuje obec v roce 2012. Nejnižší výdaje obce Pačejov jsou použity na financování bezpečnosti a sociálních záležitostí, které se pohybují okolo 2% celkových výdajů. Výdaje určené na oblast zemědělství jsou relativně shodné, i když jejich podíl na celkových výdajích se mění. V celém období se pohybují okolo 2 tis. na jednoho obyvatele, stejně tak výdaje na veřejnou správu, které se pohybují mezi 2 a 3 tis. Kč a jejich podíl na celkových výdajích činí 11% - 21%. Výdaje určené na ochranu životního prostředí, které mají v průběhu sledovaného období mírně rostoucí charakter se pohybují okolo 10% podílu na celkových výdajích. Nejvyšší výdaje určené na oblast průmyslu vykazuje obec v roce 2016, přesně 4 620,1 Kč a jejich podíl na celkových výdajích činil 21% a nejnižší v roce 2013, kdy jejich hodnota činila 947,4 Kč.

Obec Myslív

Jak je patrné z grafu 6, celkové výdaje obce Myslív se pohybují v rozmezí 16 a 26 tis. Kč na jednoho obyvatele. Běžné výdaje obce mají mírně rostoucí charakter v období 2013 –

2016, mezi roky 2012 a 2013 je zaznamenán pokles, což je patrné i z hodnot řetězového a bazického indexu v tabulce 21. Nejvyšší běžné výdaje lze tedy sledovat v roce 2016 a to ve výši 18 406,1 Kč, což je o více než 5 tis. Kč více, než v roce 2013, kdy byly tyto výdaje nejnižší. Kapitálové výdaje mají naopak klesající charakter, v období 2012 – 2015, jak je patrné z hodnot řetězového indexu v tabulce 22. V roce 2016 tyto výdaje vzrostly, a to na nejvyšší hodnotu ze sledovaného období, která činí 7 046,9 Kč na jednoho obyvatele. Nejnižší hodnota v roce 2015 pak činí 424,5 Kč.

Graf 6: Výdaje obce Myslív v období 2012 - 2016

Zdroj: Vlastní zpracování

Podíl běžných a kapitálových výdajů na celkových výdajích obce a hodnoty bazického a řetězového indexu jsou zobrazeny v tabulkách 21 a 22.

Tabulka 21: Vývoj běžných výdajů obce Myslív v období 2012 – 2016 (%)

	2012	2013	2014	2015	2016
Bazický index běžných výdajů	100,0	89,0	106,4	110,5	122,4
Řetězový index běžných výdajů	-	89,0	119,5	103,8	110,8
Podíl běžných výdajů na celkových výdajích	71,9	82,0	92,9	97,5	72,3

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 22: Vývoj kapitálových výdajů obce Myslív v období 2012 – 2016 (%)

	2012	2013	2014	2015	2016
Bazický index kapitálových výdajů	100,0	50,0	20,7	7,2	119,8
Řetězový index kapitálových výdajů	-	50,0	41,4	34,8	1660,0
Podíl kapitálových výdajů na celkových výdajích	28,1	18,0	7,1	2,5	27,7

Zdroj: vlastní zpracování

Nejvyšší výdaje obce činí výdaje na financování veřejné správy v průběhu celého období 2012 – 2016, jak je patrné z tabulky 18. Podíl těchto výdajů na celkových výdajích obce se

pohybuje okolo 40%, v roce 2015 dokonce 66,4%. Nejvyšší výdaje na veřejnou správu vykazuje obec v roce 2016, kdy dosáhly výše 12 150,2 Kč na jednoho obyvatele, což je oproti nejnižší hodnotě v roce 2014 nárůst o necelých 6tis. Kč. Výdaje určené na financování oblasti zemědělství se pohybují v celém období v podobné výši, a to okolo 1,5 tis. Kč, stejně tak výdaje na ochranu životního prostředí, jejichž hodnoty se pohybují pod hranicí 1 tis. Kč a výdaje na bezpečnost, u které lze sledovat výkyv v roce 2016, kdy vzrostly na hodnotu přesahující 1 tis. Kč, a to kvůli příspěvku dobrovolným hasičům na opravu místní hasičské zbrojnice. Výdaje určené na oblast průmyslu jsou v průběhu sledovaného období nepravidelné, nevyšší hodnoty dosáhly v roce 2012, kdy byla financována oprava místní komunikace, naopak nejnižší hodnotu lze sledovat v roce 2015. Klesající charakter je patrný v oblasti výdajů určených na služby obyvatelstvu v období 2012 – 2015, v roce 2016 tyto výdaje vzrostly na nejvyšší hodnotu ze sledovaného období, a to na 7 779,3 Kč. Rozdíl oproti nejnižší hodnotě v roce 2015 činí více než 6 tis. Kč na jednoho obyvatele. Nulové hodnoty lze sledovat v průběhu celého období v oblasti výdajů na sociální záležitosti.

Tabulka 23: Výdaje obce Myslív dle oblastí 2012 – 2016 (Kč/obyvatel)

	2012	2013	2014	2015	2016
Zemědělství	1636	1698,1	1348	1264,2	1441,3
Podíl na celkových výdajích (%)	7,8	10,4	7,8	7,4	5,7
Průmysl	6513,9	2883,3	4837,6	2179,2	2255,9
Podíl na celkových výdajích (%)	31,1	17,7	28,1	12,8	8,9
Služby obyvatelstvu	3422	2894,9	2408,4	1228,8	7779,3
Podíl na celkových výdajích (%)	16,4	17,7	14,0	7,2	30,6
Ochrana ŽP	985,5	677,5	758,7	844,3	786,4
Podíl na celkových výdajích (%)	4,7	4,1	4,4	5,0	3,1
Sociální záležitosti	0	0	0	0	0
Podíl na celkových výdajích (%)	0	0	0	0	0
Bezpečnost	173,9	571,1	283,1	205,2	1042,2
Podíl na celkových výdajích (%)	0,8	3,5	1,6	1,2	4,1
Veřejná správa	8184,1	7604,8	7575,4	11311,3	12150,2
Podíl na celkových výdajích (%)	39,1	46,6	44,0	66,4	47,7

Zdroj: vlastní zpracování

6.2.3 Zhodnocení salda obcí

Obec Pačejov

Jak je patrné z tabulky 24, celkové příjmy obce Pačejov převyšují v celém sledovaném období celkové výdaje, a saldo je tedy kladné v průběhu celého období 2012 – 2016.

Tabulka 24: Saldo hospodaření obce Pačejov v období 2012 – 2016 (Kč/obyvatel)

	2012	2013	2014	2015	2016
Celkové příjmy	17351,5	17436,2	17955,4	26374,7	26028,7
Celkové výdaje	11488,6	13530,2	16276,8	24047,3	21938,6
Celkové saldo	5862,9	3906	1678,6	2327,4	4090,1
Bazický index salda hospodaření (%)	100,0	66,6	28,6	39,7	69,8
Řetězový index salda hospodaření (%)	-	66,6	43,0	138,7	175,7

Zdroj: vlastní zpracování

Největší rozdíl mezi příjmy a výdaji obce je patrný v roce 2012, kdy saldo činilo +5 862,9 Kč na jednoho obyvatele. Od tohoto roku je patrný klesající charakter salda až do roku 2014, ve kterém obec vykazuje nejnižší saldo za sledované období, přesně +1 678,6 Kč. Od tohoto roku se rozdíl mezi příjmy a výdaji obce opět zvyšuje a saldo roste do vyšších kladných hodnot. Saldo hospodaření v posledním roce sledovaného období tvoří zhruba 70% salda v roce 2012. Provozní saldo hospodaření obce Pačejov lze sledovat v tabulce 25.

Tabulka 25: Provozní saldo hospodaření obce Pačejov v období 2012 – 2016 (Kč/obyvatel)

	2012	2013	2014	2015	2016
Provozní příjmy	13559,8	16174,3	17294,6	19957,8	25650,1
Provozní výdaje	11246,8	11398,2	13927,3	13946,3	19511,7
Provozní saldo	2313	4776,1	3367,3	6011,5	6138,4
Bazický index provozního salda hospodaření (%)	100,0	206,5	145,6	259,9	265,4
Řetězový index provozního salda hospodaření (%)	-	206,5	70,5	178,5	102,1

Zdroj: vlastní zpracování

Provozní saldo obce Pačejov se v průběhu sledovaného období pohybuje rovněž v kladných hodnotách. Provozní příjmy obce mají rostoucí charakter a nejvyšší hodnotu lze tedy sledovat v roce 2016, kdy dosáhly výše 25 650,1 Kč, ve kterém je rovněž nejvýraznější provozní saldo obce, přesně 6138,4 Kč na jednoho obyvatele, i přes to, že ve stejném roce vykazuje obec nejvyšší hodnotu provozních výdajů. Provozní saldo obce je znázorněno v tabulce 22. Provozní saldo vzrostlo za sledované období na 265,4% hodnoty v roce 2012. Pokles je patrný pouze mezi roky 2013 a 2014, kdy hodnota řetězového indexu činí 70,5%.

Obec Myslív

Jak lze sledovat v tabulce 26. v letech 2012 a 2016 byly celkové příjmy obce Myslív nižší než celkové výdaje a saldo se tak dostalo do záporných hodnot – v roce 2012 hodnota salda činí -2 653,7 Kč na jednoho obyvatele, v roce 2016 je to -6 847,5 Kč a oproti základnímu roku 2012 činí tato hodnota -258%. V letech 2013 – 2015 celkové příjmy obce převyšují celkové výdaje a hodnoty salda jsou tedy kladné. V roce 2013 lze sledovat nejmenší rozdíl mezi příjmy a výdaji obce, kdy příjmy převyšují výdaje o 603,2 Kč na jednoho obyvatele. V letech 2014 a 2015 jsou příjmy a výdaje obce relativně stejné.

Tabulka 26: Saldo hospodaření obce Myslív v období 2012 – 2016 (Kč/obyvatel)

	2012	2013	2014	2015	2016
Celkové příjmy	18261,6	16932,8	18972,2	18816,7	18605,6
Celkové výdaje	20915,3	16329,6	17211,1	17030,7	25453,1
Celkové saldo	-2653,7	603,2	1761,1	1786	-6847,5
Bazický index salda hospodaření (%)	100,0	122,7	166,4	167,3	-258,0
Řetězový index salda hospodaření (%)	-	122,7	292,0	101,4	-383,4

Zdroj: vlastní zpracování

Záporné hodnoty celkového salda hospodaření byly způsobeny kapitálovými výdaji, neboť provozní saldo hospodaření obce vykazuje pouze hodnoty kladné. V roce 2016 je rozdíl mezi provozními příjmy a provozními výdaji obce nejmenší a provozní saldo činí 11,7 Kč na jednoho obyvatele. Obec tedy byla schopná financovat běžné výdaje běžnými příjmy a nebyla nucena na chod obce využít cizí zdroje, což je žádoucí. Provozní saldo hospodaření obce Myslív je zobrazeno v tabulce 27.

Tabulka 27: Provozní saldo hospodaření obce Myslív v období 2012 – 2016 (Kč/obyvatel)

	2012	2013	2014	2015	2016
Provozní příjmy	17364,8	16239,6	20454,8	19127,4	18417,8
Provozní výdaje	15035,2	12945,1	15995,4	16606,1	18406,1
Provozní saldo	2329,6	3294,5	4459,4	2521,3	11,7
Bazický index provozního salda hospodaření (%)	100,0	141,4	191,4	108,2	0,5
Řetězový index provozního salda hospodaření (%)	-	141,4	135,4	56,5	0,5

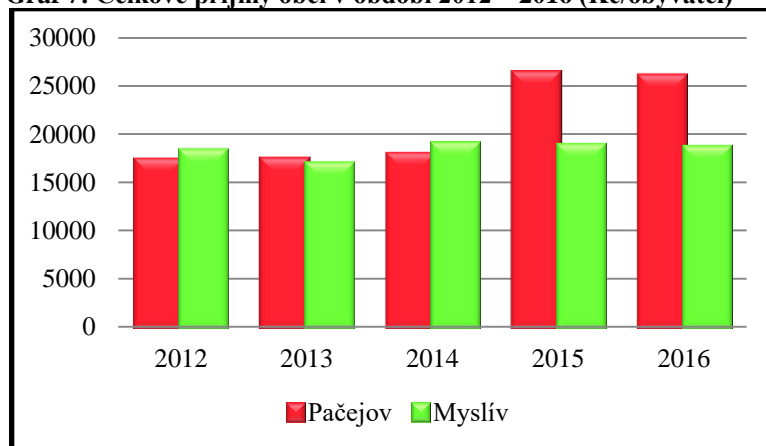
Zdroj: vlastní zpracování

6.2.4 Porovnání obcí z hlediska rozpočtového hospodaření

Celkové příjmy obcí přepočtené na jednoho obyvatele se relativně překrývají v období 2012 – 2014, v roce 2015 a 2016 je patrný nárůst příjmů obce Pačejov o více než 8 tis. Kč. Tento nárůst je způsoben přijatou dotací na zateplení mateřské a základní školy. Celkové

příjmy obce Myslív jsou průběhu sledovaného období relativně konstantní, jak je patrné z grafu 7.

Graf 7: Celkové příjmy obcí v období 2012 – 2016 (Kč/obyvatel)

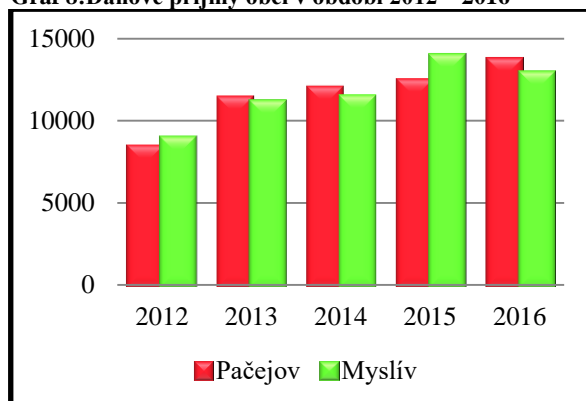

Zdroj: Vlastní zpracování

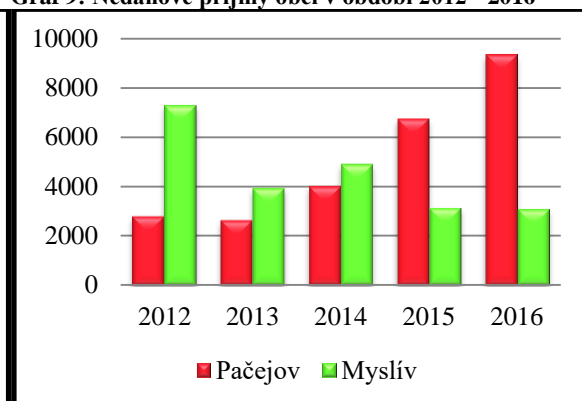
Z grafu je rovněž zřejmé, že obec Myslív nezaznamenala v průběhu období výraznější výkyv v příjmech, obec Pačejov naopak vykazuje výraznější růst v roce 2015. Zatímco obec Pačejov zaznamenala meziroční změnu v záporných hodnotách pouze v roce 2016, obec Myslív vykazuje jedinou kladnou hodnotu jen v roce 2014, kdy celkové příjmy vzrostly o 12%.

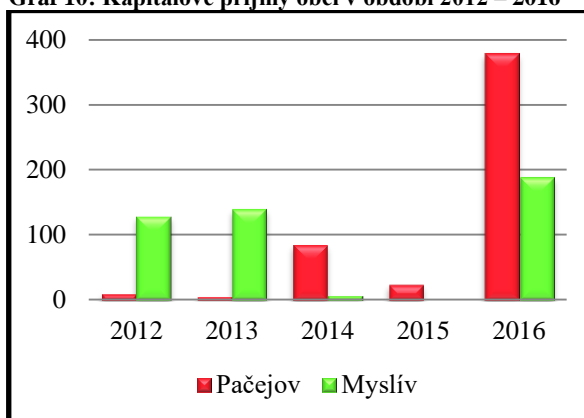
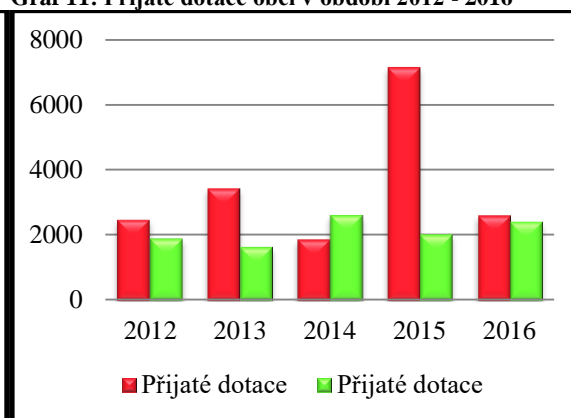
Vývoj dílčích příjmů obcí v Kč na jednoho obyvatele je zobrazen v grafech 8-11. Jak je z grafů patrné, nejvíce se obce přibližují v oblasti daňových příjmů, jejichž výše je relativně shodná v průběhu celého období.

Graf 8: Daňové příjmy obcí v období 2012 – 2016

Graf 9: Nedaňové příjmy obcí v období 2012 - 2016

Graf 10: Kapitálové příjmy obcí v období 2012 – 2016**Graf 11: Přijaté dotace obcí v období 2012 - 2016**

Zdroj: Vlastní zpracování

Daňové příjmy obou obcí vykazují rostoucí charakter (s výjimkou obce Myslív mezi roky 2015 a 2016) a jejich výše se pohybuje v rozmezí 8 – 14 tis. Kč na jednoho obyvatele. Růst daňových příjmů je způsoben neustálou aktualizací RUD, zejména pak v letech 2012 a 2013 díky výraznému meziročnímu růstu objemu DPH a daní z příjmů, který způsobila změna jejich parametrů a zmíněná novelizace RUD. Nejvýraznější složkou daňových příjmů obou obcí jsou sdílené daně (tedy zmíněná DPH a daně z příjmů). Mírný rozdíl vykazují obce v oblasti daně svěřené, tzn. daně z nemovitosti, u které obec Myslív dosahuje vyšších hodnot v přepočtu na obyvatele. Výraznějších rozdílů si lze všimnout u nedaňových příjmů obcí. Zatímco obec Pačejov vykazuje výrazně rostoucí charakter těchto příjmů, v obci Myslív spíše klesají (s výjimkou 2013 – 2014). Výrazný růst nedaňových příjmů obce Pačejov je způsoben zejména růstem cen vodného a stočného a prodejem obecního dřeva, který výrazně vzrostl v letech 2015 a 2016. Uživatelské poplatky obce Myslív naopak klesají. Co se týče příjmů z vlastní činnosti, dosahují tyto příjmy obce Myslív zhruba polovinu příjmů obce Pačejov, což je způsobeno tím, že obec Pačejov vlastní více majetku (pozemků, staveb) k pronájmu. Přijaté dotace obcí jsou rovněž nevyrovnané. Obec Pačejov vykazuje průběhu sledovaného období vyšší hodnoty přijatých dotací na obyvatele (kromě roku 2014). Zatímco nárokové dotace, tedy dotace na výkon veřejné správy, se v podstatě neliší, rozdíl je patrný v investičních dotacích, v nichž obec Pačejov převyšuje obec Myslív. Nejvýraznější rozdíl v přijatých dotacích mezi obcemi je patrný v roce 2015, a to právě díky přijaté investiční dotaci obcí Pačejov na zateplení základní a mateřské školy. V oblasti neinvestičních nenárokových dotací naopak obec Myslív převyšuje obec Pačejov. Nejnižší hodnoty vykazují u obou obcí kapitálové příjmy, které dosáhly nejvyšších hodnot u obou obcí v roce 2016, a to prodejem pozemků a budov.

Největší část celkových příjmů obou obcí tvoří příjmy daňové, které tvoří 47,1 – 74,2% celkových příjmů (viz tabulka 28).

Tabulka 28: Podíl dílčích příjmů na celkových příjmech obcí v období 2012 – 2016 (%)

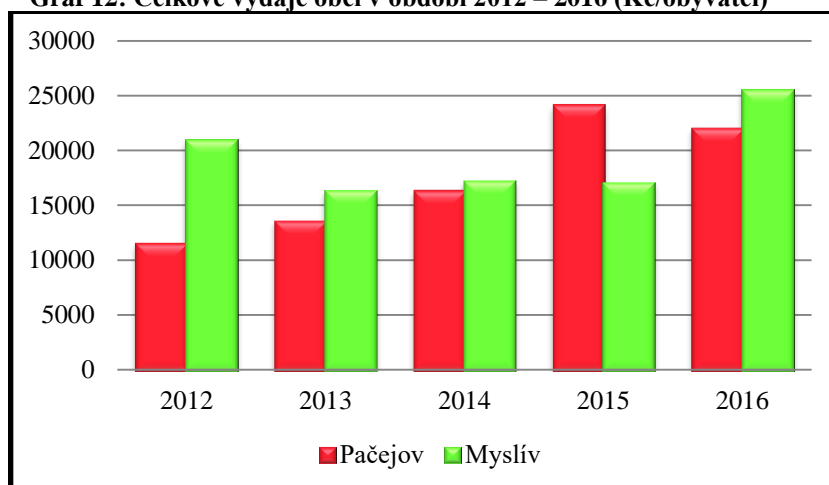
		2012	2013	2014	2015	2016
Obec Pačejov	Daňové příjmy	61,3	65,2	66,7	47,1	52,6
	Nedaňové příjmy	20,5	15,2	22,4	25,6	35,9
	Kapitálové příjmy	0,1	0,0	0,5	0,1	1,5
	Přijaté dotace	18,1	19,7	10,4	27,2	10,0
Obec Myslív	Daňové příjmy	49,0	65,9	60,4	74,2	69,4
	Nedaňové příjmy	40,0	23,3	25,9	16,8	16,7
	Kapitálové příjmy	0,7	0,8	0,0	0,0	1,0
	Přijaté dotace	10,3	9,6	13,6	10,7	12,9

Zdroj: Vlastní zpracování

Nejnižší podíl vykazuje obec Pačejov v roce 2015, a to díky zmíněné přijaté dotaci, obec Myslív v roce 2012 díky vysokým nedaňovým příjmům. Druhou nejvýraznější položkou příjmů jsou v obci Pačejov nedaňové příjmy a přijaté dotace, které se vzájemně přibližují zejména v letech 2012, 2013 a 2016, v obci Myslív jsou to příjmy nedaňové.

Celkové výdaje obcí Pačejov a Myslív jsou zobrazeny v grafu 12. Jak je z grafu patrné, vyšších hodnot celkových výdajů na obyvatele dosahuje, s výjimkou roku 2015, obec Myslív. Nejvýraznější rozdíl mezi obcemi je zaznamenán v roce 2012, kdy celkové výdaje obce Myslív převyšují výdaje obce Pačejov o více než 9 tis, dále pak v roce 2015, kdy naopak celkové výdaje obce Pačejov převyšují výdaje obce Myslív. Tyto rozdíly jsou způsobeny růstem kapitálových výdajů (viz graf 12). V ostatních letech se celkové výdaje obcí přibližují.

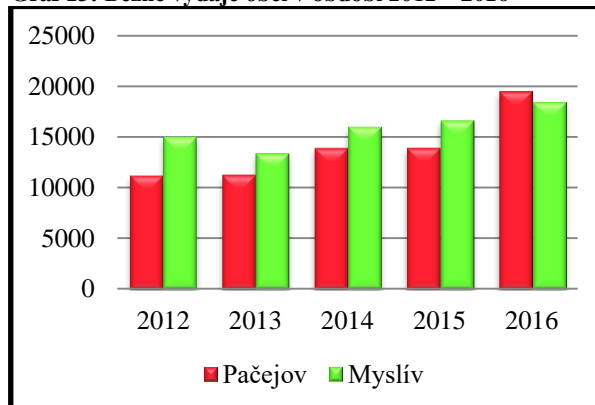
Graf 12: Celkové výdaje obcí v období 2012 – 2016 (Kč/obyvatel)

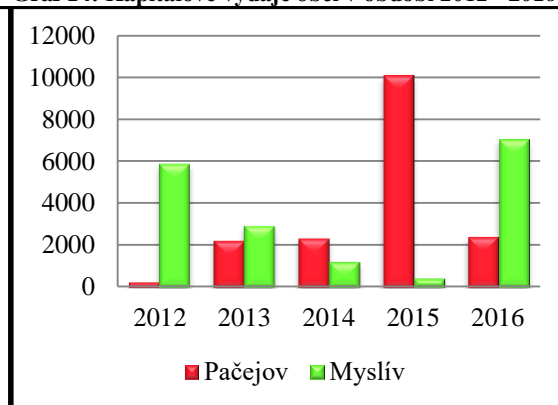
Zdroj: Vlastní zpracování

Obec Myslív vykazuje ve sledovaném období vyšší hodnoty běžných výdajů s výjimkou roku 2016, avšak rozdíly nejsou nijak markantní. Výrazné rozdíly jsou naopak patrné v kapitálových výdajích obcí, kdy největší rozdíl lze spatřit v roce 2015, kdy kapitálové výdaje obce Pačejov výrazně převyšují obec Myslív. Je to způsobeno zejména financováním zateplení základní a mateřské školy. Největší kapitálové výdaje obce Myslív v roce 2012 zdůvodňuje nákup bytového domu v obci, který byl dříve ve vlastnictví Klatovského rybářství a v roce 2016 výdaje v oblasti komunálních služeb, zejména čištění vodních nádrží v obcích. Běžné a kapitálové výdaje jsou zobrazeny v Kč na jednoho obyvatele v grafech 13 a 14.

Graf 13: Běžné výdaje obcí v období 2012 – 2016

Graf 14: Kapitálové výdaje obcí v období 2012 - 2016

Zdroj: Vlastní zpracování

Výrazně větší část celkových výdajů tvoří výdaje běžné u obou obcí v průběhu celého sledovaného období. Procentuální podíly dílčích příjmů na celkových příjmech obcí jsou zobrazeny v následující tabulce. Z ní je patrné, že podíl běžných výdajů na celkových výdajích se přibližuje k hranici 100%, pouze v případě kapitálové investice se jejich podíl snížil.

Tabulka 29: Podíl běžných a kapitálových výdajů na celkových výdajích obcí v období 2012 – 2016(%)

		2012	2013	2014	2015	2016
Obec Pačejov	Podíl běžných výdajů na celkových výdajích	97,9	83,5	85,6	58,0	88,9
	Podíl kapitálových výdajů na celkových výdajích	2,1	16,5	14,4	42,0	11,1
Obec Myslív	Podíl běžných výdajů na celkových výdajích	71,9	82,0	92,9	97,5	72,3
	Podíl kapitálových výdajů na celkových výdajích	28,1	18,0	7,1	2,5	27,7

Zdroj: Vlastní zpracování

Výraznější rozdíly mezi obcemi lze pozorovat v oblastech, které financují. Zatímco obec Pačejov nejvíce financuje služby obyvatelstvu, které výrazně převyšují financování ostatních oblastí, obec Myslív nejvíce prostředků vkládá ve sledovaném období do oblasti veřejné správy. Další rozdíl je patrný v oblasti sociálních záležitostí, kdy obec Myslív vykazuje nulové hodnoty výdajů. Je to způsobeno tím, že obec Pačejov přispívá na provoz sociálních bytů. V ostatních zvolených oblastech vykazují obce podobné hodnoty. Následující tabulka zobrazuje procentuální rozdělení celkových výdajů dle jednotlivých oblastí.

Tabulka 30: Podíl výdajů obcí dle zvolených oblastí v období 2012 – 2016 (%)

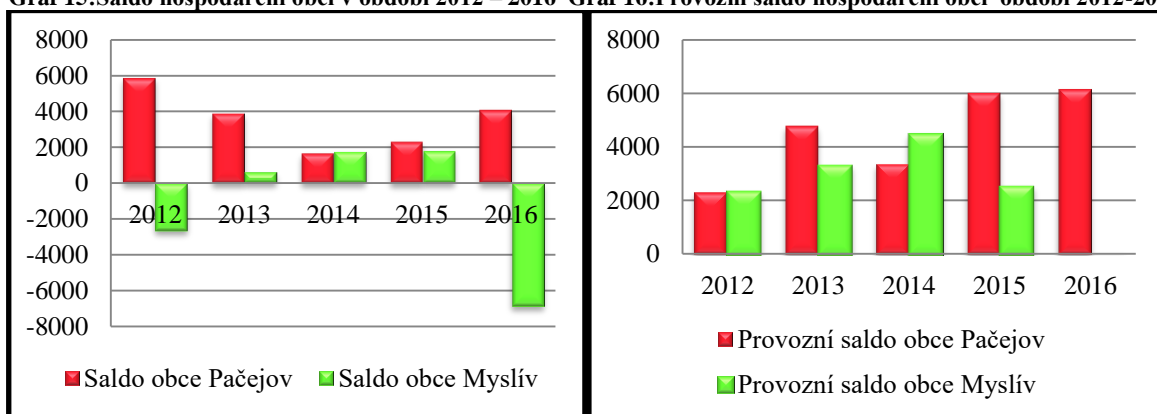
	2012	2013	2014	2015	2016	
Obec Pačejov	Výdaje na zemědělství	15,8	13,4	11,9	7,1	9,2
	Výdaje na průmysl	9,5	7,0	9,7	11,8	21,1
	Výdaje na služby obyvatelstvu	38,2	44,8	47,3	62,3	43,8
	Výdaje na ochranu ŽP	11,8	11,2	10,1	7,7	9,2
	Výdaje na sociální záležitosti	2,0	2,0	1,6	1,2	1,1
	Výdaje na bezpečnost	1,8	2,9	0,8	0,9	2,5
	Výdaje na veřejnou správu	21,0	18,6	18,7	11,0	13,3
Obec Myslív	Výdaje na zemědělství	7,8	10,4	7,8	7,4	5,7
	Výdaje na průmysl	31,1	17,7	28,1	12,8	8,9
	Výdaje na služby obyvatelstvu	16,4	17,7	14,0	7,2	30,6
	Výdaje na ochranu ŽP	4,7	4,1	4,4	5,0	3,1
	Výdaje na sociální záležitosti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Výdaje na bezpečnost	0,8	3,5	1,6	1,2	4,1
	Výdaje na veřejnou správu	39,1	46,6	44,0	66,4	47,7

Zdroj: Vlastní zpracování

Jeden z důvodů rozdílu ve financování služeb obyvatelstvu je fakt, že v obci Pačejov se, na rozdíl od obce Myslív, nachází mateřská a základní škola, jejíž financování spadá do této oblasti. Obec Pačejov ve sledovaném období výrazně investovala do oprav obou škol, zejména v roce 2015, kdy proběhlo jejich zateplení. Rozdíly ve výdajích na veřejnou správu jsou způsobeny zejména rozdílným počtem zaměstnanců a výdaje pro potřeby obecních úřadů (nákup automobilu obcí Myslív).

Celkové hospodaření obcí a provozní hospodaření obcí zobrazují grafy 15 a 16 v Kč na jednoho obyvatele. Obec Pačejov hospodaří v průběhu sledovaného období s kladným celkovým saldem, zatímco obec Myslív vykazuje v letech 2012 a 2013 hodnoty záporné. Největší rozdíl mezi obcemi je patrný v roce 2016, kdy obec Myslív vykazuje výrazně vyšší výdaje než příjmy. Záporné hodnoty salda se netýkají provozní oblasti, což je žádoucí, a jsou tedy způsobeny kapitálovými výdaji.

Graf 15: Saldo hospodaření obcí v období 2012 – 2016 Graf 16: Provozní saldo hospodaření obcí období 2012-2016

Zdroj: Vlastní zpracování

6.3 Vybrané ukazatele finanční analýzy

V této části práce bude hodnoceno finanční hospodaření vybraných obcí, aby bylo patrné, jak obce nakládají s finančními prostředky. Pozornost bude zaměřena na soběstačnost obce, v rámci které bude zjišťována autarkie v oblasti vlastních příjmů⁸ a běžných výdajů a v oblasti běžných příjmů a běžných výdajů, následovat bude hledisko likvidity, kde budou obce posuzovány dle hodnot okamžité a pohotové likvidity, které, jak bylo zjištěno v teoretické části práce, jsou považovány za nejběžnější. Dále bude pozornost zaměřena na zadluženost obcí, která bude hodnocena dle ukazatele dluhové služby, věřitelského rizika, podílu cizího kapitálu na vlastním kapitálu a koeficientu samofinancování. Dle zjištěných hodnot budou následně obce porovnány. Hlavními materiály pro zpracování této části práce jsou účetní výkazy obcí, zejména rozvaha za jednotlivé roky sledovaného období a další relevantní zdroje.

Obec Pačejov

Ukazatele autarkie vyjadřují míru soběstačnosti obce. Jak je patrné z tabulky 31, celková autarkie na bázi příjmů a výdajů přesahuje v celém sledovaném období 100%, což vyjadřuje, že obec Pačejov je v oblasti celkových příjmů a výdajů zcela soběstačná. Soběstačná je obec i v rámci vlastních příjmů a běžných výdajů v období 2013 – 2016, což je žádoucí stav. Hodnota 99,9 % v roce 2012 vyjadřuje, neúplnou soběstačnost obce, i když se velmi blíží hodnotě 100%.

⁸ Vlastní příjmy = příjmy daňové + příjmy nedaňové + příjmy kapitálové

Tabulka 31: Ukazatele autarkie obce Pačejov v období 2012 - 2016

	2012	2013	2014	2015	2016
Autarkie v oblasti vlastních příjmů a běžných výdajů (%)	99,9	124,1	115,5	137,8	120,0
Celková autarkie na bázi příjmů a výdajů v provozní oblasti(%)	151	128,9	110,3	109,7	118,6

Zdroj: Vlastní zpracování

Okamžitá likvidita obce Pačejov se pohybuje v rozmezí hodnot 0,9 – 5,1, což lze, vzhledem ke skutečnosti, že hodnota okamžité likvidity obce by měla přesahovat 0,4, považovat za pozitivní a obec je schopna okamžitě dostát svým závazkům. Hodnota 5,1 v roce 2015 značí vysoký zůstatek na bankovních účtech obce. Hodnota pohotové likvidity obce by se měla pohybovat kolem hodnoty 1. Obec Pačejov vykazuje hodnoty pohotové likvidity výrazně vyšší a lze tedy konstatovat, že mezi penězi, krátkodobými pohledávkami a závazky existuje jistý nesoulad. Výrazný rozdíl lze sledovat hlavně v roce 2016, kdy výše pohledávek výrazně převyšuje hodnoty ostatních let. Ukazatele likvidity znázorňuje tabulka 32.

Tabulka 32: Ukazatele likvidity obce Pačejov v období 2012 - 2016

	2012	2013	2014	2015	2016
Pohotová likvidita	2,4	2,9	6,4	4,8	9,2
Okamžitá likvidita	0,9	1,6	1	2,1	5,1

Zdroj: Vlastní zpracování

Ukazatel dluhové služby je ministerstvem financí považován za nejdůležitější, neboť na základě vypočtených hodnot je obcím přiznávána dotace. Obec Pačejov je v tomto směru hodnocena pozitivně, neboť výsledné hodnoty ukazatele nepřekračují ve sledovaném období hranici 30%. V letech 2015 a 2016 vykazuje obec hodnoty nulové, neboť si v těchto letech nepůjčila žádné prostředky a dluhová služba je tedy nulová. Ukazatel věřitelského rizika vypovídá o solventnosti obce. Obec Pačejov lze i tomto případě hodnotit pozitivně, jelikož vykazuje poměrně nízké hodnoty ukazatele a obec má tedy finanční prostředky na splacení dluhu. Ukazatel podílu cizího kapitálu na vlastním kapitálu vyjadřuje, kolik jednotek cizího kapitálu je vázáno na jednotku vlastního kapitálu. Jelikož obec vykazuje hodno ukazatele vyšší než 1, lze tedy říci, že využívá více cizích prostředků, než prostředků vlastních, avšak ne nějak závratně. Nejvyšší hodnota v roce 2015 je způsobena přijatou dotací na zateplení školních budov ve výši přesahující 4,5 mil. Kč. Posledním z ukazatelů zadluženosti je koeficient samofinancování. Výsledné hodnoty tohoto ukazatele se blíží 100%, což vyjadřuje, že obec je relativně finančně soběstačná.

Tabulka 33: Ukazatele zadluženost obce Pačejov v období 2012 - 2016

	2012	2013	2014	2015	2016
Ukazatel dluhové služby (%)	11,6	7,7	1,5	0,0	0,0
Ukazatel věřitelského rizika (%)	2,3	2,5	1,8	7,6	5,8
Ukazatel podílu cizího kapitálu na vlastním kapitálu (%)	2,3	2,6	1,8	8,2	6,2
Koeficient samofinancování (%)	97,7	97,5	98,2	92,4	94,2

Zdroj: Vlastní zpracování

Obec Myslív

Ukazatel celkové autarkie na bázi příjmů a výdajů v provozní oblasti ukazuje, že obec byla zcela soběstačná v celém sledovaném období, neboť jeho hodnoty neklesly pod 100%. V roce 2016, kdy je tato hodnota hodnotě 100% nejbližší, vykazovala obec vysoké výdaje v oblasti komunálních služeb, avšak soběstačnost obce tento fakt neohrozil. V oblasti vlastních příjmů a běžných výdajů se, až na rok 2016, pohybují hodnoty autarkie nad hranicí 100%, což vyjadřuje, že vlastní příjmy stačily na pokrytí běžných výdajů obce. V roce 2016 vlastní příjmy nestačily pokrýt běžné výdaje a obec je v tomto roce a tomto ohledu tedy nesoběstačná.

Tabulka 34: Ukazatele autarkie obce Myslív v období 2012 - 2016

	2012	2013	2014	2015	2016
Autarkie v oblasti vlastních příjmů a běžných výdajů (%)	108,9	117,8	102,4	103,0	88,1
Celková autarkie na bázi příjmů a výdajů v provozní oblasti (%)	115,5	125,4	127,9	115,2	100,1

Zdroj: Vlastní zpracování

Okamžitá likvidita obce Myslív se pohybuje v hodnotách větších nebo rovných hodnotě 0,4, což znamená, že obec je schopna okamžitě dostát svým závazkům. Nejvyšší hodnota v roce 2015 je způsobena vyšším zůstatkem na bankovních účtech, než v ostatních letech. Hodnoty pohotové likvidity by se v ideálním případě měly pohybovat okolo 1, což by znamenalo, že mezi krátkodobými pohledávkami a závazky existuje rovnováha. Pohotová likvidita obce Myslív se k této hodnotě nejvíce přibližuje v roce 2012 a 2014, v ostatních letech je hodnota vyšší, tudíž zde existuje jistý nesoulad.

Tabulka 35: Ukazatele likvidity obce Myslív v období 2012 - 2016

	2012	2013	2014	2015	2016
Pohotová likvidita	0,9	2,3	1,2	4,3	2,5
Okamžitá likvidita	0,4	1,3	0,9	3,6	0,4

Zdroj: Vlastní zpracování

Dle ukazatele dluhové služby se obec Myslív jeví pozitivně, neboť ve sledovaném období vykazuje výrazně nižší hodnoty, než 30%. Tento ukazatel se pohybuje okolo 3% s výjimkou roku 2012, kdy činí 0,1 %, což je způsobeno nízkou hodnotou dluhové služby. Ukazatel věřitelského rizika se v obci pohybuje od 5 do 10%, což lze považovat za pozitivní, jelikož jsou vyžadovány co nejnižší hodnoty, které znamenají nízké riziko pro věřitele. Podíl cizího a vlastního kapitálu vykazuje vyšší hodnoty, než 1, což značí, že obec využívá více cizích prostředků, než vlastních. Hodnoty tohoto ukazatele se pohybují v rozmezí 5 – 11%. Nejvyšší hodnota v roce 2012 je způsobena úvěrem, kterým obec financovala koupi bytového domu, který se odrazil i v hodnotě koeficientu samofinancování. V ostatních letech se v obci Myslív blíží 100%, což vyjadřuje relativní samostatnost obce v oblasti financování.

Tabulka 36: Ukazatele zadluženosti obce Myslív v období 2012 - 2016

	2012	2013	2014	2015	2016
Ukazatel dluhové služby (%)	0,1	3,0	2,6	2,5	3,0
Ukazatel věřitelského rizika (%)	9,8	7,2	5,1	8,2	5,5
Ukazatel podílu cizího kapitálu na vlastním kapitálu (%)	10,8	7,8	5,1	8,7	5,6
Koeficient samofinancování (%)	90,2	92,8	100,0	94,9	98,2

Zdroj: Vlastní zpracování

6.3.1 Porovnání obcí z hlediska vybraných ukazatelů finanční analýzy

Obě obce vykazují ve sledovaném období finanční soběstačnost, jelikož ukazatel autarkie na bázi příjmů a výdajů v provozní oblasti přesahuje 100%. Obec Myslív se této hranici nejvíce přiblížila v roce 2016, ve kterém byly financovány zejména komunální služby, avšak běžné příjmy stačily na pokrytí běžných výdajů. Z hlediska soběstačnosti v oblasti vlastních příjmů a běžných výdajů jsou obě obce také soběstačné, s výjimkou roku 2012, kdy hodnota ukazatele v obci Pačejov činí 99,9%, ovšem z důvodu výše této hodnoty nelze hovořit o nesoběstačnosti obce. Větší odchylku od doporučené hodnoty lze sledovat v roce 2016 v obci Myslív, kdy ukazatel činí pouze 88,1%, což lze opět přisuzovat vysokým výdajům v oblasti komunálních služeb. Z hlediska dostání svým závazkům lze obě obce hodnotit kladně, jelikož ukazatel okamžité likvidity přesahuje (či se rovná) hodnotu 0,4. Ukazatel pohotovosti likvidity obcí se pohybuje nad doporučenou hodnotou (s výjimkou roku 2012 v obci Myslív) a lze tedy konstatovat, že zde existuje jistý nesoulad v oblasti krátkodobých závazků a pohledávek. Výraznější je patrný v obci Pačejov, což značí, že zde existuje jistá neefektivnost ve vázání prostředků v penězích a pohledávkách,

kteře se nezhodnocují a pouze „leží ladem“. Pozitivně lze hodnotit obě obce z hlediska ukazatele dluhové služby, neboť se pohybuje v nízkých hodnotách, která ani z daleka nepřesahuje hranici 30%. Lze konstatovat, že obě obce jsou solventní a nepředstavují riziko pro věřitele, jelikož ukazatel věřitelského rizika se pohybuje v nízkých hodnotách, obec Myslív však představuje riziko nevýrazně vyšší. Z hlediska využívání vlastních a cizích prostředků lze vypořovat, že obce využívají více cizích prostředků, než prostředků vlastních, obec Myslív obecně více, než obec Pačejov. Nejvyšší hodnotu lze pozorovat v roce 2012 v obci Myslív, kdy byl přijat úvěř na nákup bytového domu. Obě obce rovněž vykazují vysoké hodnoty koeficientu samofinancování, což značí jejich relativní finanční samostatnost.

6.4 Vyhodnocení výsledků a doporučení obcím pro zlepšení hospodaření

Ze zpracovaných dat vyplývají následující zjištění. Obce Pačejov a Myslív hospodaří v období 2012 – 2016 s rozdílnými výsledky, což je způsobeno rozdíly jak v příjmové, tak výdajové stránce rozpočtu. Přestože výše celkových příjmů je v průběhu období obou obcí podobná, rozdíly lze zaznamenat v dílčích příjmech, a to zejména ve výši přijatých dotací a nedaňových příjmů. Daňové příjmy obou obcí mají rostoucí charakter, což je způsobeno neustálou novelizací rozpočtového určení daní, která je tedy pro obce přínosem. Výši daňových příjmů obec není schopná ovlivnit (pouze výši místních poplatků, u kterých je ovšem horní hranice stanovena zákonem, tudíž jejich změna by celkové příjmy ovlivnila jen nepatrně). Negativní vliv na výši daňových příjmů u obou obcí má i fakt, že počet obyvatel v obcích se snižuje. Obec Myslív se tomuto stavu snaží předcházet tím, že nabízí k prodeji stavební pozemky za symbolické ceny pod podmínkou přihlášení trvalého bydliště v obci. Podobný postup lze doporučit i obci Pačejov, neboť neustálý pokles obyvatel znamená pro obec i pokles daňových příjmů. Nedaňové příjmy obcí se v celkové výši liší svým charakterem, který je v průběhu sledovaného období rostoucí v obci Pačejov a klesající v obci Myslív. Obec Pačejov je na tom v oblasti nedaňových příjmů lépe, než obec Myslív, čemuž nahrává i fakt, že má k dispozici více majetku k pronájmu a také činnost obce v prodeji dřeva z obecních lesů. Obec Myslív podobné možnosti nemá, tudíž nejvyšším nedaňovým příjmem obce jsou příjmy z poskytování služeb a výrobků. V kategorii nedaňových příjmů lze v budoucnu očekávat růst v obci Myslív, neboť nákupem bytového domu získala 12 bytů, po jejichž rekonstrukci budou pronajímány.

Další potenciál lze spatřovat v budově bývalé školy, která je nyní nevyužívaná a která by v budoucnu mohla přinést další příjmy obci. Obci Pačejov v tomto ohledu nelze nic vytknout, jelikož aktivita obce přináší do rozpočtu čím dál více prostředků. Kapitálové příjmy obcí jsou nepravidelné a nelze se tedy na ně spoléhat, což nedělá ani jedna z obcí. Zároveň jde o příjmy, na které nemá vliv velikost obce. Obec Pačejov mírně převyšuje obec Myslív ve výši celkových přijatých dotací. Rozdíl lze sledovat zejména v druhu nenárokových dotací, kdy obec Pačejov čerpá více dotace investiční povahy, zatímco obec Myslív neinvestiční. Investiční dotace se zpravidla pohybují ve vyšších částkách, jelikož i náklady na konkrétní investiční akce bývají vyšší, což se ve výsledku odrazí na celkové výši přijatých dotací. Zde velikost obcí hraje roli, jelikož obecně platí, že čím větší obec z hlediska počtu obyvatel, tím větší šance je dotaci získat. Obec Myslív ovšem vykazuje vyšší hodnoty přijatých neinvestičních dotací, které tvoří většinou více menších částek. Pozitivní je jistě aktivní přístup obou obcí v dotační problematice, jak obce Pačejov zejména v oblasti investičních dotací, tak obce Myslív v dotacích neinvestičního rázu. Největší podíl celkových příjmů obou obcí tvoří daňové příjmy (zejména sdílené daně), které tvoří více než polovinu celkových příjmů (s výjimkami v roce 2012 – obec Myslív; 2015 – obec Pačejov). Nejmenší a spíše doplňkovým zdrojem příjmů jsou příjmy kapitálové.

Obecně větší výdaje na jednoho obyvatele vykazuje obec Myslív, ale rozdíl mezi obcemi není nijak markantní. Obě obce vykazují výrazně vyšší běžné výdaje, než výdaje kapitálové. Rozdíly mezi obcemi ve struktuře výdajů jsou způsobeny odlišnými potřebami dané obce, ale i preferencemi představitelů obcí či občanů. Svou roli ve struktuře výdajů hraje jistě i velikost a struktura majetku, či občanská a technická vybavenost obcí, což lze pozorovat například v obci Pačejov a výdajích na služby obyvatelstvu, které výrazně převyšují stejné výdaje obce Myslív. Je to způsobeno právě existencí mateřské a základní školy v obci Pačejov, jimž obec přispívá na provoz. Stejný příklad dávají výdaje na sociální služby, jež jsou také ovlivněny existencí sociálních bytů v obci Pačejov, v obci Myslív žádné takové zařízení není, proto je jejich hodnota nulová. Výrazné rozdíly ve velikosti výdajů na oblast veřejné správy lze přisuzovat rozdílnému počtu zaměstnanců. Přestože je obec Pačejov větší co do počtu obyvatel, má méně zaměstnanců, než obec Myslív. Obec Myslív má zaměstnanců 9, což je vzhledem k velikosti obce příliš. Obec by měla snížit tento počet, čímž by ušetřila část výdajů v oblasti veřejné správy. Dalším

důvodem, proč výdaje na veřejnou správu obce Myslív o tolik převyšují tyto výdaje v obci Pačejov je bezesporu dělení celkové částky nižším počtem obyvatel. Obec Myslív má dále poměrně vysoké výdaje na oblast průmyslu, což ovšem značí snahu o další rozvoj obce. Vzhledem k celkovému hospodaření obce nelze výši výdajů na průmysl hodnotit negativně. Oběma obcím lze pochválit členství v dobrovolném svazku obcí, díky němuž klesly i výdaje obcí v určitých oblastech, např. výdaje na čištění odpadních vod či údržbu místních komunikací.

Celkové hospodaření obcí lze hodnotit kladně, jelikož hodnoty provozního salda se za sledované období nedostaly do záporných hodnot. Celkové saldo hospodaření v záporných hodnotách vykazovala obec Myslív v letech 2012 a 2016, a to kvůli koupi bytového domu v roce 2012 a výdajům na komunální služby v roce 2016. Že jsou obě obce soběstačné v provozní oblasti dokazují i hodnoty ukazatele autarkie na bázi příjmů a výdajů, jejíž hodnoty přesahují 100%, což lze hodnotit pozitivně. Nesoběstačnost vykazuje obec Myslív v oblasti vlastních příjmů a běžných výdajů v roce 2016, což způsobily vysoké výdaje na oblast komunálních služeb, vzhledem k celkovému hospodaření obce lze předpokládat, že dojde k vyrovnání této hodnoty. Obec lze hodnotit pozitivně i z hlediska okamžité likvidity, jejíž hodnoty přesahují doporučovanou hodnotu 0,4 a obě jsou tedy vysoce likvidní. Ideálnější hodnoty vykazuje obec Myslív, která se této hodnotě přibližuje více. Obec Pačejov vykazuje tyto hodnoty podstatně vyšší, což způsobují zejména vysoké zůstatky na bankovních účtech. Tyto zůstatky by bylo vhodné zhodnotit, jelikož v opačném případě z nich mají zisk pouze banky. Zhodnocením prostředků obec může přispět ke svému dalšímu rozvoji. Obec lze hodnotit pozitivně i z hlediska zadluženosti, o něco lépe dopadla obec Pačejov, která vykazuje ideálnější hodnoty vybraných ukazatelů zadluženosti.

7 Empirické šetření o hospodaření obcí Pačejov a Myslív

V této kapitole budou zhodnoceny rozhovory s představiteli jednotlivých obcí, které mají za cíl doplnit poznatky získané v praktické části práce. Budou zde zjišťovány názory představitelů obcí na hospodaření obcí Pačejov a Myslív. Představitelé obcí byli vybráni záměrně, neboť se s problematikou hospodaření běžně setkávají a mohou tedy vlastní část práce doplnit o své postřehy.

V rozhovorech budou použity tři otázky:

1. **Jak byste zhodnotil(a) hospodaření obce v uplynulých pěti letech?**
2. **Shledáváte nějaký problém, který brání efektivnějšímu hospodaření obce?**
3. **Plánujete v blízké budoucnosti investiční akce, které by mohly výrazně zasáhnout do rozpočtu obce a ovlivnit tak hospodaření?**

Následně budou data zpracována a vyhodnocena.

Obec Pačejov

1. **Jak byste zhodnotil(a) hospodaření obce v uplynulých pěti letech?**

„Já bych hospodaření obce Pačejov hodnotil kladně. Přestože jsme v obci hodně budovali, opravovali, rekonstruovali, posledním rokem, kdy jsme byli v mínusu, byl rok 2010, kdy jsme opravovali budovu bývalého obecního úřadu a předělávali jsme ji na sociální byty. Nejvýznamnějším příjmem jsou pro naši obec, stejně jako pro většinu ostatních obcí, příjmy rozdělené dle rozpočtového určení daní, ale ty postačí spíše na běžné výdaje. Pokud chceme, aby se obec někam posouvala, jsou velmi důležité dotace, bez kterých by to nebylo možné. O dotace žádáme neustále a můžu říci, že se nám daří. V posledních letech jsme díky dotacím byli schopni kompletně opravit mateřskou a základní školu, včetně školní jídelny, což považuji za velký úspěch. Chce to jen vytrvat, neboť cesta ke získání dotace není jednoduchá.“

2. Shledáváte nějaký problém, který brání efektivnějšímu hospodaření obce?

„Problém vidím v nedostatku finančních prostředků, které se rozdělují na základě rozpočtového určení daní. I když je obec schopna jimi v podstatě pokrýt běžný chod obce, na další rozvoj to v žádném případě nestačí. Myslím si, že kdyby se snížil počet dotačních programů a zároveň by se navýšil stálý příjem obcí, bylo by to mnohem lepší. Obcím by to umožnilo systematictěji realizovat především dlouhodobější a na přípravu časově a finančně náročné akce. Např. u stavebních záměrů mnohdy musí obce zajistit majetková řízení, územní dokumentace, projektové dokumentace, výběrová řízení atd., ale dotaci nemusí dostat. Často se jedná o velmi zdoluhavou přípravu dokumentů a i finančně nákladnou.“

3. Plánujete v blízké budoucnosti investiční akce, které by mohly výrazně zasáhnout do rozpočtu obce a ovlivnit tak hospodaření?

V blízké budoucnosti neplánujeme začít žádnou větší investiční akci, spíše dokončení těch rozdělaných.

Obec Myslív

1. Jak byste zhodnotil(a) hospodaření obce v uplynulých pěti letech?

„Hospodaření obce výrazně ovlivňuje neustálá novelizace rozpočtového určení daní, jelikož daňové příjmy jsou pro nás nejdůležitějším příjmem do obecního rozpočtu, od kterého se pak odráží celkové hospodaření. Obec vlastně žije z příspěvků od státu. Dále jsou důležité dotace, protože bez nich se neobejde žádná větší investiční akce a bez investičních akcí hrozí stagnace rozvoje obce. Když si např. vezmete, že objem příjmů na obnovu se v obci se 450 obyvateli pohybuje okolo 1,5 mil Kč a když chcete opravit komunikaci, vyjde vás 1 km na 2 – 3 mil Kč, je vidět, že bez dotací se obce nehnou. Avšak získání dotace je velmi náročné, ať se jedná o velkou administrativní náročnost spojenou s žádostí o dotaci, komplikované a hodně komentované výběrové řízení a samotný průběh akce nebo předfinancování akce, kdy si obec musí vzít úvěr a pak čekat, jestli dotaci dostanete nebo ne. Určitě se ale v každém roce snažíme o rovnováhu příjmů a výdajů, ale např. v loňském roce (2016) jsme investovali do vyčištění vodních nádrží v obcích, na které

jsme si vzali úvěr od banky 2 mil Kč a dostali jsme se tedy do mínusu. Snažíme se o neustálý rozvoj obce, tudíž ušetřené prostředky hned využijeme na další investici.“

2. Shledáváte nějaký problém, který brání efektivnějšímu hospodaření obce?

„Jedním z problémů může jistě být náročná cesta ke získání dotace, předinvestování z vlastních prostředků a nejistý výsledek – zda dotaci dostanete nebo ne. Myslím si, že to může obce, zejména ty malé, odradit. Jelikož se ale obce bez dotací nejsou schopny posouvat dál, považuji to za zásadní problém. Na administrativní a další záležitosti spojené s žádostí o dotaci si obec většinou musí sjednat externí firmu, což je pro obec další finanční zatížení. Pokud by obce dostávaly dle rozpočtového určení daní spravedlivější přiděl finančních prostředků, nebyly by tolik závislé na dotacích. Často jsou vypsané nesmyslné dotační tituly a to mi připadá jako vyhazování státních peněz. Obec sama nejlíp ví, co je třeba opravit, vybudovat, do čeho investovat a kolikrát obtížně hledá titul, na který by se dalo žádat.“

3. Plánujete v blízké budoucnosti investiční akce, které by mohly výrazně zasáhnout do rozpočtu obce a ovlivnit tak hospodaření?

„Letos (2017) jsme dokončili příjezdovou cestu a chodníky k novým rodinným domům, dále do roku 2020 plánujeme zrekonstruovat (zejména zateplit, vyměnit okna a kotel) bytový dům, který jsme koupili od Klatovského rybářství. Největší vliv na rozpočet obce však v blízké budoucnosti bude mít výstavba nové kanalizační sítě a čističky odpadních vod, která překročí 20 mil. Kč. Zatím je to ale v jednání.“

7.1 Shrnutí empirického šetření o hospodaření obcí Pačejov a Myslív

Oba představitelé obcí, s nimiž byl proveden rozhovor, hodnotí hospodaření obce v průběhu uplynulých pěti let kladně. Shodují se v názoru, že nejdůležitějším příjmem pro obec jsou příjmy daňové, tedy příjmy rozdělené dle rozpočtového určení daní. Zásadní roli však v rozpočtu obcí hrají i dotace, bez nichž by nebylo možné financovat větší investiční akce, jelikož daňové příjmy stačí pokrýt maximálně běžný chod obcí. Jako problém v oblasti hospodaření obcí shledávají oba představitelé obcí náročnou cestu ke získání dotace, zejména její administrativní náročnost, která zatěžuje obce dalšími náklady a předfinancování investičních akcí, na které si obce musí vzít úvěr a následně není jisté, zda dotaci dostanou. Jako řešení uvádí promyšlenější rozdělení prostředků dle

rozpočtového určení daní, a to tak, že by obce investiční aktivity byly schopné financovat „ze svého“, jelikož nejlépe ví, kam je třeba prostředky investovat. Často je totiž obtížné najít dotační titul, který by odpovídal potřebám dané obce. Dále bylo zjištěno, že obec Pačejov neplánuje v blízké budoucnosti žádné nové investiční akce, ale spíše se zaměří na doděláné těch, které jsou rozpracované. Obec Myslív naopak plánuje do roku 2020 rekonstrukci bytového domu a výstavbu nové kanalizační sítě a čističky odpadních vod, které se rozpočtu obce dotknou nejvíce.

8 Závěr

Hlavním cílem této práce bylo zhodnotit a porovnat hospodaření dvou venkovských obcí – obce Pačejov a obce Myslív v období 2012 - 2016 a navrhnout opatření vedoucí k efektivnějšímu hospodaření obcí, případně k odstranění nedostatků, které mu brání. Hlavní cíl doplnilo empirické šetření, jehož cílem bylo zjistit, jak je hospodaření obcí vnímáno z pohledu představitelů daných obcí a definovat problémy, jež považují za nejvýznamnější pro hospodaření obcí.

V teoretické části práce bylo definováno základní pojmosloví týkající se zejména tématu územní samosprávy a jejího postavení v systému veřejné správy, tématu obce a její struktury, působnosti a hospodaření, rozpočtu a majetku obce a finanční analýze. Na základě zjištění vyplývajících z teoretické části práce pak byla zpracována část praktická.

Praktická část práce se zabývala hospodařením obcí Pačejov a Myslív v období 2012 – 2016. Pro lepší pochopení hospodaření obcí byly nejprve obce charakterizovány dle různých hledisek. Ačkoliv se obě obce svou velikostí řadí mezi obce venkovské, mají rozdílný počet obyvatel – přibližně dvakrát větší je obec Pačejov. Z důvodu rozdílného počtu obyvatel bylo dále pracováno s daty přepočtenými na jednoho obyvatele, aby bylo možné obce porovnat a splnit tak cíl práce. Analýza rozpočtového hospodaření ukázala, že nejvýznamnějším příjmem v rozpočtu obcí jsou příjmy daňového charakteru, které tvoří více jak poloviční podíl celkových příjmů. Pozitivní pro obce je jistě neustálý nárůst těchto příjmů, na který má vliv i trend poslední doby, kdy klesá nezaměstnanost a rostou mzdy, tím pádem roste i výše daně z příjmů, která je obcím přidělována. Jelikož se výše daňových příjmů odvíjí od počtu obyvatel obce, pohybuje se jejich výše po přepočtení na obyvatele v obou obcích v podobných hodnotách. Rozdíly mezi obcemi lze shledávat v oblasti nedaňových příjmů, které se odráží zejména od velikosti a struktury majetku. Jelikož obec Pačejov vlastní více majetku, který lze pronajmout, jsou i nedaňové příjmy obce vyšší. Velikost obcí se odráží i v oblasti přijatých dotací, kdy větší obec Pačejov byla úspěšnější při získávání investičních dotací. Větší výdaje na obyvatele lze pozorovat v obci Myslív, avšak rozdíl mezi obcemi není nijak markantní. Rozdíl lze spatřovat ve struktuře výdajů, který je přisuzován rozdílné občanské a technické vybavenosti obcí, rozdílné struktuře a velikosti majetku, což se odráží například v nápadně vyšších výdajích na služby obyvatelstvu obce Pačejov, které výrazně ovlivňuje existence mateřské a základní školy.

Dle ukazatelů finanční analýzy bylo zjištěno, že obce hospodaří se svými finančními prostředky zodpovědně. Nesoběstačnost lze pozorovat pouze u obce Myslív v roce 2016, a to v oblasti vlastních příjmů a běžných výdajů, což byl zdůvodněno přijatým úvěrem na vyčištění vodních nádrží v obcích. U obce Pačejov bylo v rámci finanční analýzy zjištěno, že má na bankovních účtech velké množství finančních prostředků, které se nezhodnocují, ale pouze „leží ladem“.

Dle vyhodnocených výsledků bylo doporučeno obci Pačejov pokusit se o odvrácení trendu klesajícího počtu obyvatel, aby obec nepřicházela o daňové příjmy, které jsou na počtu obyvatel závislé, podobně, jako obec Myslív, která v rámci tohoto opatření prodává stavební parcely za symbolickou cenu s podmínkou přihlášení trvalého pobytu. Dále bylo obci Pačejov doporučeno zhodnotit finanční prostředky, které leží na bankovních účtech, jelikož pokud se nezhodnocují, profituje z nich pouze banka. Obci Myslív bylo doporučeno dokončit rekonstrukci bytového domu, který koupila v roce 2012 za účelem pronájmu bytů, a tím doplnit rozpočet obce o nedaňové příjmy. Dále bylo doporučeno obci Myslív snížit počet zaměstnanců. Do budoucna bylo doporučeno rekonstruovat nevyužívanou budovu bývalé školy na byty, což by znamenalo další příjmy do rozpočtu obce. Oběma obcím je doporučeno pokračovat ve snaze získávat dotace na svůj rozvoj.

Z rozhovorů s představiteli obcí vyplývá, že přesto, že daňové příjmy obcí neustále rostou, považují jejich velikost za nedostatečnou z hlediska jejich dalšího rozvoje, stejně tak hodnotí jako problém hospodaření obcí systém přidělování dotací, a to kvůli zátěži obcí ať finanční či administrativní. Celkově hospodaření obcí však hodnotí kladně.

I přesto, že v hospodaření obcí lze spatřovat rozdíly, lze celkové hospodaření obcí považovat za efektivní, neboť plní základní úkoly obce – pečují o všestranný rozvoj svého území a uspokojování potřeb občanů a zároveň hospodaří se svým majetkem účelně a hospodárně.

9 Seznam použitých zdrojů

BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada, 2009. Politologie (Grada). ISBN 978-80-247-2908-4.

ČMEJREK, Jaroslav, BUBENÍČEK, Václav, ČOPÍK, Jan (2010). *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. Praha: Grada Publishing, a.s. 1. vydání, 240 s., cena a náklad neuvedeny. ISBN 978- 80-247-3061-5.

GROSPÍČ, Jiří a Lenka VOSTRÁ, ed. *Reforma veřejné správy v teorii a praxi: sborník z mezinárodní konference Třešť, 22. - 24. října 2003*. Dobrá Voda u Pelhřimova: Aleš Čeněk, 2004. ISBN 80-86473-71-6.

HALÁSEK, Dušan, Petr TOMÁNEK a Jaroslav PILNÝ. *Určování bonity obcí*. Ostrava: Vysoká škola báňská - Technická univerzita, 2002. ISBN 80-248-0159-0.

HAVLAN, Petr a Jan JANEČEK. *Majetek územních samosprávných celků v teorii a praxi*. Praha: Linde Praha, 2013. ISBN 978-80-7201-899-4.

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-040-2.

HUDEČKOVÁ, Helena, KUČEROVÁ, Eva, KRÍŽ, Lukáš. *Metodologie sociologického výzkumu pro nesociology: (příručka pro distanční studium)*. V Praze: Česká zemědělská univerzita, 2009

KALA, Tomáš a Jaroslava DITTRICHOVÁ. *Management malé obce*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2007. ISBN 978-80-7041-969-4.

KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-665-5.

KRAFTOVÁ, Ivana. *Finanční analýza municipální firmy*. V Praze: C.H. Beck, 2002. C.H. Beck pro praxi. ISBN 80-7179-778-2.

LANE, Ruth. *The Complexity of Self Government*. New York: Cambridge University Press, 2016. 216 s. ISBN 978-1-107-16374-4.

MACHÁČEK, Jaroslav, Petr TOTH a René WOKOUN. *Regionální a municipální ekonomie*. Praha: Oeconomica, 2011. ISBN 978-80-245-1836-7.

MARKOVÁ, Hana. *Finance obcí, měst a krajů*. Praha: Orac, 2000. Příručky pro praxi a studium veřejné správy. ISBN 80-86199-23-1.

OTRUSINOVÁ, Milana a Dana KUBÍČKOVÁ. *Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek: po novele zákona o účetnictví*. V Praze: C.H. Beck, 2011. C.H. Beck pro praxi. ISBN 978-80-7400-342-4.

PAŘÍZKOVÁ, Ivana. *Finance územní samosprávy*. Brno: Masarykova univerzita, 2008. ISBN 978-80-210-4511-8.

PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. ISBN 978-80-7357-614-1.

PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance: teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. ISBN 978-80-7357-698-1.

PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5.

PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejný sektor - řízení a financování*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-936-4.

PETEROVÁ, Helena. *Finanční hospodaření územních samosprávných celků*. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Institut pro veřejnou správu Praha, 2012. Skripta (Institut pro veřejnou správu). ISBN 978-80-86976-24-2.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. Praha: Grada, 2007. Finanční řízení. ISBN 978-80-247-2097-5.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. Finance (Grada). ISBN 978-80-247-5608-0.

TOTH, Petr. *Ekonomické aktivity obcí a měst*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-491-6.

Velký sociologický slovník. Praha: Karolinum, 1996. ISBN 80-7184-164-1.

Internetové zdroje:

DENÍK VEŘEJNÉ SPRÁVY. *Hospodaření s majetkem obcí*[online].[cit.2014-10-4]. Dostupné z WWW: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6643218>.

DENÍK OBCE. *Regulace zadluženosti obcí a krajů* [online].[cit.2014-14-4]. Dostupné z WWW: http://www.denik.obce.cz/go/dokumenty/Z_mf/rok_04/3_04/text3_04.htm.

DENÍK VEŘEJNÉ SPRÁVY. *Hospodaření obcí v období 2012*[online].[cit.2013-27-8]. Dostupné z WWW: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6608688>.

DENÍK VEŘEJNÉ SPRÁVY. *Hospodaření obcí v období 2013*[online].[cit.2014-27-8]. Dostupné z WWW: <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6659912>.

DENÍK VEŘEJNÉ SPRÁVY. *Hospodaření obcí v období 2014*[online].[cit.2015-1-9]. Dostupné z WWW: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6697325>.

DENÍK VEŘEJNÉ SPRÁVY. *Hospodaření obcí v období 2015*[online].[cit.2016-8-8]. Dostupné z WWW: <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6718532>.

DENÍK VEŘEJNÉ SPRÁVY. *Hospodaření obcí v období 2016*[online].[cit.2017-23-5]. Dostupné z WWW: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6736151>.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Průměrný věk obyvatel v krajích České republiky k 31.12.2014*[online]. Dostupné z WWW: https://www.czso.cz/csu/xl/130624_vek_kraje.

REGIONÁLNÍ INFORMAČNÍ SERVIS. *Údaje o obci Pačejov*[online]. Dostupné z WWW: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/detail?Zuj=556912>.

REGIONÁLNÍ INFORMAČNÍ SERVIS. *Údaje o obci Myslív*[online]. Dostupné z WWW: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/detail?Zuj=556734>.

MONITOR. *Rozpočet obce Pačejov*[online]. Dostupné z WWW: <http://monitor.statnipokladna.cz/2017/obce/detail/00255963>.

MONITOR. *Rozpočet obce Myslív*[online]. Dostupné z WWW: <http://monitor.statnipokladna.cz/2017/obce/detail/00255840>.

Ostatní zdroje

Zákon č 128/2000 Sb. o obcích

Zákon č. 243/2000 Sb. o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům

Závěrečné účty obcí Pačejov a Myslív za období 2012 - 2016

Rozvahy obcí za období 2012 - 2016

10 Přílohy

Příjmy obce Pačejov

Celkové daňové příjmy obce Pačejov (Kč)

	2012	2013	2014	2015	2016
Svěřené daně	705042	732176,9	721985,6	737973,4	734747,2
Sdílené daně	5437862,4	7803040,7	8213968	8502998,8	9305980,8
Místní poplatky	409899	415928,5	369969,6	396004,8	376029,4
Správní poplatky	26881,2	21173,1	11995,2	15014,4	6970,6
Ostatní	33012	38619,1	66012,8	64984,2	53007,2
Celkem	6612696,6	9010938,3	9384009,6	9716975,6	10479033

Celkové nedaňové příjmy obce Pačejov (Kč)

	2012	2013	2014	2015	2016
Příjmy z vlastní činnosti	797569,92	860206,75	1052990,4	981019	1057003,4
Uživatelské poplatky	848817,12	962384,8	2040987,2	2700011,4	3027002,2
Ostatní nedaňové příjmy	82828,68	64946,7	63974,4	1605993,4	3082001
Celkem	2211183,1	2105970,1	3159049,6	5288978,8	7166006,6

Celkové kapitálové příjmy obce Pačejov (Kč)

	2012	2013	2014	2015	2016
Kapitálové příjmy	7860	4758	67032	19002,6	290007,6

Celkové přijaté dotace obce Pačejov (Kč)

	2012	2013	2014	2015	2016
Nárokové dotace	5789676	2360919,6	35057736	6050427,8	161650236
Nenárokové dotace investiční	118002,18	1118843,7	451035,2	4999013,2	0
Nenárokové dotace ostatní	1253984,4	1217730,8	606972,8	352994,8	1636482,4
Celkem	1952031	2729109,5	1468040	5600996,8	2003013,4

Celkové příjmy obce Pačejov (Kč)

	2012	2013	2014	2015	2016
Celkem	13638279	13826907	14077034	20625015	19937984

Výdaje obce Pačejov

Celkové výdaje obce Pačejov dle oblastí (Kč)

	2012	2013	2014	2015	2016
Výdaje na zemědělství	1424389,2	1439453,6	1519000	1344023,4	1540962,2
Výdaje na průmysl	862320,6	751288,2	1243032	2220019,8	3538996,6
Výdaje na služby obyvatelstvu	3450697,2	4810893,1	6030998,4	11722024	7355974,6
Výdaje na ochranu ŽP	1061100	1204804,9	1288974,4	1452017,6	1538970,6
Výdaje na sociální záležitosti	176221,2	212206,8	205016	223964,8	177022,6
Výdaje na bezpečnost	160658,4	313155,7	95961,6	166018,6	413027,2
Výdaje na veřejnou správu	1894653	1997567	2379988,8	2067999	2241009,6
Celkem	9030039,6	10729449	12761011	18804989	16804968

Běžné a kapitálové výdaje obce Pačejov celkem (Kč)

	2012	2013	2014	2015	2016
Běžné výdaje	8840456,4	8959314	10919003	10906007	14945962
Kapitálové výdaje	189583,2	1770134,6	1842008	7898982	1859005,4

Příjmy obce Myslív

Celkové daňové příjmy obce Myslív (Kč)

	2012	2013	2014	2015	2016
Svěřené daně	495631,5	486860	476987,7	502991,2	506002,8
Sdílené daně	3362950,5	4112988	4171002,5	5098006,4	4679013,6
Místní poplatky	192874,5	281820	265021,9	290991,2	284994
Správní poplatky	6279	3784	8016,6	5003,2	6986,4
Ostatní	15333,5	26752	18015,8	20012,8	25006,2
Celkem	4073069	4912204	4939001,4	5917004,8	5502003

Celkové nedaňové příjmy obce Myslív (Kč)

	2012	2013	2014	2015	2016
Příjmy z vlastní činnosti	219401	200288	262004,9	258004	373005,6
Uživatelské poplatky	2419872	1335664	1774987,3	989022,4	871979,4
Ostatní nedaňové příjmy	681999,5	202048	80984,9	90990,4	77020,8
Celkem	3321409	1738000	2119011,5	1338016,8	1322005,8

Celkové kapitálové příjmy obce Myslív (Kč)

	2012	2013	2014	2015	2016
Kapitálové příjmy	58376,5	61336	3017	0	80002,8

Celkové přijaté dotace obce Myslív (Kč)

	2012	2013	2014	2015	2016
Nárokové dotace	206979,5	229196	257005,3	135001,6	221008,8
Nenárokové dotace investiční	349986	0	158004,6	0	0
Nenárokové dotace ostatní	299981,5	485452	702012,8	719019,2	801007,8
Celkem	856947	714648	1115988,3	854020,8	1022016,6

Celkové příjmy obce Myslív (Kč)

	2012	2013	2014	2015	2016
Celkem	8309028	7450432	8177018,2	7978280,8	7925985,6

Výdaje obce Myslív

Celkové výdaje obce Myslív dle oblastí (Kč)

	2012	2013	2014	2015	2016
Výdaje na zemědělství	744380	747164	580988	536020,8	613993,8
Výdaje na průmysl	2963824,5	1268652	2085005,6	923980,8	961013,4
Výdaje na služby obyvatelstvu	1557010	1273756	1038020,4	521011,2	3313981,8
Výdaje na ochranu ŽP	448402,5	298100	326999,7	357983,2	335006,4
Výdaje na sociální záležitosti	0	0	0	0	0
Výdaje na bezpečnost	79124,5	251284	122016,1	87004,8	443977,2
Výdaje na veřejnou správu	3723765,5	3346112	3264997,4	4795991,2	5175985,2
Celkem	9516461,5	7185024	7417984,1	7221016,8	10843021

Běžné a kapitálové výdaje obce Myslív celkem (Kč)

	2012	2013	2014	2015	2016
Běžné výdaje	6840743	5890016	6894017,4	7040986,4	7840998,6
Kapitálové výdaje	2675718,5	1295008	525001,1	179988	3001979,4